

Saatteeksi

Käyttäytymistieteellisen tiedekunnan palautejärjestelmä haluttiin laittaa ”yksiin kansiin”. Kirjoitusprosessissa etsittiin vastauksia keskeisiin kysymyksiin: Miksi palautejärjestelmän kehittämiseen lähdettiin? Millaista pohjatyötä tehtiin? Miten palautetta annetaan, vastaanotetaan ja käytetään? Miten palaute voidaan hyödyntää? Miten palauteasiat koetaan opiskelijoiden ja henkilöstön keskuudessa? Mitkä asiat vaikuttavat palautejärjestelmän kehittämiseen?

Julkaisuun on koottu tietoa järjestelmän kehittämisen juurilta, käytön arjesta ja toiminnan vaikutuksista. Opetuksen ja opintojen kehittämistoimikunnan sekä palautejärjestelmän pilotin, kasvatustieteen laitoksen tekemää pohjatyötä kuvataan julkaisun alussa. Palauteasioiden jakaessa voimakkaastikin mielipiteitä, käyttäjien kokemuskirjoa on tuotu laajasti esillä, erityisesti kappaleissa 4 ja 5. Lisäksi ”Palaute käyttöön!” -ajatus ja -keinot kulkevat tiiviisti tekstin kyljessä läpi julkaisun. Samojen kansien väliin lisättiin myös palautetiedotuksesta ja muiden tiedekuntien palautekäytännöistä kertovat osiot sekä rutkasti kehitettyjä materiaaleja. Nyt kokonaisuus on paketissa – tieto, kokemus, vaikutukset ja kehityssuunnat löytyvät kaikki kädessäsi olevasta tietolähteestä. Tutustuthan kokonaisuuteen, sillä palautteesta puhuttaessa aiheet ovat kytköksissä toisiinsa.

Julkaisun äärelle toivotaan palautteen antajia ja vastaanottajia, palauteasioiden parissa työskenteleviä, opetuksen kehittäjiä sekä palautejärjestelmästä ponnekkaasti puolesta tai vastaan ajattelevia lukijoita. Näkemysten taustalla voi olla tietämättömyys tehdystä pohjatyöstä; ajattelunkulusta tai toimenpiteiden polusta. Palaute myös koetaan toisinaan enemmän uhkana kuin mahdollisuutena. ”Yksissä kansissa” tarjoaa tietoa peruteltujen mielipiteiden pohjaksi ja kannustavaa pohdintaa palautteen monista mahdollisuuksista.

Palautejärjestelmä

YKSISSÄ KANSISSA

Käyttäytymistieteellisen tiedekunnan palautejärjestelmän
käynnistäminen, toiminta, tulokset ja materiaali

Saatteeksi

Sisällys

1. Palautejärjestelmä – mutta miksi? Kehittämistyön tarkoitus ja tavoitteet	3
2. Suunnitelmat käytännöksi Palautejärjestelmän pilotti kasvatustieteen laitoksella	11
3. Saavutettua ja suunnitteilla olevaa Palaute käyttöön! – Palautejärjestelmän antia kootusti ja kehittämistyön uusia haasteita	18
4. Opiskelija ja oppiminen ytimessä Opiskelijoiden kokemuksia palautejärjestelmästä	30
5. Ylämäkeä, alamäkeä ja mutkia Tiedekunnan ja laitosten kokemuksia palautejärjestelmästä	50
6. Esimerkkejä palautejärjestelmätiedotuksesta.....	62
7. Meillä ja muilla Tiedekuntien palautekäytäntöjä	73

Lopuksi

Lähteet

Liitteet

1 Palautejärjestelmän alkulähteillä

Kehittämistyön tarkoitus ja tavoitteet

Kehittämistyön taustaa

Käyttätymistieteellisen tiedekunnan opiskelijapalautejärjestelmän kehittämistarve nousi ajatuksesta opetuksen kehittämisen konkreettisesta työvälineestä ja hyvien palautekäytäntöjen julkisemmiksi, ”yhteiseksi hyväksi”, saattamisesta. Koulutuksissa on kautta aikojen kerätty opiskelijapalautetta ja myöhemmin myös kehitetty laajempiakin palautejärjestelmiä. Tiedekunnan aikaisempaa palaute- ja arviointimenettelyä sekä käytäntöjen kehittämistä on kuvattu kasvatustieteellisen tiedekunnan opintojen arviointityöryhmän raportissa Opetuksen arviointia kehittämässä (Keso, Hautamäki & Scheinin, 1999). Raportti käsittelee arviointiprosessin välineiden kehittämisestä ja kokeilemisesta.

Tässä julkaisussa kuvattavaa käyttätymistieteellisen tiedekunnan Oodi-pohjaista, opiskelijapalautejärjestelmää edelsi vuonna 2001 kehitetty Sirkku-palautejärjestelmä, jota käyttivät aktiivisesti erityisesti opettajankoulutukset. Järjestetyistä henkilökunnan koulutuksista ja laaditusta materiaalista huolimatta Sirkku-ohjelmasta ei kuitenkaan saatu luotua kaikkeen opetukseen systemaattisesti kohdistuvaa järjestelmää.

Tiedekunnassa ryhdyttiin suunnittelemaan yhteistä rakennetta palautteen keräämisen ja hyödyntämisen prosesseille. Opiskelijoiden palautteen antamismahdollisuutta haluttiin lisätä ja samalla kytkeä rakentavan palautteen antaminen opiskelijan oppimisen kehittymiseen. Palautejärjestelmän kehittäminen sidottiin yliopiston opetusta ja oppimista koskeviin strategiisiin tavoitteisiin sekä erilaisista arvioinneista saatuihin tuloksiin. Näin vastattiin yliopistotason määrittämiin opetuksen kehittämistarpeisiin. Palautejärjestelmän edelleenkehittämiselle annettiin tavoite myös Helsingin yliopiston koulutuksen ja tutkintojen arviointihankkeesta (2001-2002) saaduissa tuloksissa.

Tiedekunta vastaa kehittämishaasteeseen

Käyttätymis- ja kasvatustieteelliselle osaamiselle ominaisesti palauteasiat olivat koulutuksissa vahvasti esillä, mutta tiedekuntakohtainen systemaattisuus uupui käytäntöjä yhdistävänä tekijänä. Samansuuntaisia kokemuksia on havaittu laajemmaltikin tiedekunnissa. Esimerkiksi vuonna 2004 tehdyssä yliopiston palautekartoituksessa suurimmiksi puutteiksi palautekäytännöissä mainitaan niiden satunnaisuus ja epäsystemaattisuus. Kartoituksen mukaan palautteen keräämisen ja käsittelyn jäädessä yksittäisen opettajan aktiivisuuden varaan, ei laitoksen opetuksen tasosta saada laajempaa käsitystä. Systemaattisuuden eduksi nousi kartoituksessa mm. se, että opiskelijoita ja opettajia koskevat ongelmatilanteet tulevat esiin ja niihin voidaan puuttua ajoissa. (Venna (toim.) 2005, 22.)

Helsingin yliopiston koulutuksen ja tutkintojen arviointihankkeessa vuosina 2001-2002 nousi keskeisenä kehittämiskohteena esille systemaattisten palautejärjestelmien rakentaminen. Kasvatustieteellinen tiedekunta (nyk. käyttäytymistieteellinen) sai samansisältöistä palautetta hankkeen arviointiryhmältä. Konkreettisen opetuksen kehittämistyön rinnalla opiskelijapalautejärjestelmän kehittäminen on myös osa tähän haasteeseen vastaamista.

Koulutuksen ja tutkintojen kansainvälisen arvioinnin loppuraportissa kirjoitetaan tästä koko yliopistoa koskevasta kehittämiskohteesta mm. seuraavasti:

”Laatu- ja palautejärjestelmien puute on noussut esille kaikkien arviointipaneelien raporteissa. Niissä todetaan, että Helsingin yliopiston laadunvarmistusjärjestelmien kehittäminen on vasta aivan alkuaasteella. Se, että opiskelijapalautetta kerätään, on vasta signaali, kun palautejärjestelmien tulisi olla systemaattisia ja kattaa mahdollisesti yksittäiselle opettajalle ja vain hänen tietoonsa jäävän kurssipalautteen lisäksi koko opiskelun prosessi: suunnittelu, opetusohjelmat, oppimisympäristö, opiskelijapalvelut ja hallinto.

Laadunvarmistuksen tulisi yksittäisten ja irrallisten operaatioiden sijaan olla dokumentoitua, järjestelmällistä ja opetuksen johtamisen väline, jonka antamat tulokset myös vaikuttavat toimintaan.. Laitoksilla tulisi olla systemaattinen raportointivelvollisuus sekä tiedekunnalle että opiskelijoille. Palautemenetelmiä olisi myös arvioitava.” (Tuomi & Pakkanen 2003, 20.)

Kasvatustieteellistä tiedekuntaa koskevassa arvioinnista raportoidaan mm. seuraavasti:

”Palautteen keräämiseen, tiedon dokumentointiin ja systemaattiseen hyödyntämiseen on syytä kiinnittää huomiota. Tämä merkitsee myös palautetiedon analysoimista ja opetuksen erilaisten ehtojen huomioon ottamista.. Palautejärjestelmän kehittämisessä on otettava huomioon opiskelijaryhmien koko, käytetyt arviointimenetelmät, palautetiedon laatu sekä opettajien työmäärä.” (Lahtinen 2002, 49.)

Käyttäytymistieteellinen tiedekunta yhdistetään pedagogiseen osaamiseen ja opettamisen ammattitaitoon. Opettajakunta on yleisen näkemyksen mukaisesti pedagogisesti pätevää koulutustaustansa ja -alojensa mukaisesti. Tiedekunnassa toimiva Yliopistopedagogiikan tutkimus- ja kehittämissyksikkö (YTY) tarjoaa pedagogista koulutusta koko yliopiston opetushenkilöstölle. Palautteen kerääminen ja hyödyntäminen nähdään kuuluvaksi tiiviisti opettajan ja kasvattajan ammattitaitoon. Toimivan palautejärjestelmän kehittäminen linkitettiin tietoisesti tiedekunnan osaamisalaan sekä ajatukseen rakentavan palautteen antamisesta ja vastaanottamisesta käyttäytymistieteilijän perustaitoina.

Laitoksilla ja opettajilla oli käytössä runsaasti erilaisia opiskelijapalautteen keräämisen muotoja. Systemaattisuudella haluttiin ryhtyä luomaan yhteneväisyyttä ja linjakkuutta. Koulutuksissa käytössä olleet yhteiset ja yksittäisten opettajien omat palautekäytännöt toivottiin säilytettävän joko yhteisen järjestelmän rinnalla tai hyödynnettävän uuden järjestelmän kehittämissä. Palautteella haluttiin saada tietoa ns. yleisellä tasolla mm. opintojakson tavoitteista, opetussisällöstä, toteutustavoista, vaativuustasosta ja

työmäärästä. Palautelomakkeen pyrittiin tuottamaan tietoa niin opetuksen suunnittelun kuin toteutuksen kehittämiseen että opiskelijan oman oppimisen kannustimeksi.

Opetuksen ja opintojen kehittämistoimikunta käynnistää projektin

Opiskelijapalautejärjestelmän suunnittelu otettiin tiedekunnan opetuksen ja opintojen kehittämistoimikunnan (nyk. opetustoimikunta) tehtäväksi kaudella 2004-2006. Työ jatkuu edelleen kuluvalle kaudella 2007-2009. Opetusasioista vastaavan toimikunnan katsottiin olevan sopiva elin kehitystyön alkuunpanijaksi. Jäsenet edustivat kaikkia laitoksia ja opiskelijakuntaa. Tiedekunta panosti ja resursoi opiskelijapalautejärjestelmään mm. kohdistamalla opetuksen ja opintojen kehittämistoimikunnan sekä tiedekunnan suunnittelijan työtehtäviä palauteprojektiin. Laitoksilta saatujen näkemysten lähtökohdista laadittiin yhteisiä linjauksia, jotka vietiin dekaaninpäätökseen. Laitosten työpanos järjestelmän ideoinnissa, käynnistämässä, kehittämisessä ja toteutuksessa on ollut merkittävä.

Toimikunnassa opiskelijapalautejärjestelmä nähtiin opettajan, opiskelijan ja opetuksen laadun varmistamisen välineenä. Tehtävä nostettiin yhdeksi opetuksen ja opintojen kehittämisohjelman keskeisistä aiheista kaudella 2004-2006:

”Tutkintojen ja opetuksen laadusta vastaa tiedekunta. Tiedekunnan laitosten opetuksen palaute- ja laadunvarmistusjärjestelmiä kehitetään kattamaan koko opiskeluprosessi: suunnittelu, opetusohjelmat, opintojaksot, opetustyö, opetusmenetelmät, tenttikäytännöt ja oppimisen arviointi, oppimisympäristö, opiskelijapalvelut, opintohallinto ja arviointi.. Laadukas opetus edellyttää toimivia itsearviointi- ja palautejärjestelmiä.. Opetusta ja oppimista koskevaa palautetta käytetään osana kehittämistyötä. Arviointitiedon kerääminen ja sen hyväksikäyttäminen liitetään osaksi laitoksen normaalia johtamista, toimintaa ja opetussuunnitelmatyötä.”

(käyttäytymistieteellisen tiedekunnan opetuksen ja opintojen kehittämisohjelma 2004-2006)

Tiedekunnan opetuksen ja opintojen kehittämiseen tähtäävässä toimeenpanosuunnitelmassa kaudella 2007-2009 palautejärjestelmän edelleen jatkuvasta kehittämistyöstä kirjoitetaan seuraavasti:

”Tiedekunta on käynnistänyt kehittämiskaudella 2004–2006 opetuksen ja opintojen palautekäytäntöjen systematisointiin tähtäävän hankkeen. Hankkeen toteutus ja kehittäminen jatkuu kaudella 2007–2009. Tavoitteena on kehittää palautetietoa, jota hyödynnetään tiedekunnan rekrytointi-, perehdyttämis-, tuki- ja kehittämisprosesseissa. Opiskelijapalautteen perusteella hyväksi todettuja opetuskäytäntöjä levitetään opetushenkilöstön keskuuteen.”

”Palaute opetuksen ja oppimisen laadunvarmistuksen työkaluna; Opiskelijoiden antama palaute on opintojen kehittämisen kannalta ratkaisevassa asemassa. Annettua palautetta tulee hyödyntää arvioitaessa ja kehitettäessä uusien tutkintojen mielekkyyttä, toimivuutta ja työmäärää. Palautteen antaminen tukee opiskelijan henkilökohtaista itsearviointikykyä. Tiedekunnassa kehitetty systemaattinen palautejärjestelmä otetaan

portaittain käyttöön kaikilla opintojaksoilla kandidaatin ja maisterin tutkinnoissa. Myös jatko-opinnot on mahdollista liittää palautejärjestelmän piiriin. WebOodi-järjestelmässä toteutuva palautteenanto koostaa tietoa mm. opintojakson tavoitteista, sisällöistä, työmäärästä ja vaativuustasosta sekä opetusjärjestelyistä, menetelmistä ja opiskelijan oppimisesta. Palautejärjestelmän tuottamaa tietoa hyödynnetään opetussuunnitelmatyössä laitoksilla yhteisesti sovittujen toimintatapojen mukaisesti. Tiedekunnan palautejärjestelmän rinnalla opettajien omat arviointimenetelmät palvelevat ajatusta arvioinnin yhteensopivuudesta opitun aineksen ja oppimismenetelmien kanssa. Opettaja kehoitetaan antamaan vastavuoroisesti palautetta opiskelijoille, esim. säännöllisesti opetuksen yhteydessä, vastaanottoaikoina, tai ryhmäkeskusteluissa osana vertaispalautetta.”

(opetuksen ja opintojen kehittäminen käyttäytymistieteellisessä tiedekunnassa kaudella 2007-2009, toimeenpanosuunnitelma)

Välineeksi PalauteOodi

Vertailun tuloksena palautekanavaksi päätettiin valita sähköiseen WebOodi-tietojärjestelmään luotu PalauteOodi-työkalu. Yliopistojen yhdessä kehittämä Oodi on opiskelun ja opetuksen tuen tietojärjestelmä, jota koordinoi yliopistojen muodostama Oodi-konsortio. Oodi otettiin käyttöön Helsingin yliopistossa vuonna 1999 ja WebOodi vuonna 2001.

Oodi oli jo tiedekunnan palautejärjestelmän kehittämistä aloitettaessa ollut käytössä useimmilla laitoksilla, joten se oli suurelle osaa henkilökuntaa entuudestaan tuttu työväline. Oodin toiminnot on suunnattu sekä henkilöstölle että opiskelijoille. Oodista voi mm. seurata opintosuorituksia, tilata suoritusotteita, tehdä henkilökohtaisen opintosuunnitelman, katsoa tutkintovaatimuksia ja tarjolla olevaa opetusta sekä ilmoittautua opetukseen ja tentteihin. Ns. OpeOodi on suunniteltu opettajan arjen työvälineeksi. Yliopiston opiskelijarekisteri järjestää säännöllisesti eriaiheista Oodikoulutusta. Myös tekninen tuki ja -konsultaatio saadaan opiskelijarekisterin henkilökunnalta, joka on jaettu vastuualueittain ja -henkilöittäin (mm. kampuksien henkilöt ja Oodin eri työkalujen mukaan nimetyt palvelut). PalauteOodin nähtiin siis olevan tarkoituksenmukainen ja tuettu työkalu jo monille tutussa sähköisessä ympäristössä.

Monivaiheista järjestelmä- ja lomakepohdintaa

Opetuksen ja opintojen kehittämistoimikunta (nyk. opetustoimikunta) teki useita palautelomakkeen käyttöä ja käyttötarkoitusta koskevia periaatteellisia linjauksia.

WebOodin palautejärjestelmällä kerätään palautetta opintojaksoista kokonaisuutena. Annettua palautetta tulee hyödyntää, kun tiedekunnassa ja laitoksella arvioidaan ja kehitetään uusien tutkintojen mielekkyyttä, toimivuutta ja työmäärää. Tässä vedettiin yhteys Bolognan prosessin tavoitteisiin, jotka tulevat selvästi esille myös yliopiston strategisissa tavoitteissa.

Palautelomakkeella pyritään tuottamaan tietoa mm. opetuksen järjestelyistä ja opetuksesta sekä tutkintovaatimuksista (mm. tavoitteet ja niihin määritelty kirjallisuus). Tämä tieto kohdistetaan opetusta suunnittelevien tahojen käyttöön (esim. opetussuunnitelmaryhmät, opetuksesta vastaavat varajohtajat), mutta myös opettajalle opetuksen kehittämisen pohjaksi.

Suunnittelun lähtökohtana oli, ettei yhteisellä lomakkeella ole tarkoitukseen saada tietoa kaikkiin laitosten ja opettajien käyttötarkoituksiin vaan kerätä laajasti yhteneväistä palautetta, hyödyntää palautteen kautta saatavia hyviä käytäntöjä, tarjota opettajille helppo palautetyökalu (sähköistä palautedataa) sekä opiskelijoille kaikkea opetusta käsittävä palautekanava (mahdollisuus antaa palaute samalla työkalulla kaikista opintojaksoista), jonka kautta opiskelija myös oppii omasta oppimisestaan. Palautteen antamiseen liittyvä opiskelijoiden oikeusturvakysymys pohdittiin toimikunnassa huolellisesti. Opettaja koskeva tietosuojakeskustelu on jatkunut läpi kehittämistyön ja on noussut jälleen ajankohtaiseksi uuden ohjeistuksen kautta (katso lisää: liite 12 ja kappale 5 Saavutettua ja suunnitteilla olevaa).

Palautelomakkeen kysymysten määrä pidettiin pienenä ja lomake pyrittiin luomaan selkeän yksikertaiseksi. Toimikunta teki pitkällistä lomakemuokkausta, johon vaikuttivat koulutuksista saadut vaihtelevat ja vastakkaisetkin näkemykset. Kevätlukukauden 2005 ajan prosessoitiin lomakkeen kysymysteemoja, sanavalintoja, asteikkoja ja ulkoasua. Samansisältöinen lomake tuli käyttöön kaikilla laitoksilla käsittäen mahdollisimman kattavasti koulutusten opintojaksoja. Opettaja kannustettiin edelleenkin toteuttamaan rinnakkaisia palautemuotoja, mikäli tiedekunnan palautelomakkeella ei saatu opettajan tarvitsemaa tietoa.

Monivalintakysymysten katsottiin tukevan ajatusta lomakkeen helppokäyttöisyydestä. Perusteluja ja pohdintaa varten lomakkeeseen lisättiin avokysymyksiä. Palautelomakkeen ensimmäisessä versiossa (liite 4) kysymysteemat jakoutuivat seuraavasti:

- Tavoitteiden selkeys (kurssin oppimistavoitteet olivat minulle selvät)
- Asteikko 0-5: mahdoton vastata - täysin eri mieltä - jokseenkin eri mieltä - siltä väliltä - jokseenkin samaa mieltä - täysin samaa mieltä
- Kursin kiinnostavuus
- Kurssin hyödyllisyys oman asiantuntijuuteni kehittymisen kannalta
- Opetus ja/tai ohjaus (tavoitteiden kannalta)
- Oma panos opiskeluun (osallistuminen, aktiivisuus)
- Oppimiseni laatu
- Vuorovaikutus (opettaja-opiskelija)
- Asteikko 0-5: hylätty - välttävä - tyydyttävä - hyvä - kiitettävä -erinomainen
- Työmäärä
- Asteikko 0-3: en osaa sanoa - liian vähän - sopivasti - liikaa
- Vaikeustaso
- Asteikko 0-5: en ota kantaa - helppo - helpohko - sopiva - vaikeahko - vaikea
- Kurssin yleisarvosana
- Asteikko 0-5: hylätty - välttävä - tyydyttävä - hyvä - kiitettävä -erinomainen

Asteikot vaihtelivat kysymyskohtaisesti. Lomakkeen alkuperäisversiossa tämä valinta nähtiin tarkoituksenmukaiseksi, mutta kehitystyön aikana muokatuissa, myöhemmissä lomakeversioissa asteikkoja yhtenäistettiin. PalauteOodin tekniikka ei ole aukottomasti tukenut käyttöönotettujen asteikkojen toimivuutta ja tilastollista tiedon saatavuutta. Mm. näiltä osin asteikkoihin ollaan edelleenkin joiltakin osin tyytymättömiä, joten asteikkomuutokset tulevat olemaan keskeinen osa järjestelmän kehittämistä jatkossakin.

Kevätlukukaudella 2007 otettiin käyttöön myös jatkokoulutusta koskeva palautelomake (liite 8), jota käytettiin tiedekunnan järjestämällä jatkokoulutuksen opintojaksoilla. Lomake pohjautuu perustutkinnon opintojaksoilla käytettävän palautelomakkeen tietoihin, mutta on joiltakin osin erilainen (mm. taustatietoja koskeva osuus). Perustutkinnon opinnoissa käytettävä lomake on käännetty ruotsiksi ja englanniksi (liitteet 6 ja 7). Myös jatkotutkinnoissa käytettävä lomake on käännetty englanniksi (liite 9).

Opiskelija palautejärjestelmässä

Palautejärjestelmän suunnittelun lähtökohdissa opiskelija otettiin opettajan rinnalle palautteenannon aktiivisena hyödyntäjänä. Lomakkeeseen liitettiin oppimiseen liittyviä kysymyksiä. Opiskelijan tuli itsearvioida omaa panosta oppimiseensa, osallistumisen ja aktiivisuuden näkökulmista sekä oman oppimisen laatua. Koulutuksista saadun palautteen kautta, opiskelijan omaa osuutta opiskelu- ja oppimisprosessissa painotettiin entuudestaan myöhemmissä lomakeversioissa.

Opiskelijoiden vastausaktiivisuus on edelleen huomionarvoinen kehittämiskohde, sillä palauteprosentit jäivät usein alhaisiksi (aiheesta lisää kappaleissa 4 ja 5: opiskelijoiden tiedekunnan ja laitosten kokemuksia palautejärjestelmästä). Kuten yliopiston palautekartoituksessakin on tullut esille, on opiskelijoiden palautepassiivisuuden taustalla tietämättömyys palautteen käyttö- ja hyödyntämistarkoituksista (Venna (toim.) 2005, 23). Opiskelijat eivät tiedä käytetäänkö annettua palautetta ja näin ollen palaute jää usein antamatta tai se on perustelematonta ja vähäistä. (Palautteen hyödyntämismuotoja kuvataan kappaleessa 3: Saavutettua ja suunnitteilla olevaa)

Punaisena lankana tiedekunnan palautejärjestelmän suunnittelussa toimi näkemys rakentavan palautteen antamisesta ja vastaanottamisesta käyttäytymistieteilijän perustaitoina. Säännöllinen palautekäytäntö antaa opiskelijalle mahdollisuuden oppia rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista itsereflektion, kanssaopiskelijoiden vertaisreflektion sekä opettajan kanssa käytävän palautevuorovaikutuksen kautta. Systemaattisen itsearvioinnin tiedetään kehittävän opiskelutaitoja ja edelleen oppimista. Itsereflektio ja mielipiteiden perustelemisen taidot ovat tärkeää osaamista myös työelämän näkökulmasta, jolloin oppimisprosessi voidaan laajemmassa mittakaavassa liittää elämäkaarioppimisen teoriaan.

Opiskelijan oppiminen ymmärretään järjestelmän kehittämistyössä jatkumona. Kumuloitua oppiminen näyttäytyy opintojen alkuvaiheessa annettua palautetta

verrattaessa opintojen edistyessä annettuun palautteeseen. Palautteen kautta oppimista voidaan verrata saman opiskelijan eri vuosikursseilla antamissa palautteissa. Järjestelmää pystytään kehittämään edelleen esimerkiksi siten, että opiskelija kokoaa tutkintonsa aikana antamistaan palautteista sähköisen portfolion, josta voi seurata oppimisen ja palautteenannon kehittymistä. Portfoliota voidaan mahdollisesti kerätä ja käsitellä hopsien yhteydessä, tutortapaamisissa sekä mm. omaa oppimista käsittelevillä opintojaksoilla (palautteen hyödyntämismuodoista lisää kappaleessa 3: Saavutettua ja suunnitteilla olevaa)

Palautteen antaminen on tärkeää myös opiskelijan oikeusturvan näkökulmasta. Opiskelijalla on oltava mahdollisuus ilmaista opintoihin kohdistuvat mielipiteensä. Tästä syystä palautetta tuleekin kerätä kaikesta opetuksesta. Opiskelijoita tulisi ohjata antamaan perusteltua palautetta lomakkeen avokysymyksissä, joissa erityiset tyytymättömyyden ja tyytyväisyyden aiheet voidaan tuoda kirjallisesti esille. Lisäksi opiskelijoita muistutetaan, että varsinkin sellaisista seikoista, joihin voidaan vaikuttaa opintojakson aikana, tulisi antaa välittömästi palautetta suoraan opettajalle (esim. huono kuuluvuus, vaatavuustaso, luentokalvojen saatavuus). (Katso muita huomioon otettavia seikkoja palautetta annettaessa: Liite 2: Palautejärjestelmän käyttöohje).

Opettaja palautejärjestelmässä

Järjestelmän luomisen lähtökohtana pidettiin opetuksen kehittämistä ja opettajan tärkeää asemaa järjestelmän käyttäjänä. PalauteOodin ajateltiin olevan opettajalle konkreettinen työväline, jolla hän voi helposti olla yhteydessä opintojaksoille ilmoittautuneisiin opiskelijoihin, saada palautteen sähköisessä muodossa käyttöönsä sekä antaa vastapalautetta opiskelijaryhmälle. PalauteOodi lähettää automaattisesti opiskelijoille palautemuistutuksia sähköpostiin. Opettaja puolestaan saa sähköpostitse tiedon, kun opintojakson palauteaika päättyy ja palaute on luettavissa viestissä olevan linkin kautta. Laitoksen palauteyhdyshenkilön tehtäviin kuuluu lomakkeiden liittäminen opintojaksoille. Mm. näiden asioiden vuoksi PalauteOodin nähtiin olevan opettajalle vaivaton tapa kerätä ja antaa palautetta. Palautteen hyödyntäminen opetuksen ja ammattitaidon kehittämisessä katsottiin kuuluvan opettajan ammatti- ja työn kuvaan. Palautetiedon avulla opettaja voi esimerkiksi tehdä muutoksia opetuksensa sisältöihin, täsmentää tavoitteita tai tehdä muutoksia opintojakson materiaaleihin – kuitenkin mm. tutkintovaatimusten, aika-, tila- ja laiteresurssien sekä laitoksen käytäntöjen rajoissa.

Opetuksen ja opintojen kehittämistoimikunta ohjeisti laitoksia ja koulutuksia määrittelemään itselleen sopivat käytänteet PalauteOodin tuottaman tiedon käyttämisestä ja hyödyntämisestä. Tähän päädyttiin laitosten ja koulutusten opetussuunnitelma työhön, johtamiseen ja palautteisiin liittyvien käytäntöjen vaihdellessa laidasta laitaan. Kyseisiä käytäntöjä oli joillakin laitoksilla pohdittu jo perusteellisesti ja ne olivat juuri tiettyjen koulutusten näkökulmasta tarkoituksenmukaisia. Laitosten ja koulutusten tekemää aiempaa pohjatyötä ei siis jätetty huomioimatta järjestelmää suunniteltaessa.

Opettajilla on tärkeä rooli laitos- ja koulutustasolla tehtävän tutkinnon sisällön ja rakenteen sekä opetuksen tason kehittämisessä. Opiskelijoilla on tietoa siitä, millaisiin asioihin kyseisen kehittämisen tulisi kohdistua. Palautejärjestelmällä pyritään siihen, että tämä tieto saadaan laajalti esille ja käyttöön. Luonnollisesti myös opettajan oman opetuksen ja ammattitaidon kehittämisessä palautteen merkitys on kiistaton. Opettajan palautteen hyödyntämismuodoista on kirjoitettu kappaleessa 3 Saavutettua ja suunnitteilla olevaa.

2 Suunnitelmat käytännöksi

Palautejärjestelmän pilotti kasvatustieteen laitoksella

Tässä kappaleessa kuvataan kasvatustieteen laitoksella sekä opintojen ja opetuksen kehittämistoimikunnassa käytyä pilottikeskustelua. Sekä toimikunnassa alun perin suunnitellun ja pilotissa käytössä olleen että pilottikokemusten kautta syntyneen lomakkeen (liitteet 4 ja 5) sisällöistä ja toimivuudesta keskusteltiin aktiivisesti. Myös PalauteOodi työvälineenä herätti runsaasti ajatuksia. Kappaleen teksti on koottu kasvatustieteen laitoksella sekä opetuksen ja opintojen kehittämistoimikunnassa ylöskirjattujen keskustelujen pohjalta (koordinaattori Anna Kuuteri ja projektisuunnittelija Anne Laakso).

Palautejärjestelmä pilotoitiin lukuvuonna 2005–2006 kasvatustieteen laitoksella, käsittäen 33 suomenkielisen koulutuksen ja 21 ruotsinkielisen koulutuksen opintojaksoa. Kasvatustieteen laitos osoitti kiinnostuksensa pilottilaitokseksi ja laitoksen työskentely oli hyvin kytkettävissä tiedekunnan toimikunnan työhön silloisen puheenjohtajan, Patrik Scheinin, ollessa myös kyseisen laitoksen varajohtajana. Laitoksen koordinaattori Anna Kuuteri oli keskeisessä asemassa pilotin käynnistämisessä, koulutusten PalauteOodin pääkäyttäjänä, opettajien opastajana ja tulosten koostajana.

Lukuvuoden aikana palautejärjestelmästä keskusteltiin laitoksella seuraavilla foorumeilla:

- laitoksen opetuksen kehittämispäivä
- laitoksen palautejärjestelmän kehittämistyöryhmän kokoukset
- laitoksen johtoryhmän kokoukset
- sähköpostitse asiasta kiinnostuneiden opettajien ja opiskelijoiden kanssa
- palautetta saaneiden opettajien kanssa suullisesti ja sähköpostitse

Laitoksen henkilökunnasta ja opiskelijoista koostuva työryhmä kokoontui pohtimaan palautejärjestelmän kehittämistä. Lisäksi laitoksen koko opetushenkilöstöä lähestyttiin sähköpostilla ja pyydettiin vaikuttamaan lomakkeeseen. Kootun tiedon, kokousten ja kehittämispäivän annin pohjalta työryhmä teki kompromissien kautta syntyneitä lomakemuutosehdotuksia. Lomakkeen aktiivisessa työstämisessä oli mukana n. 20 henkilökunnan jäsentä ja n. 5 opiskelijaa. Saatujen ehdotusten ja pidettyjen kokousten perusteella lomaketta muokkasivat laitoksen varajohtaja ja koordinaattori. Perustellut lomake- ja järjestelmäehdotukset kerättiin ja esiteltiin tiedekunnan opetuksen ja opintojen kehittämistoimikunnalle.

Laitoksen työryhmän pilotointikeskustelut voidaan jakaa kolmeen ryhmään:

- Lomakkeen kehittäminen; kasvatustieteen laitoksen ehdottamat palautelomakemuutokset,
- PalauteOodi järjestelmänä; koetut tekniset ongelmat ja rajoitukset sekä ehdotukset ratkaisuksi ja

- Pilottikokemuksia palautteen saamisesta ja hyödyntämisestä; kokemukset palautteen saamisesta ja käytöstä; palautteen käyttöohje

Lomakkeen kehittäminen

Kasvatustieteen laitoksen keskusteluissa nousi esiin erilaisia pilotoituun lomakkeeseen kohdistuvia muutosehdotuksia. mm. ohjeistukseen haluttiin tarkempaa tietoa siitä mihin palautetta käytetään, miten sitä käsitellään ja ketkä näkevät palautteen. Laitoksen työryhmä kommentoi perusteellisesti pilotoinnissa käytössä olleen lomakkeen sisältöä, sanastoa ja käyttötarkoituksia. Tässä esimerkkejä yksityiskohtaisesta lomakepohdinnasta:

- vastausvaihtoehdoista puuttuu ”en osaa sanoa” -vaihtoehto tai se on muotoiltu vaihtelevasti (mahdoton vastata / en osaa sanoa / ei kantaa),
- kysymysten muotoilu osittain epätarkkaa; voidaan tulkita eri tavalla,
- lomakkeella on muutamia kysymyksiä, jotka eivät sovi kaikkiin toteutustapoihin, esimerkiksi kysymykseen ei ole voinut vastata, jos opintojaksolla ei ole ollut opetusta,
- lomakkeella on muutamia kysymyksiä, joiden tarkoituksenmukaisuus on epäselvää – miten vastausten perusteella voidaan kehittää opetusta, esimerkiksi kysymys ”Oma panos opiskeluun”: Tämä on mielenkiintoinen vain, jos palautteista tehdään tarkempaa analyysiä erillisellä ohjelmalla (jolloin voitaisiin esim. verrata muita vastauksia paljon ja vähän panostaneiden opiskelijoiden kesken),
- lomakkeessa puhutaan ”kurssista”; parempi olisi ”opintojakso”, joka viittaa paremmin eri tavoin toteutettuihin opintojaksoihin ja on Oodin käyttämää sanastoa.

Lomakkeen ohjeistukseen liittyen pohdittiin mm. lisäystä, jossa kehoitetaan vastaamaan avokysymyksiin erityisesti, jos opiskelija on ollut johonkin opintojakson osaan erityisen tyytyväinen tai erityisen tyytymätön. Tämä ajatus aiheutti opetuksen ja opintojen kehittämistoimikunnassa keskustelua asiakkuus- ja kuluttajanäkökulmista (tästä saatu myös myöhemmin palautetta, katso sivut 59-60). Opiskelijoiden ymmärtäminen asiakkaina ja koulutuksen palveluna, on epätoivottu ajattelutapa. Tämäntyyppistä asennetta ei haluttu viestittää opiskelijoiden tai opettajien suuntaan. Tyytymättömyys ja tyytyväisyys ovat kuitenkin termejä, joilla voidaan myös ilmaista esimerkiksi tyytyväisyyttä omaan oppimiseen opintojaksolla, joten pilotin ehdotus lisättiin lomakkeeseen. Myös opiskelijan omaa opiskelupanosta korostettiin opetuksen ja opintojen kehittämistoimikunnassa käydyissä keskusteluissa ja sen painotusta myös lisättiin lomaketekstiin myöhemmin.

Lomakkeen monivalintakysymyksiä muotoiltiin aiempaa tarkemmiksi ja yksiselitteisimmiksi. Kysymyksiä täsmennettiin niin, että suurin osa niistä kohdistuisi sellaisiin opetuksen järjestelyihin, joihin voitaisiin palautteen kautta vaikuttaa konkreettisesti. Lomake-ehdotuksessa oli myös opetusta, erilaisia opintojaksojen toteutustapoja sekä kirjallisuutta ja oppimateriaaleja koskevia kysymyksiä. Kaikki monivalintakysymykset haluttiin pitää edelleen pakollisina, mutta niihin lisättiin ”en osaa sanoa” -vaihtoehto. Näin ollen opiskelija voisi halutessaan antaa vain avointa palautetta.

Laitoksen pilottityöryhmässä pohdittiin myös monivalintakysymysten asteikkoja. Ehdotettiin, että asteikossa ei käytettäisi numeroita eikä kirjaimia vaan lauseita

täydentäviä vaihtoehtoja. Tasoja voisi olla kolme ja niistä tulisi erottua erittäin hyvät ja erittäin heikot vaihtoehdot. Laitoksen työryhmässä päädyttiin esittämään erilaisia, kysymyskohtaisia asteikkoja, jotka toteutettaisiin teknisesti alaspäinasteikoilla. Tällöin asettelusta ei tulisi epäselvä.

Avokysymyksiä koskeviksi muutoksiksi ehdotettiin mm. kysymysten muotoilemista kaksijakoisesti niin, että toinen olisi selvästi laitoskohtainen ja toinen opettajakohtainen kysymys. Opettajakohtaisen kysymyksen vastaukset menisivät vain opintojakson opettajalle/opettajille (tarvittaessa palautevirkailija voisi tehdä erottelun palautedatasta, sillä PalauteOodi ei teknisesti tue ehdotusta). Avoimissa kysymyksissä teksti haluttiin muotoilla niin, että se inspiroisi opiskelijaa kertomaan mm. opetuksen järjestelyihin ja tutkintovaatimuksiin liittyvistä asioista monipuolisesti. Molemmissa kysymyksissä annetaan opiskelijalle mahdollisuus (ja myös kannustetaan) antamaan palautetta nimellä. Näin opiskelija voisi saada henkilökohtaisia kommentteja palautteeseen ja/tai vastauksia kysymyksiin. Tällöin laitoksen ja opettajan tulee huolehtia palautteeseen ja kysymyksiin vastaamisesta. Tiedekunnan toimikunta piti tätä asiaa erityisen tärkeänä järjestelmän tavoitteiden ja käytännön toimivuuden kannalta. Nimettömässä palautteenannossa nähtiin sekä ongelmia että mahdollisuuksia. Palautteen avoimuus tuli toimikunnan keskusteluissa esille perustelujen lisääntymisen, asiattoman palautteen vähentymisen sekä opettajan palautteeseen reagoimisen näkökulmista.

Lisäksi kasvatustieteen laitoksen pilottiryhmä ehdotti, että avokysymyksiä ei koodata WebOodissa pakolliseksi ja lomaketekstiin lisätään maininta, ettei WebOodissa voi nähdä, mitä henkilö on vastannut muihin kysymyksiin.

Tiedekunnan toimikunnan yhteisestä päätöksestä lomake haluttiin pitää mahdollisimman tiiviinä ja yhdenmukaisena kaikkea opetusta koskien. Asiasta käytiin pitkäkestoista ajatuksenvaihtoa (jatkuen pilottilukuvuoden jälkeenkin). Tietoja ja kokemuksia koostettiin keskustelun pohjalta. Lomakkeiden muokkaaminen opintojaksokohtaisiksi oli PalauteOodissa teknisesti mahdollista, mutta toimikunnan päätöksestä tätä ei suositeltu kahdestakin syystä:

1) Palaute haluttiin kerätä linjassa yhteisillä kysymyksillä, jotta palautteen keräämisen yhdenmukaisuus ja mahdollinen opettajan toimesta tapahtuva vertailu voisivat toteutua (esimerkiksi pedagogisessa hengessä toteutuva opettajakollegoiden palautevertailu tai koulutuksen opetuksen kehittämistilaisuus, jossa käsiteltäisiin palautteita yleisellä tasolla (ei opintojaksokohtaisesti ja opettajakohtaisesti) ja vedettäisiin yhteen koulutuksen opetuksen tasoa esimerkiksi lukukausittain).

2) Lisäksi laitoksilla tehdyn kyselykierroksen pohjalta ilmeni, ettei palauteasioille löytyisi tarvittavaa henkilöstöresurssia, mikäli jokaisella opintojaksolla tulisi olemaan yksilöllinen lomake. Lomakkeita toki voisivat luoda ja muokata PalauteOodissa opettajat itse, jolloin työ ei jäisi tiedekunnan, laitoksen tai koulutuksen palautevirkailijoille. Opettajille tehdyn kyselykierroksen pohjalta työ kuitenkin toivottiin keskitettävän laitoksen palautevirkailijalle tai muulle henkilölle, jolta löytyisi PalauteOodin käytön asiantuntemus ja kyseiseen tehtävään riittävä aika. Kokemuksia tiedusteltiin jälleen koulutuksista ja yhteyttä otettiin myös Ooditukseen mahdollisten lisäresurssien toiveessa. Kokemukset ja näkemykset viittasivat selvästi siihen, että koko tiedekunnan opetuksen kattavassa järjestelmässä opettajien ja opintojaksojen määrä on niin suuri, että myös käyttökoulutuksen ja -tuen tarve ilmenee siinä mittakaavassa, etteivät laitokset pystyisi

vastaamaan siihen nykyisillä henkilöresursseillaan. Palautevirkailijat työstäisivät yksittäisiä lomakkeita, opintojaksojen kohdennetusti ajoitettuja palauteaikoja, palautteiden yhteenvetoja ja raportointia. Tämä työ koettiin jo yhteisen lomakkeen kohdalla aikaa vieväksi.

Laitoksen ehdotuksen mukaisesti lomake testattiin opiskelijaryhmällä ennen laajempaa käyttöönottoa. Testaus toteutettiin aluksi laitoksen toimesta pienimuotoisesti, jonka lisäksi tiedekunnan toimesta mm. opetustoimikunnan opiskelijajäsenistä ja muista eri laitosten opiskelijoista koostuvassa pienryhmässä.

PalauteOodi järjestelmänä

Kasvatustieteen laitoksen pilotoinnissa koettiin usein, että kuten mikä tahansa järjestelmä, asettaa myös PalauteOodi palautejärjestelmä rajoitteita sisällölle ja toteutukselle. Järjestelmän kehittämissuhteet pitivät sisällään mm. muistutusviestiin, yhteenvetojen katselemisoikeuksiin, palautetietojen raportointiin sekä osaopetustapahtuma- ja opintokokonaisuuspalautteeseen liittyviä asioita. Laitoksen koordinaattori välitti tekniset ehdotukset Oodituolle.

Pilotin ja myöhemmän käyttökokemuksen kautta esiin nousseista ehdotuksista on käyty monitasoista ja pitkäkestoista tiedekunnan ja Oodin välistä vuoropuhelua. Tiedekunnan ja kasvatustieteen laitoksen edustajat osallistuivat mm. keskushallinnon koolle kutsumiin kokouksiin, joissa kartoitettiin palautekäytäntöjä ja vaihdettiin järjestelmiin liittyviä kokemuksia. Myös eri tiedekunnat ovat miettineet yhteisesti priorisoituja ehdotuksia Oodituolle vietäväksi. Monet ehdotetut asiat ovat kehittyneet Oodin uusissa versioissa (mm. osaopetustapahtuman palaute), mutta monissa asioissa muutoksia ei ole joko nähty koko yliopistoa ajatellen merkittäviksi tai muutosten toteuttamiseen ei ole löytynyt resursseja.

Pilottikokemuksia palautteen saamisesta ja hyödyntämisestä

Palaute nähtiin pilottilaitoksella tärkeäksi niin opetuksen kehittämisen kuin opiskelijoiden kannalta. Kokemuksista kumpusi huomionarvoisiksi mm. seuraavia seikkoja:

- Opiskelijoiden vastausaktiivisuus:
 - vastausprosenttien alhaisuus (keskimäärin n. 30%, joidenkin opintojaksojen kohdalla vain muutama vastaaja); yksittäisen tyytymättömän opiskelijan vastaus korostuu datassa,
 - opintojaksoilla tulisi kannustaa opiskelijoita vastaamaan palautteisiin; uusia opiskelijoita motivoitaisiin heti opintojen alussa,
 - joka lukuvuoden tai lukukauden alussa laitos lähettää opiskelijoille palautetiedotteen,
 - palautetta ei tehdä pakolliseksi; on ehdotettu, että opiskelijan pitäisi vastata esim. 80% kurssien palautteisiin, jotta hän saa hops-merkinnän →käytännössä vaikea seurata ja voi seurata mekaanisia vastauksia,
 - saatuun palautteeseen tulisi reagoida; palautetilaisuudet ja/tai WebOodin kautta sähköpostitse palaute palautteesta. Viestiin esim. yhteenveto saadusta palautteesta, mahdollisten epäselvien tai väärin ymmärrettyjen asioiden kommentointi, ehdotusten kommentointi, pedagogisten ratkaisujen perustelu,

ym. Tämä voisi osaltaan motivoida opiskelijoita antamaan palautetta sekä osoittaa heille, mitä kaikkea opintojakson suunnittelussa tulee huomioida (usein opiskelijoilla voi olla epärealistisia muutosehdotuksia), malli vastavuoroisesta palautekäytännöstä,

- avokysymysten vastauksissa on joidenkin opintojaksojen kohdalla saatu useammalta opiskelijalta samasta aiheesta hyvin perusteltua palautetta, jota voidaan käyttää opetuksen kehittämisessä. Yksittäisten ja usein perustelemattomien palautteiden pohjalta ei kuitenkaan pedagogisesti ja sisällöllisesti hyvin suunniteltua ja perusteltua opetusta muuteta, varsinkaan kun usein samoista asioista tulee täysin vastakkaista palautetta,
- lomakkeessa korostaan helposti kuluttaja-asetumista ja sellaista asetelmaa, jossa opiskelija on ikään kuin opettajan opetuspalveluiden kuluttaja. Opetus-oppimisprosessi on aina yhteistyöprosessi, johon vaikuttavat eri osapuolet ja erilaiset tekijät,
- kysymykset ja vastausvaihtoehdot antavat tietynlaisen kuvan sen taustalla olevista oppimis- ja opetuskäsityksistä. Ne voivat ohjata opiskelijan ajatuksenkulkua, joten niitä tulee harkita tarkoin ja päätökset tulee olla perusteltavissa,
- palautetta kerätään vain opintojaksotasolla; opintojaksopalautteen rinnalle tarvitaan opintokokonaisuuspalaute sekä laitoskohtainen tutkintopalaute (kandi + maisteri),
- palaute henkilöityy helposti opettajaan. Tätä kannattaa yrittää välttää tietoisesti ja uusi ehdotettu lomake tukeekin tätä pyrkimällä erottamaan laitoskohtaisen ja opettajakohtaisen palautteen,
- laitos- ja tiedekuntakäytännöt: ketkä näkevät vastausdatan? Mielipiteet jakautuvat – toiset ovat palautteen avoimuuden kannalla, toiset puolestaan kokevat palautteen avoimuuden valvonnan ja tarpeettoman hallinnan välineeksi,
- opetuksen kehittämisestä vastuu kuuluu suureksi osaksi koko laitokselle, ei vain opintojakson vastuopettajalle. Esim. tutkintovaatimukset ja opetuksen järjestelyt koskevat koko laitosta. Laitoksella ehdotetaan järjestettävän vuosittain opetuksen kehittämispäivä, jossa pohditaan (osaksi saadun palautteen perusteella) yhdessä palauteasioita. Lisäksi järjestettäisiin tilaisuus pohtia perusteellisemmin opettamista ja siihen liittyviä erilaisia ratkaisuita opettajan näkökulmasta. On myös tärkeää, että joku/jotkut näkevät kaikista opintojaksoista kerätyn palautteen ja voivat täten muodostaa niistä kokonaiskuvan ja lisäksi huolehtia hallinnollisiin asioihin (mm. opetustilat, tiedotus, kirjojen saatavuus) liittyvän palautteen käsittelystä.

Laitoksen työskentelyn pohjalta laadittiin palautejärjestelmän käyttöohje (liite 2).

Käyttöohjeen avulla haluttiin luoda yhteisiä pelisääntöjä, tehdä järjestelmää läpinäkyvämmäksi ja informoida asiasta yhteisesti.

Palautejärjestelmän tavoitteiden tulee olla selkeät ja läpinäkyvät. Niistä tulee tiedottaa sekä henkilökunnalle että opiskelijoille säännöllisin väliajoin.

Käyttöohjeeseen on koottu tietoa, jota on hyvä sisällyttää tiedotukseen :

- Miksi palautetta kerätään?
- Mihinkin kerättyä palautetta käytetään?
- Mihinkin kerättyä palautetta ei käytetä?
- Mitä tulee ottaa huomioon
 - annettaessa palautetta?
 - tarkasteltaessa palautetta?

Pilottikokemuksista koostettiin myös ne tärkeät seikat, jotka tulee huomioida palautetta tarkasteltaessa:

- vastaajamäärä ja –prosentti; ei vain määrän näkökulmasta vaan myös siitä näkökulmasta, ketkä opiskelijat tulevat vastanneeksi palautekyselyyn ja ketkä eivät ja miten tämä voi vääristää saatua palautetta,
- palauteaikataulut ja ajoituksen kysymykset; ajoitus vaikuttaa vastausprosenttiin; laitoksella on päätetty kerätä palaute heti opintojakson päätyttyä. Jos opintojaksosta ei ole tenttiä, alkaa palauteaika saman päivänä viimeisen opetuskerran kanssa. Jos opintojaksolla on lopputentti, alkaa palauteaika samana päivänä ensimmäinen tenttisuorituspäivän kanssa. Jos opintojaksolla on loppuessee tms., alkaa palaute yleensä samana päivänä viimeisen palautuspäivän kanssa. Palauteajan alkamisen aikataulua perustellaan sillä, että opintojakso on ”tuoreessa muistissa”. Miinuspuolia valitulla aikataululla voi olla mm. seuraavia:
 - mikäli opiskelija ei osallistu ensimmäiseen vaan vasta toiseen tai kolmanteen tenttikertaan, ei hän voi vastata palautteeseen tentin jälkeen. Tällöin hän voi joko jättää vastaamatta kokonaan tai vastata palautteeseen ennen kuin on käynyt tentissä,
 - vastausaikana opiskelijalla ei ole vielä tiedossa saamaansa arvosanaa. Arvosana vaikuttaa opintojakson ja oppimisen kokonaiskuvaan.
 - suoritettu opintojakso voi olla ”liiankin” tuoreessa muistissa eikä kokemuksiin ole saatu vielä ehkä tarpeellista etäisyyttä,
 - laitos on suunnitellut opintojaksot koko koulutuksen kannalta, mutta tämä palaute on opintojaksokohtaista eikä opiskelija välttämättä, varsinkaan opintojensa alkuvaiheessa pysty näkemään opintojaksoa kokonaisuuden kannalta,
 - monen opintojakson idea avautuu vasta myöhemmin opintojen aikana, tällainen opintojakso voi saada heikkoa palautetta. Yksittäisen opintojakson palautteella ei voida saada tietoa opiskelijoiden pitkän aikavälin oppimisesta ellei opiskelija tuo näkökulmaa itse esille.
- opintojakson osallistujamäärä; on otettava huomioon, minkä suuruinen opintojakso on kyseessä. Opintojakson toteuttaminen ja opiskelijan kokemus opintojaksosta vaihtelevat riippuen ryhmän koosta.
- opintojakson pakollisuus / valinnaisuus, joka vaikuttaa puolestaan mm. osallistujamäärään, sisällön mielekkyyteen ja opiskelijoiden odotuksiin,
- opiskelijaryhmien erilaisuus; opiskelijaryhmissä on eroja, niin eri opintojaksojen välillä kuin eri lukuvuosina. Opiskelijaryhmä ja jopa yksittäiset opiskelijat vaikuttavat opintojakson toteutuksen onnistumiseen.
- eri opintojen vaiheet; eri kurssit on tarkoitettu suoritettavan eri vaiheissa opintoja, eri tutkintovaiheen ja mahdollisesti myös eri pääaineen opiskelijat antavat erityyppistä palautetta (mm. opintokokemukset, vertailtavuus aiempiin opintoihin ja pedagogisen ymmärryksen kasvu vaikuttavat),
- opintojakson sisällön mielekkyys tai haastavuus; jotkut opintojaksot ovat aihepiiriltään enemmän tai vähemmän opiskelijoita kiinnostavia. Opintojakson pedagogisesti perusteltu ja hyvin onnistunut toteutus ei välttämättä tuo hyvää palautetta, mikäli opiskelija ei koe itse aihetta mielenkiintoiseksi,

- toteutustavan yhteys palautteeseen; palautetta katsoessa on erittäin tärkeää tuntee opintojakson toteutustapa. Toteutustavasta on jonkin verran tietoa WebOodissa, mutta eniten tietoa toteutustavoista on opintojakson vastuuhenkilöllä. Mm. erilaisista toteutustavoista johtuen saatuja palautteita on epätarkoituksenmukaista vertailla eri opintojaksojen kesken,
- palautejärjestelmän tekniset rajoitukset, joiden ei olisi hyvä ohjata lomakkeen sisältöä ja vastausten käyttöä liiaksi.

Pilotilla tärkeä merkitys järjestelmän kehittämistyössä

Pilotin aikaansaannokset ja laitoksen kehittämisryhmän työ olivat ensiarvoisen tärkeitä palautejärjestelmän käyttöönoton eri vaiheissa. Pilottilaitoksen näyttämä esimerkki, jakamat kokemukset ja tuottama materiaali ovat olleet huomattava apu tiedekunnan kehittämistyössä. Pilotoinnissa mukana olleilta henkilöiltä saatiin kokemusten kautta muodostuneita neuvoja ja konsultaatiota muiden laitosten käyttöön. Useat koulutukset ovat olleet yhteydessä kasvatustieteen laitokselle palautejärjestelmään siirtyessään ja toiminnan kuluessa heränneiden kysymyksiin vastauksia ja näkemyksiä hakiessaan. Pilottivuosi näkyy myös laitoksen opiskelijoiden toiminta- ja ajattelutavoissa. Esimerkiksi kasvatustieteen laitoksen järjestelmää koskevassa opiskelijapalautteessa kerrotaan muita laitoksia näkyvämmiin palautekäytäntöjen olevan osa opiskelun arkea, palauteasioista ja niiden taustatekijöistä ollaan tietoisia, laitoksen palauteyhteyshenkilö mainitaan tärkeänä tietolähteenä ja opiskelijat tietävät mihin palaute on vaikuttanut.

3 Saavutettua ja suunnitteilla olevaa

Palaute käyttöön!

Palautteen hyödyntämismuotoja ja kehittämistyön uusia haasteita

Esimerkki koulutuksen palautekäytännöistä:

”Koulutuksessa käsiteltiin palautetta perusteellisesti ja laajasti. Opetuksen kehittämisryhmä - joka oli yhteisesti valittu - kävi läpi sekä numeerisen että laadullisen palautteen kaikkien saatavissa olevien kurssivastausten osalta. Korkea vastausprosentti yllätti positiivisesti, myös avoimien vastausten rakentava pohdinta; pidettiin tärkeänä, että jatkossakin palautetta käsitellään laajasti. Kehitystyöryhmän käytyä läpi kaiken palautteen se kokoontui ja työsti sekä kokosi vastauksia, niitä käsiteltiin koulutuksen kokouksissa ja muutamiin opettajiin oltiin suoraan yhteydessä. Sen jälkeen opettajilta pyydettiin vielä tietoa siitä, olivatko he muuttaneet opetustaan ja miltä pohjalta; oliko WebOodi-palautteella ollut merkitystä ja millaista. Lopuksi kaikesta kerättiin vielä koonti syyslukukauden alussa olevaan palautetilaisuuteen, jossa palautteesta ja opetuksen mahdollisista muutoksista kerrottiin opiskelijoille. Opiskelijoita oli tilaisuudessa runsaasti ja opiskelijajärjestöltä on tullut hyvin myönteistä palautetta palautteesta, myös WebOodi-palautteesta. Opiskelijat ovat olleet motivoituneita vastaamaan. Koulutuksemme palautejärjestelmä on 3-osainen: WebOodi-palautteen ohella keräämme jokaisen lukuvuoden lopussa keväisin jokaiselta vuosikurssilta paperisen opintokokonaisuuslomakkeen, joka täytetään jonkin kyseisen vuosikurssin opetuksen aikana opettajan läsnä ollessa. Näiden lisäksi opettajat keräävät spesifisempää palautetta omiin opintojaksoihinsa liittyen.”

Palautteesta palautetta

Hyvä tapa motivoida opiskelijoita palautteen antoon on antaa opiskelijoille vastapalautetta, jossa kommentoidaan saatua palauteantia ja kerrotaan miten palaute mahdollisesti tulee vaikuttamaan käytännössä. Palautekeskusteluille on mahdollisuuksien mukaan hyvä varata opintojakson tuntikehyksessä oma aika, jotta aiheita voidaan käsitellä perusteellisemmin. Palaute tulee suhteuttaa mm. opiskelijoiden opintotilanteeseen ja opettajan opetustilanteeseen. Myös vastausprosentti on syytä huomioida palautetarkastelussa. Keskusteluissa avautuu usein syitä palautteen taustalta, esimerkiksi jos periodissa on useita päällekkäisiä ja työläitä opintojaksoja meneillään tai graduvaihe vaikuttaa muihin opintoihin keskittymiseen. Ajankäytön ongelmiin liittyvä toistuva palaute kannattaa viedä opetussuunnitelmaa ja tutkintovaatimuksia suunnittelevien tahojen tietoon.

Käyttäytymistieteellisessä tiedekunnassa käytössä olevassa PalauteOodi-työkalussa on toiminto, jolla opettaja voi lähettää sähköpostitse vastapalautteensa kaikille opintojaksolle osallistuneille. Palautteen antaminen ja käsittely on hyvä ottaa luontevaksi osaksi opintojakson suorittamista. Näin ollen opiskelijat ottavat ajan ja keskittyvät palautteen antamiseen. Samalla heille viestitetään palautteen olennaisesta merkityksestä osana opetusta ja opetuksen kehittämistä.

Opiskelijoiden palautemotivointia edistävät myös palautekeskustelut opintojaksoa käynnistettäessä. Jakson alussa opiskelijoille kerrotaan millaista palautetta opintojaksosta on annettu ja millaisia kehittämistoimia palautteen pohjalta on tehty. Opettaja voi myös kertoa yleisesti saamastaan palautteesta, esimerkiksi millaisena opettajana häntä pidetään ja millaisia ominaispiirteitä kuuluu hänen opettamilleen opinnoille.

Keskustelu auttaa opiskelijoita ymmärtämään sekä opetukseen liittyviä yksittäisiä seikkoja että palautteen merkitystä opetuksen kehittämisessä. Opintojakson alussa käyty palautekeskustelu tulee esille myös opintojakson päätyttyä annettavassa palautteessa. Usein keskustelu muistetaan hyvänä alustuksena opintojaksolle ja se on kirvoittanut jatkokehittämissuhteita. Jakson käynnistävä keskustelu on mahdollisuuksien mukaan hyvä linkittää opintojakson tavoitteisiin, jotta palautteet ja niiden pohjalta tehdyt toimenpiteet saavat laajemman merkityksen. Samassa yhteydessä voidaan painottaa opiskelijan omaa panosta opintojaksolla oppimiseen ja osallistumiseen. Oman oppimisen tarkkaileminen opintojakson aikana on tärkeää ja siitä voidaan kehottaa antamaan palautetta opintojakson aikana ja sen päättyessä. Oppimisen tarkkaileminen on merkittävää opiskelijalle itsereflektion ja omien oppimistapojen tiedostamisen kannalta. Palautteessa merkittävästi esille tuleva tieto oppimisesta tai oppimattomuudesta viittaa opetuksen onnistumiseen tai vastaavasti opetukseen liittyvään kehittämistarpeeseen.

RAKENTAVA PALAUTE PALAUTETEKSTISSÄ JA -KESKUSTELUSSA

Miten palautetta tulisi antaa, jotta se hyödyttäisi sekä opiskelijaa että opettajaa?

Kyky perustella palautetta, taito antaa hyödynnettävissä olevaa palautetta ja palautteen vastaanottamisen taito ovat merkittäviä ominaisuuksia, joita käyttäytymistieteilijä tarvitsee työelämässä ja sen ulkopuolella vuorovaikuttaessaan. Näitä taitoja voidaan harjoitella palautteen antamisen yhteydessä.

Lindblom-Yläne, Lonka ja Slotte (2001) ovat koonneet keskeiset rakentavan palautteen antamisen periaatteet tekstiä arvioitaessa. Periaatteet kuvaavat hyvin seikkoja, joihin tulisi ja ei tulisi kiinnittää huomiota palautteessa. Samoja periaatteita voidaan soveltaa opiskelijan antaessa opintojaksopalautetta tai opettajan antaessa palautteesta vastapalautteensa:

- aloita vahvuuksista,
- kohdistaa palautteesi tekstiin/opetukseen/omaan oppimiseesi, älä kirjoittajan / henkilön persoonaan,

- keskity sisältöön, älä kirjoitusvirheisiin/epäolennaiseen,
- ilmaise palautteesi tarkasti ja selkeästi/perustellen,
- keskity kohtiin/asioihin, jotka ovat jääneet sinulle epäselviksi,
- käsittele löytämäsi heikkoudet kysymysten muodossa,
- älä lannista ja
- ole rehellinen

Palautteenantamisen taitoa voidaan vahvistaa harjoittelemalla. Esimerkiksi opiskelijapalautteista koostetaan esimerkillisiä, perusteltuja ja selkeäsanaisia lauseita sekä huonoja palautelauseita (kuten ”ihan hyvä”, ilman perusteluja), joita tarkastellaan yhteisesti opiskelijaryhmässä. Hyvistä esimerkeistä keskustellaan; mikä tekee tästä palautteesta mielenkiintoisen, opettajalle käyttökelpoisen tai oppimista hyvin kuvaavan. Huonoja esimerkkejä muokataan niin, että niistä saadaan perusteltuja ja hyödynnettävissä olevia.

Palautteen vastaanottamisen harjoituksia voidaan käydä em. hyvien ja huonojen ja edelleen yhdessä muokattujen lauseiden kautta. Palautteeseen vastaaminen ei välttämättä ole aina helppoa erityisesti, jos palaute on henkilökohtaista tai hyökkäävää. Opiskelijoiden kanssa tulisikin keskustella palautteen henkilöimiseen liittyvistä kysymyksistä. Hyökkäävä tai henkilöitynyt palaute ei edistä opintojakson kehittämistä vaan kohdistuu persoonan ulkoisiin piirteisiin, jota ei ole tarkoitus arvioida opintojaksopalautteessa. Palautejärjestelmää ei ole luotu opiskelijoiden yleiseksi kanavaksi purkaa tuntojaan asiattomasti tai opintojakson ulkopuolisiin asioihin liittyvästi (esimerkiksi opiskelijan elämäntilanne, väsymys tai stressi). Näitä asioita on hyvä ottaa esille palautteesta puhuttaessa.

Palautteharjoittelua voidaan tehdä myös pedagogisesta näkökulmasta esimerkiksi siten, että opiskelijat keskustelevat miten he opettajina ottaisivat palautteen hyötykäyttöön oman opetuksensa suunnittelussa ja toteutuksessa. Myös vastapalautteen antamista koskevat harjoitukset ovat tärkeitä opettajan ammatin näkökulmasta. Harjoitukset voidaankin lavastaa työkentällä tapahtuviksi.

Yksi palautteiden käsittelytapa on koota opintojakson palautteista keskeiset kehittämiskohteet, joita käydään opiskelijaryhmän kanssa läpi, esimerkiksi aivoriihi-työstötapaa käyttäen. Tarkoituksena on harjoittaa ongelmanratkaisun taitoja palautteiden kautta. Opiskelijat tuovat joko spontaanisti tai pohdinnan jälkeen esille palautteeseen reagoimis- ja hyödyntämisuotoja. Opettaja kertoo keskustelun ohessa omia näkemyksiään siitä, miten hän tarttuu käsillä olevaan palautteeseen tai on aikaisempien opintojaksojen kohdalla reagoinut palautteeseen. Parhaimmillaan keskustelu voi synnyttää uusia palautteen hyödyntämiskeinoja ja saa aikaan tuoretta oppimista sekä opiskelijoissa että opettajassa.

Esimerkki opintojaksopalautteesta:

”Opetus keskittyi liiaksi yhden miehen teorian äärelle, vaikka rinnalla mainittiin useita merkittäviä saman alan teoreetikkoja. Tämä teki kolmen tunnin luennosta melko yksitoikkoisen.”

Fonetiikan, kasvatustieteen ja luokanopettajaopiskelijoiden esimerkkejä palautteeseen reagoimisesta ja sen hyödyntämisestä:

- *”Opettajan tulisi luentokerran alussa perustella luennon sisältövalintaa, mikäli se keskittyy yhteen tiettyyn teoriaan ja rinnakkaiset vain mainitaan. Esimerkiksi jos teoria kuuluu opettajan tutkimuskenttään, sillä on merkittäviä vaikutuksia laajemmalti tai tenttikysymykset tulevat käsittelemään ko. teoriaa, syvällinen ja perusteellinen käsittely on ymmärrettävää.”*
- *”Opiskelijoiden reaktioita ja käyttäytymistä pitäisi pystyä seuraamaan opetuksen yhteydessä. Välipalautetta kysymällä saa pohjaa toimintatapojen muuttamiselle kesken opetuksen.”*
- *”Opettaja voisi ottaa vertailevan otteen saman alan eri teoreetikoiden käsittelyssä. Vertailussa voitaisiin käyttää pienryhmätyöskentelyä, jossa jokainen ryhmä etsii perustiedot ja esittelisi yhden teorian, jonka jälkeen koko opiskelijaryhmä vertailisi teorioiden eroja ja samankaltaisuuksia.”*
- *”Jos yhden teorian painottamiseen on hyvä syy, se tulee tuoda esille myös opiskelijoille. Yhden teorian syvällinen käsittely voi olla mielenkiintoista, jos se on hyvin toteutettua, esim. teoreetikon henkilöiminen ja henkilökuvan elävöittäminen teorian taustalla, teorian käytännönsovellukset tai hyöty ja näkyminen arkielämässä, jne.”*
- *”Opettajan tulee muistaa vastata saamaansa palautteeseen viimeistään opintojakson päätyttyä. Tämän tyyppiseen palautteeseen opiskelijat toivovat selkeitä perusteluja, jotka saattavat olla opettajalle itsestään selvyyksiä, mutta ovat jääneet opiskelijoiden ymmärryksen ulkopuolelle. Parasta tiettenkin, jos palaute on annettu ja siihen vastattu luentosarjan aikana.”*

Myös muokkaamattomien palautetekstien näyttäminen opiskelijaryhmälle on opettavaista ja ajatuksia herättävää. Opiskelijoiden nähdessä kokonaisuuden, he oivaltavat erilaisten palautteiden merkityksen. Varsinkin perustelemattomien (mm. ”ihan ok”) palautteiden antaminen voi vähentyä, kun opiskelijat katsovat kokonaispalautetta ns. opettajan silmin. Palautetta näytettäessä on kuitenkin muistettava asiaan kuuluvat tietosuojakysymykset, joiden mukaan palautteen tulee olla sellaisessa muodossa, ettei siitä voida tunnistaa palautteen antajaa, palautteen käyttämiseen on kaikkien opintojakson opettajien suostumus ja palautteen käyttötarkoitukset on merkitty ns. palauterekisteriin (rekisteristä lisätietoa liitteessä 12: Tietosuojavaltuutetun toimiston ohje).

Palautekeskusteluja on edellä käsitelty opettaja-opiskelija-vuorovaikutuksen kautta. Samantyyppistä palautetta avaavaa keskustelua on kehittävää käydä myös opettajakollegoiden kanssa. Vertaiskeskusteluissa kollegat osaavat asettua samaan tilanteeseen, saadaan uusia näkökulmia opetuksen kehittämiseen ja samalla luodaan yhteisöllisyyttä.

Keskustelutilanteet voivat olla formaaleja, esimerkiksi opettajat kokoontuvat suunnittelemaan opetuksen sisältöä ja palaute otetaan valmistellusti osaksi työskentelyä, tai vapaamuotoisia, esimerkiksi käytävä- tai kahvikeskustelun yhteydessä käsitellään palauteasioita. Opetuksen kehittämispäivät ja yliopistopedagogisen

asiantuntijan vetämät palautetilaisuudet ovat erinomaisia tilanteita hyödyntää opiskelijapalautteen antia. Palautteen katsominen koulutus- tai laitostasolla antaa eväitä opettajien lisäksi opetuksesta vastaaville johtajille ja opetussuunnitelmaryhmille.

Yhteisesti palautteita tarkasteltaessa voivat käsittelyssä olla esimerkiksi yleisimmät kokemukset miksi opintojaksot koetaan erityisen onnistuneiksi tai miksi niihin on petytty. Tilanne on ideaalinen tiedon punnitsemiseen suhteessa opettajan omiin vahvuuksiin ja heikkouksiin. Lisäksi opettajien käyttämät erilaiset opetusmenetelmät tulevat keskustelussa laajemmin tietoon. Myös yhteistilaisuuksissa on syytä pitää mielessä palautteen tietosuojanäkemykset.

Mentoroinnissa opiskelijapalautteiden käsittely on luonteva tapa saada uutta perspektiiviä ja vertaisnäkemystä. Myös opettajien portfolioihin kannattaa ottaa otteita vertaispalautteesta, jonka pohjalla on käytetty opiskelijapalautteita. Portfolioon voidaan myös koota palautteelle oma osio, johon liitetään opiskelijapalautteen ja opettajan vastapalautteen vuoropuhelua sekä mahdollisia kehittämistoimia ja oivalluksia palautepolkujen varrelta. Kokoaminen on opettajan itsetutkiskelua ja samalla kertoo lukijalle opettajan tavoista käsitellä palautetta.

OPETTAJAN TAULUKOITU SEURANTATYÖKALU JA PALAUTEYHTEENVEDOT

Palautteista voidaan luoda opettajalle taulukoitu seurantatyökalu. Pidemmälle vietyä seurantaa voidaan opettajan aloitteesta käyttää myös opetuksen kehittämiskeskusteluissa esimerkiksi opetuksesta vastaavan varajohtajan tai kollegoiden kanssa. Taulukkolaskentaohjelmaan luodaan opintojaksokohtainen pohja, esimerkiksi seuraavin jaoin: opintojakson sisältö, opetusmenetelmät, opetustavat, aikataulu, oppiminen, kirjallisuus, muu palaute, jne. Avointen kysymysten palautetekstistä kerätään taulukkoon erityisen merkittävät ja usein toistuvat palautekohteet. Taulukkoon voidaan myös lisätä merkittäviä arvoja numeerisesti arvioiduista kysymyksistä. Seurantaa tehdään joko koskien samaa opintojaksoa eri lukukausina tai -vuosina. Palautekoontia voidaan tehdä myös kaikkia opettajan opintojaksoja koskien, jolloin tarkoituksena on koota tietoa opettajan opetustavoista ja muista eri opintojaksoja opettajan kautta yhdistävistä tekijöistä. Seurannan avulla koostetaan keskeiset palautteet ja etsitään palautteista esimerkiksi samankaltaisuuksia. Koonnin kautta saadaan näkyville mahdolliset selvät ja toistuvat kehittämiskohteet sekä opetuksen vahvat puolet. Värien ja fonttien avulla voidaan merkitä esimerkiksi usein toistuvia palautekohteita ja kehittämistä vaativia seikkoja. Taulukkoon on hyvä lisätä myös suunnitellut tai toteutuneet opetuksen kehittämistoimet kyseistä palautekohdetta koskien.

Esimerkki taulukon käytöstä palauteseurannan työvälineenä:

Opintojakson nimi	Opintojakson sisältö <u>hyvät puolet</u> kehittämiskohteet	Opetusmenetelmät <u>hyvät puolet</u> kehittämiskohteet	Opetustavat <u>hyvät puolet</u> kehittämiskohteet	Aikataulu <u>hyvät puolet</u> kehittämiskohteet	Palautekohteita jatketaan sarakkeittain →
Kehityspsykologian teorit I, syyslukukausi 2006	<u>Teorioiden selkeä jaottelu</u> jakson alussa. <u>Sisältö rönnyilee.</u> Liikaa sisältöä, joka ei pysynyt kasassa. <u>Sisältö ei mahtunut</u> luentoan, jäi kesken. <u>Opintojakso oli sisällölliseltä anniltaan - arvostelu painottui vahvasti: liian vähäinen</u> (numeerinen vastaus)	<u>Ryhmätyöskentelyn esitystapa</u> sai hyvää palautetta. <u>Tenttiin valmistautumistunti</u> hyvä. <u>Liikaa keskustelukatkoja</u> luento-osuuksissa.	<u>Selkeä ja vivahteikas esitystapa.</u> <u>Luentojen lopussa liian kiivas tahti.</u> <u>Opiskelijat liikaa mukana</u> opetuksessa, sisältö jäi osittain varjoon.	<u>Luentojen aamuajat</u> hyvä asia. <u>Luennon aiheet eivät mahtuneet</u> varattuun aikaan.	
Kehityspsykologian teorit I, syyslukukausi 2007	<u>Luentosarjan aloitus</u> sai hyvää palautetta. <u>Tavoitteiden läpikäyminen</u> hyvä asia. <u>Palautetta liian suuresta sisällöstä</u> luentojen määrään ja aikaan nähden. <u>Sisältö hajanainen helposti omaksuttavaksi.</u>	<u>Keskusteluttaminen</u> koettiin sekä hyväksi että huonoksi asiaksi. <u>Pienryhmät toimivia ja sopivan kokoisia.</u> <u>Opetusmenetelmän tarkoitus ja tarkempi ohjeistus tehtävään tulisi kertoa</u> opiskelijoille ennen työskentelyä.	<u>Esitystyyli</u> sai kiitosta, selkeä ääni. <u>Kalvoja käytiin liian yksityiskohtaisesti läpi.</u> <u>Rauhallinen luennon alkutempo,</u> tiivis keskiosa, liian kiireinen lopetus.	<u>Aamuluennot sopivaan aikaan 9-12.</u> <u>Luentojen ja tentin välillä liian pitkä aika.</u> <u>Tentissä liikaa kysymyksiä tai liian syvällisiä kysymyksiä</u> aikaan nähden.	
opintojaksoja jatketaan riveittäin ↓					

Seurannasta esiin nousevia merkittäviä kohteita voidaan tietoisesti joko vahvistaa tai heikentää tulevassa opetuksessa. Esimerkiksi, jos palautteessa tuodaan usein esiin opintojakson tietyn kirjan, materiaalin tai sisältökohdan aiheuttamaa oppimista, voidaan aiheesta koota opiskelijoille lisämateriaalia tai käsitellä aihetta entistä perusteellisemmin, voimistaen näin positiivisen palautteen esiin tuomaa kohdetta. Vastaavasti merkittävästi negatiivista palautetta saaneita aiheita tulee vähentää tai pyrkiä käsittelemään niitä innostavammin tai erilaisesta näkökulmasta käsin. Näiltä osin opiskelijat voivat tehdä ehdotuksia.

Yhteenvetojen rinnalla tulee muistaa myös palautteiden huomionarvoiset yksittäiset kommentit, joiden merkitys voi joskus olla yhteenvetoja arvokkaampi opintojakson suunnittelussa ja opettajan ammatillisessa itsereflektiossa.

Tietosuojaohjeistuksen (liite 12) mukaan koulutusten palautetta tulisi tarkastella yhteenvetojen muodossa, mikäli opettajat eivät ole antaneet suostumusta oman opetuksensa palautteen avoimeen tarkasteluun. Koostetuista palautteista ei saa olla tunnistettavissa mistä opintojaksosta ja opettajasta palaute on annettu. Yhteenvetojen tekemiseen ja esittämiseen esimerkiksi tässä kuvattu taulukointi on hyvä apuväline, kuitenkin niin, että em. tietosuojaan viittaavat asiat on huomioitu sarakeotsikoinnissa sekä sisältöä koottaessa.

Yhteenvetojen käsittely opetushenkilöstön keskuudessa esimerkiksi kehittämisspäivillä on konkreettinen palautteiden hyödyntämismuoto. Tällöin mukana on koulutuksen asiantuntemus ja aiheelle otetaan oma aikansa. Esimerkiksi tulostettuja palauteyhteenvetoja voidaan jakaa opettajakunnalle sattumanvaraisesti, opettajat lukevat eri opintojaksojen koosteita ja kommentoivat teksteihin näkemyksiään sekä kehittämisehdotuksiaan. Tekstejä kierrätetään ja erityistä ajattelun aihetta herättäneet palautteet merkitään esimerkiksi punakynällä myöhempää yhteiskeskustelua varten. Yhteenvedot kerätään kommenttikierroksen jälkeen ja merkinnöistä käydään keskustelua. Myöhemmin kukin opettaja voi noutaa koulutuksen palautevirkaillalta omaa opetustaan koskevan, kommentoidun palautetulosteen.

Yhteenvetotekstejä voidaan myös pitkin lukuvuotta kerätä kansioon, joka on koulutuksen henkilöstön nähtävissä ja kommentoitavissa esimerkiksi sosiaalitulossa tai kirjastossa. Kansion käyttötarkoituksista ja päivittämisestä kannattaa keskustella avoimesti henkilöstön keskuudessa. Tietosuojanäkemykset tulee ottaa huomioon tässäkin asiassa. Palautteita säännöllisesti tarkasteltaessa, opettajat hahmottavat kokonaiskuvaa koulutuksensa opiskelijoiden opintotilanteista ja ajatuksen kulusta lukuvuoden eri aikoina. Palautetiedon jakamisella lisätään koulutuksen läpinäkyvyyttä sekä vertaispalautteen antamis- ja saamismahdollisuutta. Kansion päivittämisestä huolehtii joko koulutuksen palautevirkaillija(t), joka koostaa palautteista yhteenvedot tai opettajat itse voivat lisätä kansioon omaa opetustaan koskevat palautteet. Tekstit on tarkoitettu kommentoitavaksi ja opettajat voivat lisätä niihin kysymyksiä, joihin erityisesti toivoo kollegakommentteja. Tiedottamalla opiskelijoita kansion olemassaolosta viestitetään, että annettua palautetta luetaan ja hyödynnetään. Kansio voi olla myös opiskelijoiden luettavissa ja kommentoitavissa.

Avoim palautekulttuuri

Palautteen antamiseen, vastaanottamiseen ja hyödyntämiseen liittyvässä pohdinnassa nostetaan lähes poikkeuksetta esille palautteen avoimuuteen liittyvä problematiikka. Myös tämän julkaisun kappaleissa 2 ja 3 käsitellään aiheeseen liittyviä kokemuksia. Avoimeen ja ns. suoraselkäiseen palautekulttuuriin tulisi pyrkiä koulutuksissa sekä kannustamalla opiskelijoita että ottamalla asia keskusteluun henkilöstön parissa. Palautteen antoon ja käyttöön liittyvät yhteiset toimintaperiaatteet sekä rakentavan ja asiallisen palautteen merkitys tulee avata ja tehdä läpinäkyviksi.

Avoimuus vastavuoroisessa palautekulttuurissa, opettajan ajatuksia:

”Palautteen tulisi ehdottomasti olla nimellä annettavaa palautetta. ... opetan palautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoa ... opiskelijoille. Näkemykseni on, että palautekeskustelun taito on keskeinen asiantuntijan työväline. Asiantuntijan tulee kyetä antamaan palautetta omalla nimellään ja kasvoillaan, vastaanottajalähtöisesti ja keskustellen. Olisi tärkeää, että käyttäytymistieteellisen tiedekunnan asiantuntijoiksi opiskelevat oppisivat tämän taidon ja että myös Oodipalaute tukisi tavoitteen saavuttamista. Nimellä annettu palaute mahdollistaisi myös palautteen antamisen palautteesta; asia joka on noussut esille epäselvien tai väärinymmärryksiin perustuvien palautteiden kohdalla. Yliopiston ei myöskään tulisi mielestäni tukea kasvotonta verkkoviestintää, joka mahdollistaa epäasiallisen käytöksen ja voi edistää erilaisia sosiaalisia ongelmia. Olen opettanut ... eri yliopistoissa yli kahdeksan vuoden ajan ja sama ongelma Oodipalautteissa on esillä myös muissa yliopistoissa.”

PALAUTE HYVÄKSI OPETTAJAKSI KEHITTÄMISEN TYÖVÄLINEENÄ

Palautteen antamisen, hyödyntämisen ja vastaanottamisen taitojen lisäksi palaute tulee ottaa opettajien ja kasvattajien koulutuksessa esille perustyövälineenä. Tulevat opettajaopiskelijat ja muut käyttäytymistieteellisellä kentällä koulutuksesta siirtyvät voivat omaksua palautteen eri tasot jo opintojensa aikana.

Esimerkiksi opintojaksopalautteen yhteydessä opiskelija kerää sähköiseen portfolioon eri opintojaksoilta mieleen painuneita opetusmenetelmiä, oppimista edesauttaneita seikkoja, opettajien opetustapoja ja -tyylejä. Portfolioon koostuu näin läpi tutkinnon opiskelijan oma näkemys hyvästä opettajasta ja opettamisesta. Koottuja malleja ja työkalupatteristoa voidaan hyödyntää tulevassa työssä. Aikaisemman tekstin oheen kannattaa myös koota myöhempiä kommentteja esimerkiksi kentällä todettujen kokemusten pohjalta. Lisättyjen kokemusten myötä portfolioista karttuu opettajan työskentelyn tueksi henkilökohtainen käsikirja.

Ote opintojaksopalautteesta:

”Olen mielenkiinnolla seurannut opettajan käyttämiä menetelmiä tällä lyhyellä luentomuotoisella kurssilla. Menetelmät ovat hyvin samanlaisia jokaisella

kokoontumisella, mutta aina löytyy vivahde-eroja aikaisempiin opetusmenetelmiin. Tämä tulee erityisesti näkyviin tavoissamme käsitellä kunkin luentokerran kirjallista materiaalia. Suurta muutosta ei tarvita, kun jo menetelmä vaikuttaa raikkaalta.”

Opiskelijan myöhemmät kommentit:

”Kokeilin samanlaisia menetelmiä harjoittelussani - ikäryhmä ja aineisto olivat tietenkin aivan eri luokkaa, mutta sain joka tapauksessa merkittäviä kokemuksia siitä, miten lainattujen opetusmenetelmien käyttö luonnistuu omassa opetuksessani. Toivottavasti harjoitus tuo onnistumisia tullessaan, sillä kirjallisuuden läpikäyminen eri työtapoja käyttäen ei ollutkaan yhtä yksinkertaista kuin itse opiskelijana ja kurssille oppijana osallistuneena koin.. kurssin opettajan toimesta tapahtuneena työtavat näyttivät helpoilta ja mielekkäiltä...”

PALAUTESUUNNITELMIA

Palautejärjestelmä elää muutoksen aikaa

Palautejärjestelmien suunnitteluun ja kehittämiseen kuuluu olennaisesti muutokset, uudelleen ja edelleen kehittäminen sekä näiden asioiden aikaansaama muutosvastarinta. On luonnollista, että kun jotakin on omaksuttu, siitä ei haluta luopua uudistusten vuoksi. Käyttätymistieteellisen tiedekunnan palautejärjestelmä on suunnittelu-, käyttö-, ja kehittämisvuosiensa aikana saanut osakseen uudistuksia niin edistävässä kuin hidastavassakin määrin.

Muutosten taustalta löytyy kolme keskeistä elementtiä, joita kuvataan seuraavissa kappaleissa.

1) Tekninen kehittyminen muutosten taustalla

Osa muutoksista on ollut kytköksissä sähköisen työkalun tekniseen kehittämiseen. PalauteOodi on muuttunut merkittävästi käyttökokemusten myötä ja teknisten sovellusten puitteissa viimeisten kolmen vuoden aikana. Työkaluna se on oivallinen siksi, että se on yhdistetty mm. opintojaksoilmoittautumiseen, opintosuoritusten rekisteröimiseen sekä opiskelija-, opettaja- ja opintokokonaisuuksien tietokantoihin (Oodin opinto-oppaat, OpeOodi-työkalu, sähköinen hops-työkalu, jne.). Yksi työväline moneen tarkoitukseen on asioita yksinkertaistava, mutta kehittämisenäkökulmasta usein raskas tiedon ja toimintojen suuren määrän vuoksi.

PalauteOodin kehittämiskohteiden priorisointi tapahtuu valtakunnallisen Oodikonsortion toimesta, jossa on edustajia kaikista Oodiyliopistoista. Kaikki PalauteOodin muutokset ja kehittämistoimet eivät ole olleet oman tiedekuntamme toimintaa ajatellen hyödyllisiä.

Tiedekunnalle tärkeitä kehittämiskohteita (liite 14) on kuitenkin säännöllisesti koottu niin opettaja- kuin opiskelijakäyttäjiltä ja ne on toimitettu Helsingin yliopiston edustajille Oodikonsortiossa esitettäväksi.

Kehittämiskohteista ja -aikataulusta keskustellaan yliopiston Oodiryhmän kuukausittain järjestettävissä kokouksissa, joissa ovat koolla tiedekuntien ja Oodituen edustajat. Tietoa siis kootaan ja sitä pyritään viemään uudistusten tasolle mahdollisimman tehokkaasti. Tässä kohtaa on kuitenkin muistettava, että PalauteOodin kehittyminen on usein hidasta, sillä toiveiden taustalla on erilaisia tiedekuntia erilaisine henkilöstö- ja opiskelijaryhmineen, PalauteOodi on moniulotteinen järjestelmä (tekniset rajoitteet sekä opiskelija-, opettaja- ja virkailijänäkökulmat) ja teknisten muutosten toteutumiseen vaikuttavat myös taloudelliset resurssit sekä uudistusten painoarvo valtakunnallisesti muissa Oodiyliopistoissa. Nämä kaikki edellä mainitut asiat huomioon ottaen, Oodi-järjestelmä on toimiva ja koko ajan kehittyvä arjen työväline, jonka teknisen käytön tueksi on olemassa opiskelijarekisterin Oodituki-organisaatio nimettyine aluevastuuhenkilöineen.

2) Palautejärjestelmän tiedekunnan sisäinen kehittyminen – prosessin toimivuus ja sisältö muutosten taustalla

Palautejärjestelmässä on tapahtunut muutoksia luonnollisesti myös tiedekunnan sisäisestä toiminnasta johtuen. Näihin muutoksiin ovat keskeisesti vaikuttaneet käytännön osoittamat kehittämistarpeet sekä laitoskulttuurien sisäiset käytännöt ja henkilöstön mielipiteet. Tiedekunnan palautejärjestelmään tehtiin monia muutoksia lukuvuoden mittaisen pilottijakson seurauksena (pilotista kirjoitetaan kappaleessa 2 Suunnitelmat käytännöksi). Järjestelmän laajetessa kaikille laitoksille, sen tarkoituksenmukaisuus ja pilotin aikaansaamat muutokset otettiin hyvin erilailla vastaan koulutuksissa. Tähän vaikuttivat mm. koulutusten ja opettajien omat jo käytössä olevat palautekäytännöt, palautejärjestelmään liittyvät henkilöresurssit ja työnjako sekä tiedekunnan tasolta tuleviin muutoksiin kohdistuvat asenteet, sisältäen muutosvastarinnan.

Järjestelmä koskee tiedekunnassa niin suurta määrää esimiehiä, opettajia, virkailijoita ja opiskelijoita, että mielipiteet ja asenteet ovat järjestelmän alkumetreiltä lähtien ymmärrettävästi pitäneet sisällään kaiken ”järjestelmä on erinomainen ja toivottu” aina ”järjestelmä on keho ja hyödytön” käsitysten väliltä. Monissa koulutuksissa käyttöönotto onnistui mutkattomasti. Yhteyshenkilöitä nimettiin ja heidän työnkuvansa mitoitettiin järjestelmä huomioon ottaen. Palautteen systemaattinen kerääminen otettiin asteittain luontevaksi osaksi laitoksen johtamista, opettamista ja opiskelua. Yhteistyö tiedekunnan, muiden laitosten ja Oodituen suuntaan oli heti toimivaa.

Joissakin koulutuksissa mm. aiemmat käytännöt, opiskelija- ja opettajamäärät, vastuuhenkilöiden työnjako sekä opetusjärjestelyt vaikuttivat järjestelmän käyttöönottoon hidastavasti. Kaikilla laitoksilla Oodin tietokannat eivät joko olleet käytössä tai tuttuja. Tiedekunnan opetustoimikunta (aikaisemmin opetuksen ja opintojen kehittämistoimikunta) pyrki tekemään edistävää työtä mm. kohdistamalla

projektityöntekijän työpanoksen järjestelmän kehittämiseen ja koulutusten tukemiseen, keskustelemalla kokouksissa eri koulutusten palautejärjestelmän sen hetkisistä tilanteista ja tiedottamalla asiasta.

Käytännön toiminnan osoittamana järjestelmään on tehty muutoksia ajan mittaan. Palautelomakkeeseen liittyviä muutoksia on käsitelty opetustoimikunnassa, laitosten palauteyhdyshenkilöiden, opettajien ja opiskelijoiden sekä Oodituen henkilökunnan kanssa. Palautejärjestelmäpalautetta on koottu edelläkin mainitun taulukkoseurannan avulla. Keskeisiin kehittämistarpeisiin on pyritty vastaamaan ja mahdollisuuksien mukaan myös reagoimaan nopeasti. Monien kehittämiskohteiden kohdalla laitosten toiveet ovat kuitenkin hyvin erilaisia ja tekniset rajoitukset ovat toimenpiteiden esteenä. Laitoksilta tuleva järjestelmää koskeva palaute on käsitelty poikkeuksetta ja kuten edelläkin on opiskelijapalautteen käsittelyä kuvattu, myös tämä palaute on pyritty hyödyntämään.

Joidenkin esiin tulleiden mielipiteiden vastaisesti, tiedekunta ottaa laitosten, koulutusten ja yksittäisten henkilöiden näkemykset huomioon ja toivoo palautetta kehittämistyön pohjalle. Vaikutusmahdollisuudet ovat olemassa joko suoran yhteydenoton tai opetustoimikunnan laitosedustajan kautta. Järjestelmän kehittäminen perustetaan edelleenkin alkuperäiseen johtoaajatukseen opetuksen ja oppimisen konkreettisesta kehittämisestä osana opetusta, opiskelua ja opetussuunnittelutyötä.

3) Yliopisto- ja lakitason vaikutukset palautejärjestelmän muutosten taustalla

Erilaiset kansainväliset ja kansalliset arvioinnit ovat antaneet oman leimansa palautejärjestelmiin ja niiden kehittämiseen. Arvioinneissa on poikkeuksetta korostettu palautteen merkitystä yliopiston eri tasojen eri prosesseissa. Lisäksi on tuotu esiin suuntaa antavia ohjeita siitä, millaisia palautejärjestelmiä tulisi luoda. Kehittämislähtökohdat ovat arviointiraporteissa perusteltuja, joskaan tiedekunnan, laitosten, koulutusten tai yksittäisten opettajien ja opiskelijoiden kannalta ns. ylhäältä annettuja kehittämiskohteita ei aina haluta vastaanottaa ilman keskustelua niiden tarpeellisuudesta käytännön suunnittelu-, opetus- ja opiskeluarjessa.

Yliopiston keskushallinnolta saatuihin toimeksiantoihin liittyvää työtä tehdään kuitenkin paljon kaikilla tasoilla. Yliopiston kokonaiskehittämisen kannalta tämä työ on merkittävää. Usein tärkein työ tehdään ns. ruohonjuuritasolla. Käyttätymistieteellisen tiedekunnan palautejärjestelmää on kehitetty opetuksen ja oppimisen käytännön kehittämisvälineeksi, mutta kehittämistyössä on toki otettu huomioon yliopiston asettamat strategiset tavoitteet ja arviointituloksista esiin nousevat kehittämiskohteet. Palautejärjestelmän merkitykset käytännön tasolla ovat kuitenkin tiedekunnan toiminnan kivijalka, jotta kehittäminen voitaisiin kokea mielekkääksi ja hyödylliseksi.

Lakiin pohjautuva palautejärjestelmän muutos on parhaillaan yliopistossa käsillä. Ajankohtaisena on tietosuojalain käsittely ja aiheesta julkaistava yliopiston ohjeistus. Yliopiston ohje tulee perustumaan tietosuojavaltuutetun ohjeeseen palautteen

keräämisestä ja käyttämisestä (liite 12). Kyseinen ohje on monilta osin yksikantainen ja sen vaikutukset tulevat näkymään monilla tasoilla. Tietosuojakysymykset ovat herättäneet paljon keskustelua, sillä lakiin nojaava ohjeistus tulee aiheuttamaan runsaasti muutoksia monien tiedekuntien ja koulutusten vakiintuneisiin palautekäytäntöihin. Yliopiston ohjeita luotaessa on kuitenkin otettu nämä käytännöt huomioon pyytämällä kommentteja ja järjestelmällä keskustelutilaisuuksia.

4 Opiskelija ja oppiminen ytimessä

Opiskelijoiden kokemuksia palautejärjestelmästä

PALAUTEJÄRJESTELMÄPALAUTETTA OPISKELIJOILTA

Tähän kappaleeseen on yhdistetty eri kanavien kautta kerättyjä opiskelijoiden näkemyksiä palautejärjestelmästä. Tiedot on saatu syksyllä 2008 toteutetun palautejärjestelmäkyselyn (liite 10) annista sekä syyslukukaudesta 2006 asti ylöskirjatuista palautteista. Nämä palautteet on koottu opiskelijoiden yhteydenotoista, heidän kanssaan käydyistä satunnaisista keskusteluista ja sovitusta haastatteluista sekä koulutusten ja opettajien välittämistä tiedoista.

Osa mielipiteistä koskee samoja teemoja tai on osittain limittynyt muihin palautejärjestelmän osa-alueisiin. Pällekkäiset palautteetkin on otettu mukaan, sillä ne kuvaavat, hieman eri sanoiksi puettuina, juuri niitä asioita, jotka eniten herättävät ajatuksia ja joita eniten tuodaan esille palautejärjestelmän kehittämisestä puhuttaessa.

Tekstistä on tietosuojaan ja henkilötietolain mukaisesti poistettu opettajien ja opintojaksojen nimet sekä muu henkilön tai opintojakson tunnistettavuuteen liittyvä teksti.

Opiskelijapalautetta: PALAUTEJÄRJESTELMÄN HYVIÄ PUOLIA JA PERUSTELUJA *Palautetta palautteesta kursivoidusti tekstin ohessa*

1) KYSELYLOMAKE

- Tarpeeksi kattava: Kysymykset ovat mielestäni asiallisia ja vapaat kentät antavat mahdollisuuden perustella monivalintakohtien vastauksia.
- Hyvät, simppelet, kattavat kysymykset ja hyvä, että kaikilla kursseilla samanlaiset! Avoimissa voi sitten perustella myös monivalintoja, ym.
- Sopivan pituinen: Ei liian pitkä, mutta kuitenkin suhteellisen kattava.
- Melko suoraviivainen: Jokseenkin helppo täyttää.
- Palautteeseen voi kirjoittaa myös vapaasti: Kaikkea ei saa pisteytettyä yhdestä viiteen, vaan tarvitaan tilaa, johon voi vapaasti kommentoida.
- Palautekysely suht´ lyhyt ja yksinkertainen: Kukaan ei jaksaa täyttää pitkää ja monimutkaista palautelomaketta, varsinkin jos kurssi on ollut peruskauraa, eikä siitä ole paljon sanottavaa.
- Sekä avoimet että suljetut kysymykset: Hyvä, että saa vastata molemmantyyppisiin kysymyksiin.
- Selkeys: Yksinkertainen.
- Nopeahko käyttää: Kun on strukturoidut kohdat, ei tarvitse itse miettiä mitä asioita kommentoisi.
- Avoimissa kysymyksissä saa vapaasti kertoa siitä, mikä jäi kaivelemaan/miellytti

- Avoimet kohdat ovat hyviä.
- Palautteen ”pallukka” -kohdat ovat hyviä.

Kuten julkaisussa on aiemminkin kuvattu, palautelomakkeen suunnitteluun käytettiin runsaasti aikaa ja sen käyttötarkoituksista ja muodosta keskusteltiin paljon. Mukana olivat kaikkien laitosten edustajat ja opiskelijajäsenet. Lomake myös pilotoitiin lukuvuoden kestoisesti kymmenellä opintojaksoilla ja pilotoinnin kokemukset hyödynnettiin lomakkeen jatkokehittämisessä. Suunnittelussa yksi lähtökohdista oli lomakkeen yksinkertaisuus ja täytön helppous. Monivalintakysymyksien toivottiin herättävän ajatuksia opintojakson erilaisista palautteenannon kohteista. Avoimet kysymykset luotiin vapaata kommentointia ja opiskelijan perusteluja varten.

Lisää tietoa alkaen sivulta 12: Lomakkeen suunnittelu ja kehittäminen, päätökset samojen kysymysten käytöstä kaikkien opintojaksojen palautteenannossa.

2) MAHDOLLISUUS ANTAA PALAUTETTA

- Palautteen antaminen on mahdollista: Koskaan ei mikään kehity, jos palautetta ei voi antaa.
- Sellainen on ylipäänsä olemassa: On tärkeää, että palautetta voi antaa ja tämä on ainakin yksi mahdollinen väylä.
- Kaikissa muissa laitoksissa ja korkeakouluissa tilanne ei ole näin hyvä, on hienoa, että opiskelijalta kysytään.
- Antaa opiskelijalle mahdollisuuden ilmaista, vaikuttaa opetukseen: Monissa paikoissa kurssista ei kerätä mitään palautetta, jolloin opiskelijalle tulee olo, että hänen saamansa opetuksen laadulla ei ole oikeastaan mitään merkitystä kenellekään.
- Voi ylipäänsä jättää palautetta: Kaikilta kursseilta ei kerätä palautetta lainkaan ja kai sitä johonkin kuitenkin toivottavasti käytetään.
- Palautetta kysellään ylipäänsä: Hyvä, että edes halutaan tietää opiskelijoiden mielipide.
- Risut ja ruusut: Minulle on opiskelijana tärkeää päästä antamaan kiitosta onnistuneesta kurssista kurssin pitäjälle. Tärkeää on myös se, että opiskelijalle annetaan mahdollisuus tehdä parannusehdotuksia kurssin toteutukseen tai huomauttaa epäkohdista.
- Palautteenantaminen on tehty yksinkertaiseksi opiskelijalle! Kaiken ei aina tarvitse olla monimutkaista ja erilailla eri paikoissa toteutuvaa - tämä on koko tdk:n yhteinen juttu.
- Oppilas voi purkaa tuntojaan: Annetaan tila, johon opiskelija voi kohdistaa kritiikkinsä, jäsenellä samalla omia ajatuksiaan, arvioida oppimistaan ja päästä [engl. sana closure] kurssin suhteen.
- Että palautetta kerätään systemaattisesti.
- Saa antaa palautetta jokaisesta kurssista.

Opiskelijan oikeusturvasta on säädetty yliopistolaissa (33§) ja yliopistoasetuksessa (16-17§). Opiskelijapalautte on osa opintoihin liittyvää oikeusturvaa. Palautejärjestelmän kehittämisessä tämä näkökulma on otettu huomioon suunnittelun alusta lähtien ja kohta

on merkitty myös järjestelmän käyttöohjeeseen. Systemaattisuudella pyritään tavoittamaan palautteenannon mahdollisuutta laajasti läpi tutkinnon.

3) ANONYYMISYYS

- Anonyymi: Kurssilla kerättävästä palautteesta yleensä käsialasta kuitenkin näkee kuka sen on antanut. Kai Oodillakin sen saa selville, mutta ainakaan se ei ole niin helppoa.
- Palautetta voi halutessaan antaa anonyymisti. Rakentavan kritiikin antaminen omalla nimellä olisi helpompaa, jos tuntisi sen, jolle kritiikkiä antaa, mutta itse en ainakaan juuri opettajia tunne eivätkä he minua, joten on helpompi antaa palaute nimettömästi ja rehellisesti, kun ei tarvitse miettiä vaikuttaako tuo nyt opettajan ensivaikutelmaan minusta.
- On tärkeää, että saa ilmaista mielipiteensä nimettömästi. Kritiikin lähettäminen sähköpostilla olisi huono vaihtoehto.

PalauteOodin vastaaminen on luotu tietosuojan mukaisesti. Vastaukset tallentuvat järjestelmään, josta niitä voi tarkastella vain tilastojen kautta. Tilastoja katselevat henkilöt (palautevirkailija ja opettaja) eivät saa selville palautteenantajan henkilöllisyyttä. Myös avointen kysymysten vastaukset näkyvät anonyymeinä opettajille.

Kysymykset nimettömästä palautteenannosta ovat olleet kiivaasti keskustelun alla koko palautejärjestelmän toiminnan aikana. Keskustelua käydään sekä opiskelija- että opettajanäkökulmasta, jotka ovat usein vastakkaisia. Myös yliopistotason näkemykset ovat puhuttaneet. Anonyymisyyttä koskevia, lakiin nojaavia tietosuojaohjeita noudattaen, palautteen antaminen tulee mahdollistaa myös nimettömänä eikä se saa olla pakollista. Ohjeita ei voida soveltaa näiltä osin, joten jatkossakin kyseiset palautekäytännöt tulevat säilymään entisellään. Ohjeet pitävät sisällään myös mm. palautetiedon käsittelyn, arkistoinnin ja hyödyntämisen.

Palautteen muodostumisrajoitus anonymiteetin vuoksi: PalauteOodin uudessa versiossa voidaan palaute kerätä myös osaopetustapahtumalta eli esim. jakson pienryhmäopetuksesta. Aikaisemmin palautetta on voitu kerätä vain pääopetustapahtumalta. Jos alle viisi opiskelijaa on antanut opintojaksosta palautetta, ei palautteen yhteenveto-painiketta synny. Painikkeen tilalla on teksti, jossa ilmoitetaan ”palautetta voi katsoa, koska riittävä määrä opiskelijoita ei ole antanut palautetta”. Opettajien kannattaa motivoida pienryhmien opiskelijoita antamaan palautetta, jotta viiden vastauksen rajan ylittyy.

Viiden vastaajan käyttöönottorajaan liittyvää problematiikka: Rajoitus hankaloittaa varsinkin pienten opetusryhmien palautteen näkyvyyttä Oodissa. Pienissä opiskelijaryhmissä kaikkien tai lähes kaikkien osallistujien on vastattava tai yhteenveto jää näkymättä. Vastausdatasta on mahdollista arvioida vastaajan tiedot, jos esim. vastaajia on ollut kolme, joista kaksi on ollut innostuneita ja yksi passiivinen. Vastaaajien identifiointi ei saa olla mahdollista. Tietosuojavaaluttetun toimiston alainen OTTO-ryhmä on toimittanut dokumentin ”Henkilötietojen kerääminen koulutuksen itsearviointiin liittyvissä kyselyissä” (liite 12), jossa myös kielletään opiskelijan identifiointi. Yliopiston tulee varmistaa, ettei identifiointi onnistu. Se ei saa olla pakollista eikä mahdollista,

mutta palautteen annon yhteydessä opiskelijan nimeä saa toki kysyä, jos kysymykseen vastaaminen on vapaaehtoista.

4) HELPPOUS, MUISTETTAVUUS JA AJOITUS

- Se on netissä: Helppoa ja vaivatonta. Voi antaa palautetta kotona siihen aikaan, kun itselle sopii.
- Helppo vastata: Kätevä klikkailla suoraan WebOodista.
- Madaltaa kynnystä: Oodi ilmoittaa palautteesta näkyvästi ja netissä palautteen antaminen on vaivatonta.
- Nopeus: Ei mene liian kauan, kaikki periaatteessa voi vastata.
- Helppo täyttää: Pyyntö antaa kurssipalautetta tulee kaikkien kurssille ilmoittautuneiden sähköpostiin ja palautteen voi antaa netissä silloin kuin itselle sopii.
- Voisi olla käytännössä helppo toteuttaa: Nettipohja sinänsä näppärä.
- WebOodi muistuttaa palautteesta: Palaute usein unohdetaan antaa. Nyt kun linkki on aina ensimmäiseksi esillä, kun kirjautuu weboodiin, on palautteen antaminen todennäköisempää.
- Palautteen antaminen on helppoa: Palautetta on helppo antaa silloinkin, kun ei varsinaisesti ole mitään aivan mullistavaa sanottavaa, jota ei esim. sähköpostilla erikseen kehtaisi lähetellä. Odotetaan, että palautetta annetaan ja silloin sen antaminen ei myöskään tunnu ”haukkumiselta tai nuoleskelulta”.
- Palautteen antamisen helppous: Ihmiset ovat aika laiskoja eli asiat pitää tehdä helpoksi. WebOodin palautejärjestelmää on helppo käyttää ja muistutus sähköpostiin auttaa asiaa.
- Voi tehdä kotona: Ei sido paikkaan.
- Järjestelmää on helppo käyttää: Selkeää ja yksinkertaista.
- Internetissä helpompi vastata: Tämän vuoden paperiset palautteet ovat huonoja, koska ne kerätään joko ennen tenttiä vikalla kerralla ryhmässä, jolloin hyvää opiskeluaikaa menee palautteenantoon. Tai se annetaan luennolla, jossa kaikki eivät ole paikalla. Tai se kysytään tentissä tentin jälkeen, jolloin ”pää on jo tyhjä” ja haluaisi vain pois tai aikaa ei enää ole palautteenantoon. Internetissä annettuna voi itse ottaa ajan palautteen annolle ja ajatukset ovat kypsyneet paremmin ja voi olla, ettei kaikkea tule suolletuksi siltä seisomalta. Käsikään ei niin pahasti väsy kuin esim. tentin jälkeen annettu palaute. On myös helpompi kirjoittaa kokonaisia lauseita, kun näkee samalla mitä on kirjoittanut ja voi halutessaan poistaa jotain, mitä ei haluakaan sanoa. Paperille kirjoitettua ei jaksaa kumittaa. Internetissä oli myös kivat suuntaa antavat kysymykset, joihin tuli merkitä se kohta, joka kuvasi omaa mielipidettä paremmin. Silloin omat ajatukset selkiytyvät ja on helpompi antaa sen jälkeen sanallista palautetta jos on tarpeen. Palautetta muistaa antaa: Palautetta muistaa antaa, kun siitä tulee muistutus ja WebOodikin muistuttaa.
- Helppous: Palautteen antaminen on tehty – luonnollisestikin - opiskelijalle helpoksi ja selkeäksi.
- Vastaaminen tapahtuu lomakemuodossa: Tämä on itselleni ainakin sopivin tapa jäsenellä ajatuksia, rauhassa ja tarkkaan. Helpottaa myös se, että palautteen

voi antaa kotona ja kätevästi tietokoneella (ei tarte kirjoitella lyijykynällä useiden kurssien verran palautetta).

- Palautteen antamisessa ei kestä kauaa: Ihmiset eivät anna palautetta, jos siinä menee liian kauan.
- Muistettavuus: Ainakin lukuvuonna 2007-2008 melkeinpä jokaisesta kurssista tuli sähköpostiin jopa useita muistutuksia kurssipalautteenannosta. Toivottavasti tämä tapa jatkuu.
- Palautejärjestelmä muistuttaa palautteen antamisesta: Ainakin viime vuonna Oodiin kirjaututtua tai sähköpostiin tuli muistutus palautteen antamisesta. Muuten palaute jää helposti antamatta.
- Internetissä palautteen antaa nopeammin.
- Ehtii miettiä: Kurssilla ei yleensä ole aikaa arvioida kurssia kunnolla ja pahimmassa tapauksessa palaute kerätään tentissä jolloin sen haluaa vain äkkiä alta pois eikä siihen silloin ehdi eikä kykene paneutumaan mitenkään. Netissä siitä saa välillä muistutuksen ja sitten voi käydä antamassa palautteen omaan tahtiinsa.

PalauteOodi valittiin palautejärjestelmän tekniseksi välineeksi osittain juuri siksi, että sen katsottiin olevan opiskelijoille tuttu työkalu, jonka kautta hoituvat monet muutkin opintoihin liittyvät toiminnot (esim. opintojaksoilmoittautuminen ja henkilökohtaisen opintosuunnitelman tekeminen). Järjestelmän suunnittelussa sähköinen palaute oli selvä valinta mm. palautetiedon koostamisen, palauteinformoinnin ja käytön helppouden vuoksi. Toki myös tekniikan mukanaan tuomat ongelmat otettiin huomioon sähköisten työkalujen vertailevassa keskustelussa (esim. aiemmat kokemukset, ohjelmien satunnaiset käyttökatkot, hitaus ja taipumattomuus suhteessa käyttötarkoituksiin). Opettajien omia palautemuotoja kannustetaan käyttämään tarvittaessa sähköisen järjestelmän rinnalla (esim. paperipalautteet jakson lopussa). Opiskelijaa voidaan myös ohjeistaa antamaan opettajan toivomaa, kohdennettua palautetta PalauteOodin avoimiin kysymyksiin.

Lisää pohdintaa alkaen sivulta 12 mm. lomakkeen suunnittelusta ja yhteisten kysymysten käytöstä kaikilla opintojaksoilla.

5) PALAUTTEEN KÄYTTÖ

- Ainakin opiskelijoiden mielipidettä yritetään kuunnella: On vaikea sanoa miten palaute on vaikuttanut, kun ei tiedä minkälaisia toiveita opiskelijoilla on ollut ja minkälaiset kriteerit aiemmin kurssille on ollut.
- Palaute opettajille: Palaute on erittäin tärkeää kurssin suunnittelussa ja toteutuksessa.
- Kurssin tavoitteiden ja toteutuneen sisällön arviointi: On hyödyllistä pohtia rinnakkain kirjattuja tavoitteita sekä kurssin toteutunutta sisältöä ja mitä uutta kokonaisuudessa oli aiempaan opetukseen nähden. Tämä palvelee mielestäni opiskelijoiden oikeuksia ja antaa opetuksen järjestäjälle varmuuden, että kurseilla tapahtuu sitä, mitä niillä pitääkin tapahtua.
- Tulee tunne, että opiskelijoille halutaan tarjota ihan oikeasti hyvää opetusta: Joskus olen ollut niin turhauttavilla luennoilla, joissa luennoitsijasta on oikein hohkannut pedagoginen kyvyttömyys ja opetuspakon kamaluus. Kiva, että

tällaisista luennoista saa antaa palautetta. En tarkoita, että kyseessä pitäisi olla mikään fasistinen järjestelmä, jossa opettaja ei saa olla epätäydellinen, vaan lähinnä väylä kertoa tiedekunnalle, että jossain mättää.

- Laitos sekä kurssivetäjä saa palautetta kurssin laadusta: Olisi erittäin tärkeää jatkossa, että laitos saisi palautetta kurssienvetäjien työstä, jotta kurssien sisältöä ja toteutusta voitaisiin kehittää niin, että se palvelisi paremmin oppimisen tavoitteita. Esimerkiksi tämän vuoden ... -kurssi on ollut täysi floppi. Viime vuodelta esimerkkinä on ... -kurssi. Näiden rinnalla on kuitenkin ollut aivan mahtavia kokoonpanoja, kuten ... On ihmeellistä, miten kurssien laadut vaihtelevat jopa sen mukaan, kuka on vetämässä omaa ryhmää (esim. viime vuoden ...-kurssi). Tältä vuodelta esimerkkinä on myös törkeää luentokäyttäytymistä - luennoita, jossa ... oli todennut, että "... on valkoisten heiniä...hups..ei kai täällä ole ketään mustia, tai siis tummia?". Opiskelijoilla tulisi olla täydet mahdollisuudet ja selkeät kanavat välittää tällainen palaute korkeammalle, jotta asiaan mahdollisesti voitaisiin puuttua (mikä ilmeisesti on mahdotonta, mitä olen asiasta muiden kanssa keskustellut?).
- Opetuksen kehittäminen: Koulutuksessamme painotetaan palautteen antamista, jotta toiminta/opetus olisi tavoitteiden mukaista ja myös opettaja voisi kehittää toimintaansa. Kun opiskelijat antavat palautetta ja jos se on suurelta osin samansuuntaista, laitoksen työntekijät voisivat miettiä, miksi jotain kannattaa säilyttää, mitä muuttaa ja mikä kannattaisi tehdä selväksi ja näkyvämmäksi opiskelijoille, jotta asiaksi olisi selvempi.
- Opettajien kehittyminen palautteen perusteella: Selkein hyöty. Opettajat saavat suoran palautteen opetusmetodeistaan ulkopuolisten silmistä ja toivottavasti ottavat palautteen myös vakavasti ja kehittävät opettamista entisestään.
- Näin kaikki hyötyvät paremman opetuksen tasosta.
- Opetusmenetelmien ja materiaalien arviointi: On tärkeää pohtia, tavoitetaanko tarjotuilla materiaaleilla ja opetusmenetelmillä kurssin tavoitteet entä kuinka hyvin ko. asiat soveltuivat minulle ja tukivat omaa oppimistani.
- Antaa opettajalle mahdollisuuden kehittyä: Palautteesta voidaan parhaimmillaan saada tarkkaa tietoa mitä voisi kehittää niin, että kurssi olisi jatkossa parempi.
- Jatkuvat ongelmat kurssin suorittamisesta tulevat ilmi: Joillain luennoilla vuodesta toiseen opiskelijoilla on samat ongelmat. Jos tällä tavoin voidaan kursseja kehittää opiskelijaystävällisempään suuntaan, niin palautejärjestelmä toimii.
- Kurssin reflektointi oppilaalle: Saa oppilaan pohtimaan kurssin merkitystä vielä viimeisen kerran.
- Positiivisia huomioita kurssikehityksessä: Olen huomannut, että sellaisia kursseja, joita olisin kaivannut 10 vuotta sitten, on nyt saatavilla. Samoin jotkin kurssit, jotka tuntuivat turhauttavilta, on nyt järjestetty mielekkäämmin. Kurssipalautteestako johtuvaa?
- Tulee vaikutelma että laitosta kiinnostaa kuulla palautetta: Palautesysteemin olemassaolo synnyttää vaikutelman, että laitosta ja opettajia oikeasti kiinnostaakin saada palautetta, että opiskelijoidenkin mielipiteillä on merkitystä.
- Mielestäni parasta on se, että järjestelmän avulla voidaan antaa palautetta opettajille ja heidän esimiehilleen ja siten nostaa opetuksen tasoa jatkossa.

Palautteen käyttöön liittyviä menettelytapoja on hyvin erilaisia eri koulutuksissa. Yhtenäistäminen olisi monessa tapauksessa kaikkia hyödyttävää, esimerkiksi käytäntöjen selkeyden ja jaettavuuden näkökulmista. Koulutukset kuitenkin suunnittelevat omat, tarkoituksenmukaiseksi katsomansa palautteen käytön ja hyödyntämisen käytännöt, joista tulisi informoida henkilöstöä ja opiskelijoita. Kullakin laitoksella on oma palauteyhdyshenkilö, jolta voi tiedustella oman laitoksen ja koulutuksen palautekäytännöistä ja palautteen hyödyntämisestä. Myös tiedekunnasta saa palautteen käyttöön liittyvää tietoa. Tässä julkaisussa on kirjoitettu palautteen käytön kokemuksista ja mahdollisuuksista.

Palautetiedon julkisuuteen ja käyttöön on tulossa tietosuojan vedoten rajoituksia, joihin liittyen yliopisto tekee ohjeistuksen. Ohje tulee vaikuttamaan myös käyttäytymistieteellisen tiedekunnan koulutusten käytäntöihin palautetiedon käytöstä.

6) LÄPINÄKYVYYS

- Toiminta tulee näkyväksi: Minusta on hyvä, että laitoksen työntekijöiden toiminta tulee näkyväksi muillekin kuin vain opiskelijoille. Opettajat eivät välttämättä itse ymmärrä omia ”heikkouksiaan” ja kannustavaa palautetta on aina kiva antaa ja varmasti myös saada. Minusta ylemmän johdon tulee tietää millaista opetusta meille annetaan meidän opiskelijoiden mielestä.
- Avoimuus: Syyslukukauteen 2008-2009 saakka palautteiden yhteenvedot olivat Weboodissa kaikkien nähtävillä.
- Palautteiden keskiarvot (muiden käyttäjien palautteet) ovat nähtävillä.
- Annetut palautteet näkee myöhemminkin, myös vastausprosentin: Mahdollisimman avoin info on hyvästä. Voisi tuossa näkyä vielä enemmän dataa, mutta parempi tuo on opiskelijalle kuin esseen taakse raapustettu hätäinen palaute, josta ei kuule antamisen jälkeen mitään.
- Hyvä, että näkee myöhemmin antamansa palautteen! Opiskelija kehittyy myös palautteenantajana ja oppii perustelemaan.

Tietosuojavaltuutetun ohjeistuksen mukaisesti opettajien kurssipalautteiden yhteenvedoja ei voida näyttää ilman opettajan lupaa. Tästä syystä on version 2.7 asennuksen yhteydessä poistettu kurssipalautteiden yhteenvetonäyttö opiskelijoiden näkyvästä.

Palauteasioiden läpinäkyvyyteen liittyvää vuoropuhelua on käyty mm. anonyymisuuden, tietosuojan ja palautetiedon käyttötarkoitusten näkökulmista. Monien mielestä avoimuuden tulisi tasa-arvoisesti koskea sekä opettajaa että opiskelijaa. Tämä tarkoittaisi mm., että opiskelija antaisi palautteensa nimellä ja annettu palautetieto sekä sen käyttö opettajan ja koulutuksen taholta olisivat avoimesti esillä. Näin kehitettäisiin niin opiskelijoiden kuin opettajienkin rakentavan palautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja, vähennettäisiin epäasiallisen palautteen määrää ja tuettaisiin henkilökohtaisen palautevuorovaikutuksen käytäntöä. Yhteisesti päätetyt, ”reilut” pelisäännöt koskisivat luonnollisesti kaikkia palautteen kanssa tekemisissä olevia, kuten esimerkiksi opettajakollegoita ja esimiehiä. Läpinäkyvyys on kannatettavaa myös laitoksen ja koulutuksen yhteisten pelisääntöjen ja toimintatapojen selkeyden vuoksi.

Ikävä kyllä avoimuuteen liittyy usein myös negatiivisia piirteitä. Palautevuoropuhelu voi olla epäasiallista, jolloin joko opiskelijalla tai opettajalla (tai kummallakaan) ei ole riittäviä palautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja. Avoimuus yhdistetään joiltakin osin myös palautetiedon väärinkäyttöön ja mm. siksi asiasta ollaan montaa mieltä. Erisuuntaiset mielipiteet vaikuttavat suorasti yhteisten käytäntöjen luomiseen ja niiden läpinäkyvyyteen.

7) PALAUTTEEN PAKOLLISUUS

- Pakollisuus on hyvä, niin saadaan korkea vastausprosentti, eikä vastauksen vapaaehtoisuuden puuttuminen ole epätieteellistä, koska vastaaminen voidaan katsoa osaksi kurssisuoritusta.

Lakiin nojaavia tietosuojaohjeita ja opiskelijan oikeusturvasäädöksiä noudattaen, palautteenantaminen ei saa olla pakollista (liite 12: Tietosuojaohje). Ohjeet eivät ole sovellettavissa tältä osin, joten myös tässä asiassa – ajan hengen mukaisesti – on kehityksen suunta kohti vaihtoehtoisuus- ja valinnan vapaus ajattelua. Palautejärjestelmän kehittämisen yhteydessä pakollisuuskysymystä on toki pohdittu useasti, yhdistettynä mm. vastausprosenttien alhaisuuteen. Pohdinnassa ovat tulleet esiin mm. palautteenannon sidokset hops-työskentelyyn tai opintojakson suoritukseen.

8) MUU PALAUTE

- Kaiken kaikkiaan melko mallillaan oleva systeemi.
- Hyvä, kun sitä kehitetään.
- Hienoa, että kehittämisessä ollut mukana opiskelijoita meiltäkin (op.toimikunta).
- Laitoksemme palautetyöntekijä on ihminen oikeassa paikassa!
- Hyvä, että palautejärjestelmä on olemassa! Kiitos!
- Internet ei tuhlaa paperia, luontoa.
- Opiskelijat on otettu mukaan järjestelmän suunnitteluun, hienoa!
- Hyvä, kun kehitätte sekä palautteenantoa että metapalautteenantoa!
- WebOodi on tärkeä! Sillä kehitetään koulutustamme!
- Kiitos että keräätte palautetta!!! Se on tärkeä ja pitäisi saada kiinteäksi ja pakolliseksi osaksi kaikkia kursseja.
- Hyvä, että palautejärjestelmä on olemassa ja sitä aktiivisesti kehitetään. Hyvää työtä.

Opiskelijapalautetta:

PALAUTEJÄRJESTELMÄN HUONOJA PUOLIA JA PERUSTELUJA

Palautetta palautteesta kursivoidusti tekstin ohessa

1) KYSELYLOMAKE

- Kysymykset: Niissä keskitytään enemmän opintojakson sisällön esittelyyn ja sen vastaavuuteen. Kysymykset voisivat olla kurssikohtaisesti tarkemmin rajattuja.
- Sama kysely joka kurssiin: Kurssit ovat hyvin erilaisia ja kysely liian yleisluontoinen eikä sen kysymykset aina sovi kurssiin, sen opetusmateriaaleihin

ja -tapoihin. Usein opettajat keräävätkin tämän lisäksi omaa palautetta, mikä tuntuu hölmöltä. Ei jaksaisi vastata kahteen osittain samanlaiseen kyselyyn ja opettajan omasta kyselystä tieto ei mene hänen esimiehilleen. Olisi hyvä, jos opettaja pääsisi muokkaamaan esim. osittain kyselyä kurssiinsa sopivaksi.

- PalauteOodissa on aina sama lomake: Olen vasta toisella vuosikurssilla ja jo nyt minua kyllästyttää palautteen antaminen aina samalla lomakkeella, vaikka koenkin palautteen antamisen tärkeäksi. Eikö kurssin vetäjä voisi tehdä palautelomakkeeseen hänen kurssia koskevia kysymyksiä? Eli lomake olisi kurssikohtainen.
- Jäykkä rakenne: Joskus on vaikea vastata kaikkiin kohtiin, esim. miten kirjallisuus on tukenut oppimista tms. Tuntuu, että kaikilla kursseilla ei ole kaikkia asioita, jolloin vastaukset pitää väkisin keksiä eivätkä ne kerro mitään.
- Liian etäinen, ei saada motivoitua todelliseen palautteeseen: Kurssi- ja ainekohtaiset erot eivät saa tilaa palautejärjestelmässä: Palautteesta tulee etäisesti annettua ja ympäripyöreää eikä se sellaisena anna oikeaa opetuksen kehittämisessä auttavaa tietoa.
- Pakolliset kohdat: Perustele monivalintavastauksia pakollinen osio? Jos en keksi mitään järkevää, jätän lomakkeen mieluummin kokonaan lähettämättä.
- Monivalinnat: Vaikka ovatkin helppoja ja vähän aikaa vieviä, niiden täyttämässä ei kuitenkaan tarvitse ajatella kovin paljoa.
- Joskus lomakkeissa on turhia kysymyksiä: Tämä on selvää. Sama lomake ei sovi kaikille. Itse en pidä pitkistä sarjoista, 1-5 arviointeja ja toisaalta siitä, jos ei ole riittävästi avovastaustilaa (tätä ongelmaa ei toistaiseksi ole millään kurssilla ollut).
- Avointen kysymysten samankaltaisuus: Opiskelijan on vaikea erottaa millainen palaute tulisi suunnata laitokselle ja mikä opettajalle.
- Valmis portaikko vastauksissa: Vaikka lopussa saa kirjoittaa vapaammin, valmiit vastaussanat ovat liian rajoittavia kunnon palautteen antamiseen. Tulee sellainen fiilis, että tässä kerätään "sinnepäin-numerodataa" opetuksen ja opettajien onnistumisesta.
- Kysymysten ympäripyöreys: Mitä kertoo keskiarvot ja mediaanit opettajalle? Entä opiskelijalla?
- Osa järjestelmän kysymyksistä ei välttämättä kohdistu suoraan omaan kurssiin: Eikä niitä halua asioita välttämättä saa rutistettua avointen kysymysten alle.
- Aika formaali: Hyvillä kursseilla olisi kiva analysoida mikä niistä tekee niin mahtavia, mutta kyselylomake on yleensä se sama. Sama juttu huonojen kurssien kanssa. Tulee vähän sellainen olo, että tää on pakollinen juttu, joka ei kuitenkaan ketään oikeasti kiinnosta.
- Lomake: Monivalinnat huonoja, eivät herätä ajatuksia.

KYSELYLOMAKKEESEEN LIITTYVIÄ KEHITTÄMISEHDOTUKSIA OPISKELIJOILTA

- Erilaiset kyselyt eri kursseihin: Olisi hyvä, jos opettaja pääsisi muokkaamaan esim. osittain kyselyä kurssiinsa sopivaksi.
- Monipuolisempia lomakkeita: Samaan lomakkeeseen kyllästyy. Kurssikohtainen palautteen antaminen tuntuu mielekkäämmältä.

- Kysymysten tarkennus: Avoimia lisää, jotka kohdistetaan kehittämiseen ja kehittävään palautteenantoon. Konkreettisemmat avokysymykset. Keskiarvoilla ei sisältöjä muuteta, koska ne eivät vastaa sisällöllistä kehittämistä. Kaikkea hiveleviä. Nykyiset kolme voisi yhdistää yhdeksi vapaan sanan kohdaksi ja monivalinnat pois tai tyypistää: pitikö kurssista vai ei. Täsmätarkennuksilla uudet avoimet. Informatiivisempia kurssin vetäjälle.
- Voisi lisätä ”Muuta kurssiin tai opetukseen liittyvää” -kohdan: Saisin minäkin kirjoitettua kaiken haluamani, jos se ei ihan mahdu muihin avovastauslaatikoihin.
- Aine- ja laitoskohtainen mahdollisuus muuttaa kerättävän palautteen yksittäisiä kohtia: Sisällöt, toteutustavat, vaatimukset vaihtelevat, yleispalaute ei kerro mitään.
- Kysymysten selkiyttäminen: Selitys, mitä on ”sisällöllinen anti” tai paljonko on oppia ”paljon uutta”.
- Mielekkäämmät kysymykset: Sellaiset, joista näkisi, että palautetta oikeasti käytetään juuri sen kurssin kehittämiseen ei vain johonkin tilastointiin.

Kyselylomake on saanut osalleen paljon kritiikkiä, siinä missä myös positiivista palautetta. Tämä ei ole tullut yllätyksenä järjestelmää suunnitteleville ja kehittäville tahoille, sillä jo järjestelmän alkumetreillä ilmeni erilaisia mielipiteitä lomakkeen käyttötarkoituksista ja sisällöstä. Myös paljon pohjatyötä tehtiin, jotta lomake saataisiin mahdollisimman monia palvelevaan ja tyydyttävään muotoon (katso esim. opettajien omiin lisäkysymyksiin liittyvää pohdintaa alkaen sivulta 12).

On luonnollista, ettei kaikkien koulutusten ja yksittäisten opettajien tarpeita voida sisällyttää saman lomakkeen rajoihin. Tästä syystä opetustoimikunta teki suunnittelun alussa seikkaperäistä pohjatyötä mm. keräämällä näkemyksiä ja kokemuksia laitoksilta. Luotiin selvät periaatteet, mihin tarkoituksiin tämä kyseinen lomake on luotu ja mihin ei. Myöhemmin, järjestelmän pilotoinnin jälkeen julkaistiin palautejärjestelmän käyttöohjeet (liite 2).

Yhteinen lomake kuitenkin haluttiin luoda mm. 1) palautekäytäntöjen systemaattisuuden lisäämiseksi: koulutuksen/laitoksen yhteiset pelisäännöt, läpinäkyvyys käytännöissä 2) palautteen antamismahdollisuuden varmistamiseksi: kaikista opinnoista mahdollisuus antaa palaute, 3) helpon työkalun tarjoamiseksi: palautekanava opiskelijalle, palautteen automaattisesti keräävä ja koostava työväline opettajalle ja 4) yhtenäisen palautteen hankkimiseksi: samat kysymykset kaikilla opintojaksoilla: vertailtavuus: esimerkiksi samojen opintojaksojen välillä eri lukuvuosina, opettajakollegoiden yhteisesti sopima vertaispalaute esim. pedagogisissa tilaisuuksissa, koulutuksen ja tutkinnon kehittäminen esim. opetussuunnitelmaryhmissä (opettajien suostumuksella).

Kyselylomakkeeseen, kuten palautekäytäntöihin yleisestikin, on todennäköisesti tulossa lähiaikoina muutoksia (mm. saatuun palautteeseen ja yliopiston tietosuojaohjeeseen liittyen) tai se korvataan kokonaan tai osittain pedagogisten yliopistonlehtorien kehittämällä lomakkeella (liite13). Tilanteeseen ollaan valmistautumassa mm. tiedostamalla, että muutokset kokonaan tai osittain vakiintuneissa käytännöissä tuovat tullessaan uudenlaisia haasteita; uudet käytännöt ja lomakkeet saavat varmasti aikaan

uudenlaista muutosvastarintaa ja kritiikkiä, esimerkiksi niiden taholta, jotka olivat jo omaksuneet aiemmat menettelytavat osaksi opiskelu-, opetus- tai johtamistoimintaansa.

Opettajien omat lomakkeet tai kysymykset osana yhteistä lomaketta ovat perusteltuja, sillä ne palvelevat ajatusta lomakkeen yksilöimisestä tietyn opettajan tiettyyn opintojaksoon. Tämä tuo palautemielekkyyttä sekä opiskelijoille että opettajille. Yhteisiä linjauksia on kuitenkin tehtävä, jos aikaisemmin kehitetyistä, lomakkeen käyttötarkoitusten periaatteista luovutaan (perustelluista periaatteista ja pohjatyöstä kappaleessa 2 Suunnitelmat käytännöksi). Näin mm. siksi, että erilaisten lomakkeiden kirjo tulisi olemaan laaja (pääosin resurssikysymys: erilaisten lomakkeiden työstämisen hoitava henkilö?, opettajien PalauteOodin ja lomakeluonnin koulutus?, lomakekohtaisten ongelmien konsultaatio- ja tukihenkilö? sekä palautetiedon yhteiseen käsittelyyn/vertailtavuuteen liittyvät kysymykset; samoja kysymyksiä käsiteltiin järjestelmää kehitettäessä, jolloin tehtiin myös laitosten näkemyksiä ja kokemuksia koostavaa pohjatyötä; tästä kirjoitetaan kappaleessa 2 Suunnitelmat käytännöksi).

Systemaattisuuteen voidaan pyrkiä esimerkiksi luomalla laitosten yhteiset, hyväksi todetut palautteiden käytön ja hyödyntämisen käytännöt, vaikka koulutukset tai laitokset laatisivatkin omat yhteislomakkeensa. Tässä lomakekehittelyssä olisivat mukana vain koulutusten omat opettajat ja opiskelijat. Näiltä osin palaisimme joidenkin koulutusten osalta ns. lähtöruutuun eli tilanteeseen ennen PalauteOodin yhteistä järjestelmää. Käyttö on tietenkin lisännyt kokemuksia ja uuden välineen kautta oppimista, mutta ns. ”turhan työn” näkökulmaa ei näissä tapauksissa myöskään voida jättää huomiotta.

2) PALAUTEODI JA JÄRJESTELMÄ

- Epäkäytettävyys: Jotenkin tietymättömien taipaleiden takana ja mahdottoman epäkutsuva.
- Palautetta ei pääse antamaan lisää, kun sen on kerran lähettänyt: Yleensä parhaita kehittämissuhteita tulee mieleen juuri silloin, kun on jo painanut ”lähetä” nappia, eikä palautetta pääse enää antamaan lisää samasta kurssista.
- Lukuvuotinen palautteiden poistaminen: Kurssipalautteet voisivat olla ”Omat palautteet” -osiossa siihen saakka, kunnes käyttäjä haluaa ne sieltä poistaa.
- Siitä ei muistuteta: Välillä palautelomake kuitenkin on ilmaantunut Oodiin, mutta jos on jo käynyt aiemmin katsomassa, niin ei sitten tiedä että palautetta voisikin antaa. Jää usein myös epäselväksi milloin sitä pitäisi antaa.
- Keskenään lomaketta ei voi lähettää: Todella turhauttavaa!
- Palautejärjestelmää ei ole kehitetty: Mutta ilmeisesti nyt yritetään kehittää, mikä on hienoa.
- Palautetta ei voi lisätä myöhemmin: Joskus tulee hetken päästä lisää mieleen, mutta sitä ei voi enää antaa.
- Lomakkeiden määrä ja hajaantuneisuus: On ajoittain epämielikästä kirjoittaa samoja yleispäteviä pedagogisia ohjeita usealle eri opettajalle, kun ne voisi samantein ohjata kaikille.
- Muistaakseni ongelmana oli, että jos kirjoitit palautetta liian kauan ja yritit sitten lähettää, ohjelma kirjasi minut ulos ja koko palaute tuli kirjoittaa uudelleen. Silloin tuli lyhyempi palaute..

- Kokeilkaa itse käyttää omaa järjestelmääne, ja miettikää, minkä verran ja minkälaista postia palautejärjestelmältä haluaisitte nähdä omassa inboxissanne.
- Voin myöntää, etten ole lähettänyt yhtään kurssipalautetta, vaikka olen aloittanut muutaman. Koska en ehtinyt sepustaa/keksinyt mitään avoimiin kysymyksiin ja ohjelma ei anna lähettää keskeneräistä palautetta, turhauduin järjestelmään ja annoin olla.

PALAUTEOODIIN JA JÄRJESTELMÄÄN LIITTYVIÄ KEHITTÄMISEHDOTUKSIA OPISKELIJOILTA

- Palautetta pitäisi päästä antamaan uudelleen, ei vain kerran.
- Jälkikäteen voisi vielä muokata: Jos olisi mahdollista, että palautetta voisi korjata esim. päivän tai tunnin ajan.
- Palaute jokaiselle kurssille: Myös epätyypillisistä opetusmuodoista ja kokonaisuuksista tulisi voida antaa palautetta. Etenkin kun ne ovat hyviä tapoja opiskella. Ja kokonaisuuksista koska yksittäiset kurssit voivat olla ihan kivoja, mutta kaikki kurssin ulkopuoliset järjestelyt ovat toimimattomia tai määräykset muuttuvat koko ajan opettajasta riippumattomista syistä.
- Palautetta pitäisi pystyä antamaan muutenkin kuin tietyistä kurssista: ”Yleinen palauteosio” voisi olla yksi osio PalauteOodia: Silloin voisi antaa palautetta milloin tahansa mistä tahansa laitoksen kurssista tai useammista kursseista yhtä aikaa tai jopa tutkintorakenteesta ym. Muuten on yksittäisen opiskelijan vaikea saada ääntään kuuluviin näissä kysymyksissä.
- Kone ei katkaisisi yhteyttä kesken: Ja jos katkaisisi, palaute olisi tallentunut tai sen voisi tallentaa välissä. Tai se ilmoittaisi kuinka kauan on aikaa ennen kuin katkaisee.
- Palaute yleiseksi ja yhtenäiseksi käytännöksi: Tärkeää olisi, että opiskelijat voisivat samojen käytänteiden mukaan antaa palautetta kaikesta saamastaan opetuksesta. Yhtenäinen palautekäytäntö ei oikein vielä kata tiedekuntamme kaikkia koulutusohjelmia.
- Palautteesta tulisi muistuttaa, jotta tietäisi milloin ja missä sitä voi antaa.
- Voisiko palaute olla vähän joustavampaa? Isoilla anonyymeilla tenteillä sitä ei kerätä vaikka mitoitus olisi totaalisen pielessä mutta pienillä ja intiimeillä ryhmillä sitä sitten kerätään netin kautta vaikka voi koko ajan antaa palautetta suoraan opettajalle.
- Yliopiston järjestelmissä on liikaa byrokratiaa. Ei voi olla niin vaikeata katsoa mikä informaatio on kahteen tai kolmeen kertaan esim. Almassa, Helsingin yliopiston sivuilla, tiedekunnan sivuilla, ja vielä ainejärjestöjenkin sivuilla.. ja siis Almahan on ihan vitsi, kaikki nauravat sille. Oppimisalustojakin on vähintään miljoona: Moodle, Blackbird, Bscw.. laittakaa nyt edes sana eteenpäin että ryhdistäytyvät ja tekevät yliopiston palveluista SELKEÄN kokonaisuuden. Kaikki kootaan aluksi yhteen, sitten poistetaan ne jutut mitkä ovat kahteen kertaan ja lopuksi kootaan yhteen uudestaan. Tulen vaikka itse tekemään jos palkkaatte minut.

On luonnollista, että opiskelijoilla on erilaisia mieltymyksiä palautteen antamisen tapoja koskien. Toiset pitävät perinteisestä paperilomakekäytännöstä ja toisille sähköinen

väline on parempi. Järjestelmää kehitettäessä sähköinen väline koettiin kuitenkin helpompikäyttöiseksi mm. palautetiedon koostamisen ja palauteajoista tiedottamisen kannalta. Sähköinen järjestelmä tuo toki aina tullessaan teknisiä ongelmia (kuten juuri esimerkiksi tietosuojan vuoksi luodut aikakatkaisut ohjelmaan kirjautumisessa). Tiedekunnan tietoon saatetut ohjelman tekniikkaan liittyvät palautteet toimitetaan Ooditukeen poikkeuksetta.

Lomakkeen kysymykset on alun perin luotu siten, että vain monivalintakysymykset ovat pakollisia ja avoimet vapaaehtoisesti vastattavia. Joissakin koulutuksissa lomakkeita on ilmeisesti muokattu niin, että kaikki kysymykset on koodattu pakollisiksi. Kysymysten pakollisuudesta kannattaa siis tiedustella laitoksen palauteyhdyshenkilöltä. Ohjeistamme kuitenkin edelleen säilyttämään avoimet kysymykset vapaaehtoisesti vastattavina.

Opintokokonaisuuspalautteesta (esim. perusopinnot) on tehty kehittämissuositus Ooditukeen jo palautejärjestelmän käyttöönoton yhteydessä:

WebOodiin toivotaan kehitettävän oma toiminto opintokokonaisuuspalautteen keruuseen. Palaute pitäisi olla mahdollista kerätä opiskelijoilta sitä mukaa, kun he saavat kokonaisuusmerkinnän.

Ikävä kyllä tämä ehdotus ei ole vielä saanut Oodikonsortiossa tuulta siipiensä alle:

Oodituki vastaa: ”Muutokset ovat yksinkertaisesti aivan liian suuria, jotta niitä olisi mitään mahdollisuutta saada toteutettua seuraavaan versioon; toimittajan ja konsortion resurssit eivät riitä.”

(lisää teknisiä kehittämissuosituksia ja vastauksia liitteessä 14)

Joissakin koulutuksissa kerätään erilaisia laajempia palautteita, kuten esimerkiksi lukukausipalautteita (esimerkki sivulla 18, kappaleessa 3 Saavutettua ja suunnitteilla olevaa). Joillakin laitoksilla on yleisiä palautekanavia, esimerkiksi verkkosivujen kautta oikeille tahoille osoitettavat palautteet. Opiskelijoiden erilaisia palautekanavia on koottu kappaleeseen 7 Meillä ja muilla.

3) PALAUTTEEN PAKOLLISUUS

- Palautetta ei ole ”pakko” antaa: Joka on myös hyvä asia, mutta voi olla, että osa ohittaa palautteen antamisen, koska ei jaksakaan keskittyä hetkeksi pohtimaan asioita. Mutta mitään pakkokeinoja ei mielestäni sovi rakentaa sen ympärille.
- Vaihtoehtoisuus: Opiskelijat eivät viitsi antaa palautetta.

PALAUTTEEN PAKOLLISUUTEEN LIITTYVIÄ KEHITTÄMISEHDOTUKSIA OPISKELIJOILTA

- Tehkää palautteen antaminen pakolliseksi: Kuten mm. TKK:lla ja lääkiksessä on jo tehty niin johan rupeavat vastausprosentit kohoamaan. Jos ei vuori liiku Muhammedin luokse niin siirretään Muhammedin luokse.
- Palaute pakolliseksi!: Jos palaute olisi pakollinen, saataisiin kunnon kuva kurssin onnistuneisuudesta. Palautteen täyttäminen on pieni vaiva, mutta sitä ei viitsi tehdä jos kukaan muukaan ei tee. Opintopisteet voisi saada vasta kun palaute annettu. Toisaalta, miten silloin varmistetaan anonymisyys?

- Ihmisiä ei kiinnosta palautteen antaminen: En suosittelen pakkokeinoja, mutta voisihan kurssin suorittaminen olla jollain tapaa kiinni siitä, antaako oppilas kurssista palautetta, mutta silloin oppilaan tulee ymmärtää palautteen antamisen suomat mahdollisuudet. Palautetta annetaan, jotta toiminta kehittyisi.

Palautetta palautteesta: Katso edellä sivulla 37, kohta 7 Palautteen pakollisuus.

4) AJOITUS

- Palaute ei koske tenttiä: Palautetta aletaan usein pyytämään jo ennen tenttiä, eivätkä sen suljetut kysymykset koske tenttiä. Ainakin minun kokemukseni mukaan opettajien pedagogisissa taidoissa on harvemmin valittamista, mutta tentit eivät oikein vastaa kurssivaatimuksia. Totta kai tentit saavat olla yllättäviä ja vaikeita eikä aina voi olla aikaa korjata esseevastauksia, mutta jotkut tentit eivät tunnu mittaavan oppimista ollenkaan, saati että olisivat oppimistilanteita. Tentti on opiskelijalle kuitenkin olennainen osa opetustapahtumaa.
- Palautetta tulisi voida kirjoittaa koko ajan: Ts. se mahdollisuus täytyisi olla avoinna jatkuvasti, sillä sekä huonot että hyvät asiat kurseista saattaa unohtua aika nopeasti. Järkevää olisi, että palauteosio jokaisen kurssin kohdalta olisi heti avoinna, kun kurssi on alkanut, ja sitä voisi tarpeen mukaan täydentää ja lopulta lähettää, kun kurssi on loppunut.
- Palautteen annon ajankohta: Joissakin kurseissa palaute pitää antaa mielestäni liian aikaisin. Minusta on vaikea arvioida kurssia kokonaisuutena, jos en ole vielä suorittanut kaikkia kurssiin liittyviä osa-alueita. Pidän esimerkiksi tenttiä yhtenä oppimistilaisuutena ja samalla tenttikysymyksistä voi arvioida, onko kurssin tarjoamat materiaalit ja tenttikysymykset lainkaan samoilla linjoilla - tämä antaa viitteitä myös kurssin vetäjän valmistautumisesta kurssiin. Joskus on käynyt niin, että kysymykset ovat olleet materiaaliin nähden aivan liian laajoja ja vastaaminen on ollut ongelmallista.
- Aloittaa palautteen ”vonkaamisen” liian aikaisin: Palautejärjestelmä muistuttaa palautteen antamisesta jo ennen kurssin päättymistä. Siihen mennessä, kun kurssi on päättynyt ja tulokset ilmestyneet opiskelijan nähtäville, muistutuksia on ehtinyt tulla pahimmillaan kolmesta neljään kertaan, PER KURSSI. Sietämätöntä. Siihen mennessä kaikki motivaatio (rakentavan) palautteen antamiseen on jo tuhlattu. Itse en ainakaan lähde ampumaan palautteita mihinkään suuntaan, ennen kuin olen nähnyt osallistumiseni tulokset (lue: arvosanani).
- Palauteajankohta: Palautetta olisi hyvä antaa myös kurssin alussa ja puolivälissä, jotta opetuksen tasoa, laatua ja menetelmiä voisi parantaa.
- Toisinaan palautelomakkeen hitaus: Tällä tarkoitan sitä, että sähköpostiin tulisi tulla nopeasti kurssin loppumisen jälkeen muistutus palautteen antamisesta. Toisinaan palautelomakkeeseen tulee vastattua liian myöhään kurssin loppumisen jälkeen ja silloin palaute ei tunnu enää niin ajankohtaiselta.
- Palaute pitää antaa heti, kun kurssin opetus/kurssi päättyy: Usein opetuksen päättyessä on vielä suurin työ tekemättä, eli essee tms. oppimistehtävä tuottamatta. Palautetta voi olla vaikea antaa, jos ei pysty arvioimaan esimerkiksi kurssin antamaa tukea kurssityölle tai kurssi työn kuormittavuutta.

AJOITUKSEEN LIITTYVIÄ KEHITTÄMISEHDOTUKSIA OPISKELIJOILTA

- Kestoltaan pitkien kurssien, joissa erillisiä osasuorituksia - palautteet myös välisuorituksista: Nyt palaute koskee koko kurssia - aika kultaa muistot - unohtuu tärkeitä asioita, joista olisi halunnut antaa palautetta.
- Palautetta myös tentistä: Tentti on tärkeä osa opetustapahtumaa eikä hyvän tentin tekeminen ole helppoa. Kyllä aikuiset opiskelijat osaavat varmaankin antaa ihan kypsää palautetta tenteistä.
- Mahdollisuus kytkeä pois palautteen antamisen muistuttamispostit: Itse sain erään kurssin tiimoilta 3 viestiä, jossa muistutettiin antamaan palautetta. En ollut unohtanut palautteen antamista, odotin vain että KURSSI ENSIN LOPPUISI. Pieni vaivahan viestien poisto on, mutta kuitenkin.

PalauteOodin lähettämiä muistutusviestejä koskeva ajoitus voidaan määritellä koulutuksissa opintojaksokohtaisesti. Viestejä voi siis tulla usein varsinkin, jos monet opiskelijan valitsemat opintojaksot päättyvät samanaikaisesti. Muistutus tulee kuitenkin vain kerran yhdestä opintojaksosta, mikäli opiskelija reagoi ensimmäiseen viestiin ja antaa palautteensa. Palautemuistutuksia lähetetään useita vastausprosenttien korottamiseksi. Vastausprosentit ovat tärkeitä palautteen validiteetin vuoksi.

Ohjeistettu muistutusviestien ajoitus on seuraava: 1) Palauteajan alkaessa: Näin ilmoitetaan palauteajan avautumisesta ja opiskelija voi antaa palautteensa tuoreeltaan heti opintojakson päätyttyä (tosin huomioon otettavaa on alla avattu seikka: palauteaikojen alkaminen ajoitus ei aina ajoitu oikein, esim. tenttiin nähden). Muistutusviesti lähtee myöhemmin vain niille opiskelijoille, jotka eivät vielä ole antaneet palautetta kyseisestä jaksosta: 2) Kolme päivää ennen palauteajan päättymistä.

Edellä mainitun, ohjeistetun ajoituksen lisäksi koulutukset ovat voineet määritellä muistutusviesti lähteväksi kuukausi, kaksi viikkoa tai viikon ennen vastausajan päättymistä. Opettajalle muistutusviesti lähtee palauteajan päättyessä, mikäli näin on koulutuksissa ajastettu. Yhteisessä ohjeistuksessa kehoitetaan määrittämään muistutusviesti myös opettajalle, jotta opettaja pysyisi ajan tasalla, palaute tulisi käsittelyyn mahdollisimman nopeasti ja opettajan antama palaute palautteesta annettaisiin opiskelijoille ns. tuoreeltaan.

Palauteajan alkamisajankohta puolestaan on automaattisesti linkitetty siihen päivämäärään, joka on viety opetustapahtuman päättymispäiväksi Oodin opintojaksoja koskeviin tietoihin (aikaa voidaan muuttaa manuaalisesti). Tämä päivämäärä on määritelty laitoksilla ja koulutuksissa, jonka jälkeen tiedot on syötetty Oodiin joko laitoksen tai tiedekunnan henkilökunnan toimesta. Opintojakson päättymispäivä puolestaan on usein määritelty opetuksen päättymisen mukaan, jolloin opetuksen jälkeen tuotettavia suorituksia (esim. tentit, oppimispäiväkirjat ja esseet) ei ole huomioitu määrittelyissä päivämäärissä. Joissakin koulutuksissa ajoituksen kysymyksiä on toki pyritty ratkaisemaan suunnittelemalla opintojaksokohtaisesti palauteaikoja. Tästä suunnittelusta esimerkkinä palauteaikojen ajastaminen manuaalisesti niin, että aamupäivätentin kohdalla palautteenanto alkaa tentin kanssa samana päivänä ja iltapäivätentin kohdalla vasta tentistä seuraavana päivänä (tentin ensimmäisen suorituspäivä, mukana ei uusintatenttiä).

Asioita on siis pohdittu joissakin koulutuksissa (esimerkki seikkaperäisestä suunnitelmallisuudesta sivulla 16 kappaleessa 2 Suunnitelmat käytännöksi), mutta usein palautevirkaillijat ajastavat palauteajan Oodin em. perusteiden automaattisesti ehdottamaan ajankohtaan. Tässä on yleensä taustalla palautevirkaillijoiden työtehtävien jakoon ja työaikaresursseihin liittyvät ongelmat. Palautelomakeasioita hoidetaan kaikissa koulutuksissa monien muiden opintoasioiden ohessa. Kehittämiskohde on siis tiedostettu ja syytä ottaa jälleen kerran keskustelun alle. Opintojaksokohtainen palauteajan suunnittelu on tärkeä asia ja parempiin ajoituksiin saatettaisiin päästä esimerkiksi siten, että opettajat itse määrittäisivät palautteen alkamis- ja päättymisajat opintojaksolle ja joko ilmoittaisivat ne palautevirkaillijalle tai syöttäisivät tiedot suoraan PalauteOodiin. Tästä muutoksesta tulee kuitenkin päättää yhteisesti niin, että yksittäiset opettajat opastetaan tekemään lomakemuutoksia ja palautevirkaillija pysyy ajan tasalla koulutuksen palauteajoista.

Ehdotus opintojakson kuluessa annettavan palautteen mahdollisuudesta on viety Oodituulle, sillä palautetta kyseisestä asiasta on saatu säännöllisesti. Toisaalta nykyinen lomake on tietoisesti suunniteltu ja käyttötarkoitus pohdittu palautteen saamiseksi opintojaksosta kokonaisuutena. Lomakkeen käyttötarkoituksia mietittiin tarkoin järjestelmää suunniteltaessa ja ne koottiin käyttöohjeeksi (liite 2). Käyttöohjeessa mainitaan jakson kuluessa annettavasta palautteesta seuraavasti:

”Opiskelijoiden tulee muistaa, että varsinkin sellaisista seikoista, joihin voidaan vaikuttaa opintojakson aikana, kannattaa antaa välittömästi palautetta suoraan opettajalle (esim. huono kuuluvuus, vaatavuustaso, luentokalvojen saatavuus).”

Yksi palautteen hyödyntämismuoto on opiskelijan omaa oppimista koskevien havaintojen ja opintojakson aikana ”tarttuvien” hyvien opetusmenetelmien ym. koostaminen esimerkiksi oppimispäiväkirjan, -portfolion, käsikirjan tai ”työkalupatteriston” muotoon. Opetuksen kuluessa kerättyihin muistiinpanoihin on helppo palata myös palautelomakkeen aktivoituessa Oodissa. Palautteen hyödyntämismuotoja koottu julkaisun kappaleeseen 3 Saavutettua ja suunnitteilla olevaa.

5) SYSTEMAATTISUUDEN PUUTTUMINEN

- Sitä ei kerätä!: Vain isoilta luentokursseilta kerätään. Suurimmassa osassa kuitenkin on kyse tentistä tai jostain muusta opetustyyppistä, joten palautelomaketta ei vain ole Oodissa vaikka olisi halunnut antaa palautetta. Jopa myönteistä.

Tämän tyyppinen palaute on ikävää, sillä systemaattisuuteen on tähdätty koko palautejärjestelmän käytössä olon ajan. Palaute mahdollisuus on laajasti olemassa, mutta ongelma koskee (ja on tiedostettu) suurimpia koulutuksiamme. Niissä palaute mahdollisuutta ei ikävä kyllä ole saatu luotua kaikkia opintojaksoja koskevaksi. Tämän ongelman perimmäisiä syitä kannattaa tiedustella suoraan laitoksen palauteyhteyshenkilöltä. Hän osaa myös kertoa koulutuksen palautteen antamista koskevista mahdollisuuksista lähitulevaisuudessa. Lisäksi opettajille kannattaa viestittää

asiasta, sillä myös heidän kauttaan systemaattisuutta viedään koulutuksissa eteenpäin ja opiskelijan palautemahdollisuudet lisääntyvät.

6) PALAUTESISÄLTÖ

- Mauttoman palautteen antaminen: Kaikki eivät ymmärrä, että palautteen saajat ovat ihmisiä ja mitä tahansa palautteeseen ei voi kirjoittaa. Tosin sama ongelma on mielestäni myös paperipalautteessa.

Palaute palautteesta: Katso edellä kappaleesta: Järjestelmän hyviä puolia ja perusteluja kohdat 3) Anonyymisyys ja 6) Läpinäkyvyys.

7) PALAUTTEEN KÄYTTÖ

PALAUTTEESEEN VASTAAMISEN PUUTTUMINEN

- Mitä tapahtuu palautteen jälkeen?: Miten palautettani käytetään, miten se prosessoidaan? Käytetäänkö kurssipalautetta vain opetuksen kehittämiseen vai vaikuttaako se esim. myös opettajien palkkaukseen? Meneekö ”palaute opettajalle” vain hänelle vai lukeeko sitä myös esimies jne? Nämä asiat pitäisi olla selvästi näkyvillä ja tiedossa, jotta palautteen antamiseen osaa suhtautua oikealla tavalla.
- Käsittely: Opiskelijatasolla palautetta ei käsitellä mitenkään. Monivalinnat jäävät jotenkin ”ilmaan”, vaikka niitä voi perustella. Mitä vaikutusta palautteella on?
- Mitä minun antamalla palautteella tehdään?: Opiskelija ei näe oman palautteensa vaikutusta eikä tiedä, miten annettuun palautteeseen on suhtauduttu ja onko annettu palaute ymmärretty. Jokaisen antamaan palautteeseen ei toki voi reagoida, mutta olisi kiva nähdä esim. kurssikohtaisia koonteja annetusta palautteesta tms. TKK:lla Tutalla ainakin näkyy sähköisen palautteen antamisen jälkeen, mitä mieltä muut opiskelijat ovat olleet. Kasvatustieteilijänä on vain uskottava palautteen supervoimaan, mutta kyllä sitä välillä epäilee, että mitähän niilläkin tehdään. Ehkä kurssin opettaja voisi myös kertoa, että tätä ja tätä on muutettu opiskelijoilta tulleen palautteen ansiosta.
- Kasvoton järjestelmä: Vuoropuhelu puuttuu palautteen saajan ja palautteen antajien väliltä. Miten palautteen saaja on käsittänyt palautteen mitkä on jatkotoimenpiteet?
- Palaute menee vain kurssin opettajalle?: Onko näin, en ole varma? Tuntuu vain, että sähköisessä palautejärjestelmässä palaute menee yhtä helposti tai helpomminkin roskeen kuin ennen kirjalliset palautteet opettajan pöytälaatikkoon.
- Palautejärjestelmän yksipuolisuus: Palautejärjestelmässä voi antaa palautetta kurssista, mikä on hyvä etenkin, jos kurssin opettajat ottavat palautteen huomioon ja käyttävät sitä kurssinsa kehittämiseen. Palautejärjestelmä ei kuitenkaan (tietääkseni) anna opettajalle mahdollista antaa opiskelijoille yksilöllistä tai yleistäkään palautetta kurssista. Usein tenttipaperin jättämisen jälkeen ainoa palaute kurssista on Oodiin ilmestyvä arvosana.
- Ei huvita antaa palautetta jota pyydetään niin etäiseltä taholta: Kaikki suureksi ja yhteiseksi keskittäminen johtaa yksilöllisyyden menettämiseen, joten yleispalaute ei innosta.
- Palautteen yksipuolisuus: Opiskelijat antaisivat varmaan mieluummin palautetta, jos sitä myös saisivat. Nyt palautekulttuuri on aika yksipuolinen: opiskelijoiden

odotetaan vastaavan aika yksityiskohtaiseenkin lomakkeeseen, kun taas itse saavat palautetta vain yhden numeron verran. Arvosana ei paljon kerro siitä, mitä kannattaisi vielä opetella tai oliko vaikkapa vastaustyyliässä jotakin vikaa eikä koepapereitaankaan saa takaisin.

- Epätieto siitä miten palaute vaikuttaa opettajaan/kurssiin: Olisi kiva tietää jotenkin, että auttaako palautteen anto yhtään ja jos auttaa niin olisi hieno nähdä miten opetus käytännössä muuttuisi. Toteutuksesta käytännön tasolla..opettajan kommentti palautteista oppilaille sähköpostilla?
- Palautteen antamista ei koeta tärkeäksi: Kurssin vetäjä voisi muistuttaa oppilaita palautteen antamisen tärkeydestä, sillä suurin osa oppilaista kokee palautteen antamisen rasitteena eikä merkittävänä ja kehittävänä asiana.
- Seuraukset: Kuinka palaute otetaan vastaan? Ja ennen kaikkea, johtaako se mihinkään keskusteluihin opetuksen kehittämisestä vai jatkuuko kaikki vaan samaa rataa, vaikka kehitystarvetta palautteen mukaan olisi? Saavatko luennoitsijat risut/ruusut opetuksestaan tietoonsa? Jonkinlainen raportti palautteen vastaanottajalta olisi toivottavaa.
- Epätietoisuus siitä käytetäänkö näitä hyväksi: Kurssin opettaja voisi kirjoittaa tiivistelmän palautteesta ja niistä asioista joita hän aikoo huomioida tulevaisuudessa.
- Kaiken kaikkiaan palautteen vaikutusta opettamiseen olisi kiinnostavinta selvittää.
- Käytetäänkö sitä palautetta ihan oikeasti johonkin?
- Palvelevatko opiskeltavat sisällöt oppimisen tavoitteita opiskelijan/laitoksen näkökulmasta: Monen opiskelijan suusta on kuullut sen, että opiskeltavilta asioilta tai lukemiltamme kirjoilta puuttuu ”mieli”. Hyvin harva, jos kukaan, luokanopettajaopiskelijoista on ymmärtänyt teorian ja käytännön välisen vuorovaikutussuhteen. Kurssien sisältöjä saatetaan haukkua sen vuoksi, että niiden linkittäminen oman ammattitaidon kehittämiseen on hataraa. On myös vaikeaa luottaa sisältöjen merkityksellisyyteen, kun muutamat kurssit ovat olleet niin ala-arvoisia, että mieleen nousee vain lisää kysymyksiä siitä, tiedetäänkö edes laitoksella kursseja suunniteltaessa mikä tieto/taito on merkityksellinen. Pointtina on nyt se, että vaikka kaikkea ei pidäkään kyseenalaistaa, olisi äärimmäisen tärkeää, että opiskelijat voisivat luottaa siihen, että kurssin sisältö on anniltaan hyödyllinen sekä avata hiukan sitä, miten omaa ammattitaitoa todella kehitetään. Tämä tuntuu olevan hyvin hämärä käsite monelle opiskelijoista. Tästä hämärästä käsityksestä seuraa sitten se, että palautteessa kurssi saatetaan haukkua lyttyyn myös sen vuoksi, että sen merkitystä ei ole ymmärretty (kuten, että kurssikirjallisuutta oli liikaa/huonoja kirjoja -tyyppistä palautetta).
- Palautteesta ei saa palautetta: Yhteenvedot kurssipalautteesta ja kehityssuunnitelmat + toteutukset myös opiskelijoille näkyviin.

PALAUTTEEN KÄYTTÖÖN LIITTYVIÄ KEHITTÄMISEHDOTUKSIA OPISKELIJOILTA

- Raportointi: Tietoa siitä, mitä palaute kertoo tietyn yksikön opetuksesta niin hyvässä kuin pahassa. ja kuinka yksikkö palautteeseen aikoo vastata. uskon, että kehittämisen kohteita löytyy aina, vaikka opetus olisi kuinka tasokasta. opiskelijoilla on oikeus tietää, voiko palautta antamalla oikeasti vaikuttaa vai onko palautejärjestelmä vain pakollinen osa laatuja järjestelmää (kuten joissain tapauksissa tuntuu olevan).
- Palautteille palaute opettajalta: Opettaja voisi laittaa mailia kurssin osallistujille palautteiden lukemisen jälkeen, jossa kommentoisi lyhyesti saamaansa kritiikkiä ja selventäisi omia jatkoaikeitaan pedagogiikan suhteen.
- Palautteen purkutilaisuus pakollinen: Opiskelijat oppivat käsittelemään palautetta ja osallistuvat prosessiin. Samalla kurssin vetäjä joutuu toimimaan konkreettisesti epäkohtia perustellen tai parannellen.
- Opiskelijoiden ohjeistus: Luulen, että opiskelijoille tulisi tiedottaa enemmän palautteen merkityksestä yliopiston toiminnan kehittäjänä. tärkeää on myös antaa vinkkejä palautteenantoon, kuinka sen voi tehdä asiallisesti ja perustellusti. palautteenanto ei tarkoita negatiivisten asioiden kaivelua, vaan kurssinjärjestäjä tarvitsee mielestäni myös kiitosta onnistuneesta toteutuksesta.
- Opettajan tiivistelmä palautteesta.
- Molemmipuolisesta palautteenannosta osa yliopistokulttuuria: Jos tentin on tarkoitus olla oppimistapahtuma, opiskelijan tulisi saada siitä muutakin palautetta kuin joku bittiavaruuteen ilmestyvä yksittäinen arvosana. Palautetta olisi kivempi antaa, jos sitä voisi toivoa myös saavansa, vaikkapa vain niin että koepaperinsa ja niihin tehdyt opettajan merkinnät saisi takaisin, tarjolla olisi jonkinlaisia mallivastauksia tms. Tätä olisin toivonut etenkin ensimmäisinä vuosina, kun olin aivan pihalla arvosteluperusteista ja arvosanat vaikuttivat aivan satunnaisilta.

Palaute palautteesta ja palautteen aito hyödyntäminen ovat keskeisiä tavoitteita palautejärjestelmässä. Palautteen hyödyntämiseen ja siitä informoimiseen on muutamissa koulutuksissa panostettu (esimerkkejä tiedotuksesta ja hyödyntämisestä kappaleessa 6), mutta monien koulutusten ja opettajien toimintatavoissa on kehitettävää, mikä näkyy mm. edelläkin kirjoitetussa palautteessa. Opettajan vastapalautteella on suoria vaikutuksia opiskelijoiden palauteaktiivisuuteen sekä vastavuoroisen palautekulttuurin omaksumiseen ja oppimiseen tulevaa työuraa ajatellen. Opettajat näyttävät omalta osaltaan esimerkkiä. Koulutuksesta omaksutut hyvät palautteen antamisen ja vastaanottamisen mallit ovat osa ammattitaitoa.

Palaute tulisi kytkeä osaksi laitospolttuuria. Toimivassa palautekulttuurissa kaikki osapuolet kokevat saavansa aitoa hyötyä joko opetuksen suunnitteluun ja kehittämiseen tai oppimiseen. Palautteen kulku pitäisi saada läpinäkyväksi niin, että myös opiskelijat tietäisivät palautteen antamisen vaikutuksista.

Lisää palautetta palautteen hyödyntämiseen liittyen: Katso edellä kohdat 5) Palautteen käyttö sivulla 34 ja 6) Läpinäkyvyys sivulla 36.

8) LÄPINÄKYVYYS

- Se, etteivät opiskelijat näe enää yhteenvetoja kyselyistä: Tämä on hieman tieteellisen tutkimuksen periaatteiden vastaista. Opiskelijaa kiinnostaa tietää esim. millaiseksi muut kokivat kurssin työmäärän ja opetuksen tason.
- Palautekoosteet: Olisin kiinnostunut palautteiden koosteista siten, että ne voisivat olla tietyn koulutuslinjan tarjoaman opetuksen saamaan palautteeseen liittyviä yleisesityksiä, jos kurssikohtaista koostetta ei ole mielekästä antaa (sehän voi profiloitua liikaa kurssinvetäjään).
- Sääntely: Syyslukukaudesta 2008 alkaen kurssin vetäjä saa päättää siitä, tulevatko palautteen yhteenvedot julkisiksi. Julkistamisen tulee olla mielestäni automaatio.

LÄPINÄKYVYYTEEN LIITTYVIÄ KEHITTÄMISEHDOTUKSIA OPISKELIJOILTA

- Paremmiin näkyviin palauteprosessi palautteen antamisesta siihen, miten se vaikuttaa: Opiskelijat eivät usko palautteen vaikuttavuuteen. Tähän tietty auttaisi, jos se näkyisi Oodissa suoraan. Miten palaute käsitellään, mihin se vaikuttaa? Konkretiaa kehiin. Tämän näen niin tärkeänä, etten koe tarpeelliseksi laittaa muihin kenttiin mitään.
- Palautesysteemi pitäisi saada takaisin avoimeksi kaikille (huom!!!) sekä avoimesti näkyville keskiarvot sun muut siitä, mitä palautetta muut ovat antaneet.

Palautetta palautteesta: Katso edellä kohta 6) Läpinäkyvyys sivulla 36.

5 Ylämäkeä, alamäkeä ja mutkia

Tiedekunnan ja laitosten kokemuksia palautejärjestelmästä

Eri laitosten, koulutusten ja opettajien palautejärjestelmää koskevat suunnitelmat, asenteet ja toiminta ovat vaihdelleet laidasta laitaan järjestelmän toiminnan vuosina 2005-2008. Tässä kappaleessa kirjoitetaan johto-, hallinto- ja opetushenkilöstön näkemyksiä palautteen eri osa-alueista. Tiedot on koottu syksyllä 2008 henkilöstölle suunnatun palautejärjestelmäkyselyn (liite 11) tuloksista. Tekstiin on myös yhdistetty kerättyä palautetta lukuisista yhteydenotoista sekä konsultaation, koulutuksen ja satunnaisten tapaamisten merkeissä käydyistä keskusteluista.

Osa henkilöstön palautteista on samoja tai miltei samoja teemoja käsitteleviä, mutta kuten opiskelijakokemuksiakin esittelevässä tekstissä, myös tässä kappaleessa halutaan tuoda esille palaute mahdollisimman kattavasti – asiat on ilmaistu eri sanoin ja näkemyksistä tulevat esiin vivahde- ja painotuserot. Mielenpitoisuuden kokonaisuutta katsottuna, hyvien ja huonojen puolien painoarvot tulevat parhaiten näkyviin.

Käsillä olevan julkaisun palauteteksteistä on tietosuojaan ja henkilötietolain mukaisesti poistettu opettajien ja opintojaksojen nimet sekä muu henkilön tai opintojakson tunnistettavuuteen liittyvä teksti.

PALAUTEJÄRJESTELMÄPALAUTETTA LAITOKSILTA, KOULUTUKSISTA JA OPETTAJILTA

JÄRJESTELMÄN HYVIÄ PUOLIA, PERUSTELUJA JA KEHITTÄMISEHDOTUKSIA

Palaute palautteesta kursivoidulla tekstillä

1) SÄHKÖINEN TYÖKALU

- Palaute tulee kuin ”apteekin hyllyltä”!
- Palaute on helppo liittää kokoamaani omaan palautekansioon ja käsitellä sitä siellä, esim. ”leikkaa-liitä” eri tarkoituksiin sopivaksi, lähetä edelleen opiskelijoille tai opettajatovereille, vastaukset tähän palautteeseen, jne.
- Sähköinen: Ei tarvitse monistaa ja arkistoida isoja paperimääriä. Ei tarvitse syöttää käsin koneelle analysointia varten.
- Sähköinen: Helppo täyttää, käsitellä ja analysoida.
- Saa palautetta järjestelmällisesti tärkeimmistä kurssin asioista: WebOodi mahdollistaa hyvin järjestelmällisen palautteen keräämisen.
- Palautteen saamisen varmuus: Jos palautteen kerääminen ei ole automaattinen järjestelmän toiminto, voi se jäädä keräämättä joiltakin kursseilta ja palautteen saamisen systematiikka kärsii.
- Ei tarvitse nyhtää opiskelijoilta paperille palautetta, kun ovat jo toinen jalka oven välissä lähdössä kurssilta tai kaikkensa antaneita tentin päättyessä. Kirjoitan

taululle/kalvolle kannustuksen: Oodin äärelle palautetta antamaan ja lisäksi vielä hyvät syyt, miksi niin pitäisi tehdä – Toimii!

- PalauteOodi on tämän hetken sähköisistä vaihtoehdoista ehdottomasti paras, sillä Oodin kanssa tulee päivittäin tehtyä monenlaista työtä. Kurssi-ilmoittautumiskytköksen vuoksi muu työkalu ei olisi ollut näin kätevä!
- Helppous: Opettajan ei tarvitse erikseen huolehtia asiasta: Opiskelijoille tulee muistutus ja opettajalle tieto. Helppoa ja vaivatonta.
- Järjestelmä ja laitoksen palauteihminen tekevät puolestani työn, jonka tekisin muuten jokaisella opintojaksolla itse, paperilla vieläpä. Saan haluamani tiedon klikkaamalla ja aikani säästyy palautteiden käsittelyyn ja opetuksen suunnitteluun.
- Opiskelijoille tulee muistutus palautteesta: Vastausprosentti kasvaa.
- Kuka enää kerää paperilomakkeella mitään, varsinkaan, jos aikoo analysoida palautetta. PalauteOodi on nykypäivää. Ja miten helppoa onkaan ollut, kun sähköpostin linkistä pääsee suoraan katsomaan saamansa palautteen, koska haluaa ja missä haluaa.
- Muistuttaa opiskelijoita sähköpostilla: Näin opettajan ei tarvitse muistuttaa sähköpostilla.
- Palautteen rekisteröityminen: Oodipalaute on helppo tallentaa omiin kansioihin, josta sitä on kätevä käyttää tarvittaessa myöhemmin.
- Palautteen sähköinen muoto edistää jälkikäsitteilyä: Omista tiedostoista palautetta on helppo työstää eteenpäin, esim. koota kehittämissuhteet jatkokurssien suunnittelua varten tai tehdä palautekooste kehityskeskustelun työvälineeksi.
- Opiskelijalle helppous koneelta käsin.

PalauteOodi valittiin järjestelmän tekniseksi välineeksi osittain siksi, että sen katsottiin olevan osalle tiedekunnan opiskelijoista ja henkilöstöstä jo tutuksi tullut työkalu. Oodissa monet työarjessa käytetyt toiminnot on liitetty yhteen: esim. opinto-oppaat, opintojaksokohtaiset opettaja- ja ajankohtatiedot, suoritusmerkinnät, opintojaksoilmoittautuminen ja henkilökohtaisen opintosuunnitelma (eHops). Järjestelmän suunnittelussa sähköinen palaute oli selvä valinta mm. palautetiedon koostamisen, palauteinformoinnin ja käytön helppouden vuoksi. Toki myös tekniikan mukanaan tuomat ongelmat otettiin huomioon sähköisten työkalujen vertailevassa keskustelussa (esim. aiemmat kokemukset, ohjelmien satunnaiset käyttökatkot, hitaus ja taipumattomuus suhteessa käyttötarkoituksiin).

Lisää palautetta palautteesta: Katso sivulta 42, kohta 2) PalauteOodi ja järjestelmä.

2) SYSTEMAATTISUUS

- Opiskelijoille taataan mahdollisuus antaa palautetta jokaisesta kurssista: Ennen tiedekunnan ohjeistusta opettajalla oli vapaus valita, kerätäänkö palautetta web-lomakkeella vai ei kerätä. Joissain tapauksissa opettajat eivät halunneet nähdä itsestään annettua palautetta.
- Palautejärjestelmä on luonut positiivista yhteistyötä koulutusten välille. Myös meillä koulutukset ovat nyt paremmin perillä toisistaan. Palauteasioista vaihdetaan ajatuksia ja vertaillaan opettajien keskuudessa.

- Keskitetty palautteenkeruujärjestelmä: Hyvä, että on edes joku järjestelmä, jolla kerätään keskitetysti palautetta.
- Periaatteessa hyvä järjestelmä; yhteismitallinen. Tärkeää, että pidetään huolta siitä, että palautetta jatkossakin käsitellään yhteisesti, muuten opiskelijat turhautuvat.
- Tiedekunnan työpanos ja yhtenäisyys ehdottomasti paras osa palautejärjestelmää.
- Yhteismitallisuus: Opintojaksojen palautetta käsiteltiin yhteisesti ja monipuolisesti, yhteiset kriteerit.
- Yhtäläisyys: Palaute tulee kerätyksi suunnilleen samalla tavoin, mitä voidaan kyllä pitää pikemmin etuna kuin haittana. Jonkinlainen vertailtavuus on periaatteessa mahdollista.
- Laitos on saanut paljon apua omien resurssien puuttuessa ja apu on tullut sieltä missä ollaan perillä kaikkien laitosten käytännöistä. Se on systemaattia!
- Järjestelmällinen palautteen keruu: Pakollisella yhteisellä lomakkeella tulee kerättyä edes jonkinlaista palautetta.
- Kaikilla on yhteismitallinen arviointijärjestelmä: Vertailukelpoisuus.

Palautetta palautteesta: Katso sivuilta 36 ja 48 kohdat Palautteen käyttö: Palautetta palautteesta sekä sivulta 45, kohta 5) Systemaattisuuden puuttuminen.

3) AJOITUS

- Ajoitus: liittyy nimenomaan laitoksen/koulutuksen omaan harkintaan: Nyt toisena vuotena, kun WebOodin palautelomake on ollut laitoksellamme käytössä, on huomattu myös ajoituksen tärkeys: Asia koskee nimenomaan laitoksen/koulutustasoa, koska kyseinen asia on sen päätettävissä. Täten tänä vuonna on voitu optimoida ajoitusta. Tärkeänä laitoksella/koulutuksessa pidetään myös sitä, että kaikki otetaan mukaan kehittämiseen.

Palautetta palautteesta: Ajoitukseen liittyvää pohdintaa on kirjoitettu sivulla 43, kohta 4) Ajoitus ja alkaen sivulta 11 kappaleessa 2 Suunnitelmat käytännöksi.

4) KYSYMYKSET

- Laadullisen palautteen kautta arvokasta tietoa: Avoimet vastaukset toivat kommentteja monipuolisesti ja runsaasti.
- Samat tutut kysymykset toistuvat: Kun joka kurssilla kysytään samoja asioita, opiskelijoille tulee rutiini ja osaavat vastata nopeasti - tämä ei tarkoita sitä, etteikö kurssikohtaisia kysymyksiäkin voisi (ja pitäisi!) sisällyttää lomakkeeseen vakiokysymysten lisäksi.
- Lomake on enimmäkseen ihan ok laadittu.
- Lomakkeessa on juuri ne keskeiset aiheet, joita pedagogisissa oppaissa ehdotetaan kysyttäväksi. Avoimissa on annettu vapaus perustella ja lisätä sellaista mitä monivalinnoissa ei kysytty.
- Tekstipalautteessa systeemin arvo.
- Avoimet kysymykset tärkeitä: Avoimet kysymykset antavat monesti paljon enemmän tietoa kuin väittämät.

Palautetta palautteesta: Katso lisää kyselylomakepohdintaa sivuilta 3, 39 ja 55.

5) MUU PALAUTE

- Opiskelijat rohkaistuivat antamaan palautetta: Palaute on ehkä ”rohkeampaa”, monipuolisempaa.
- Palauteyhdyshenkilö laitoksella on ollut erittäin tärkeässä asemassa positiivisen palauteilmapiirin syntymisessä meidän koulutuksessamme. Hän innostaa ja auttaa pulmatilanteissa!
- Vaikka olenkin kriittinen ko. järjestelmää kohtaan, niin olen silti saanut palautteesta paljon ajatuksia ja ideoita myös pieniin kehittelyihin. Kannatan ehdottomasti palautteen keräämistä ja myös sitä, että palaute tulee tiedoksi muuallekin kuin opettajalle itselleen. Vaikka siinä onkin tuo ongelma (anonyymisyys). Mitään kovin mullistavaa ei ole tullut.
- Alusta alkaen koulutuksessa suhtauduttiin WebOodi-palautteeseen myönteisesti, myös opiskelijat. WebOodi-palaute on kiinteä osa koko koulutuksen palautejärjestelmää. Ainoa asia, mitä ennakkoon pohdittiin oli se, olisiko lomake turhan yleisellä tasolla. Korkeat vastausprosentit olivat POSITIIVINEN yllätys; tulokset kannustavat avoimesti kehittämään. Opiskelijat olivat myös motivoituneita vastaamaan.
- Todella erinomaista, että tiedekunnassa on olemassa ihmisiä, joille on osoitettu työtehtäväksi palautejärjestelmän kehittäminen. Vaikuttavat myös innostuneilta ja puuhakkailta.
- Hengenkohotusefekti: Totta kai positiivista palautetta on mukava saada. Samoin kuin negatiivinen palaute, sekin kuitenkin tavallisesti henkilöityy, jolloin siitä ei kurssin kehittämiseen varsinaisesti ole apua.
- Periaatteessa koko WebOodin palautelomake-järjestelmä hyvä!
- Vain annettu palaute tepsii. Ilman palautetta ei tapahtuisi opetuksen kehitymissä tässä määrin, mitä nykyisellään. Opettajan paras tiedonlähde istuu pulpetissa, ei esimies tai muut opettajat tiedä opetukseni tasoa.
- Varmuus: Systeemi toimii!
- Asiaa käsitellään laitoksen opettajien keskinäisissä tapaamisissa. Kehitystyötä tapahtuu ja palautteen keskitettyä hyödyntämistä suunnitellaan.
- Yliopiston yhteiset palautekäytännöt parantavat tilannetta.
- Koulutuksessa käsiteltiin palautetta perusteellisesti ja laajasti. Opetuksen kehittämisryhmä - joka oli yhteisesti valittu - kävi läpi sekä numeerisen että laadullisen palautteen kaikkien saatavissa olevien kurssivastausten osalta. Korkea vastausprosentti yllätti positiivisesti, myös avoimien vastausten rakentava pohdinta; pidettiin tärkeänä, että jatkossakin palautetta käsitellään laajasti. Kehitystyöryhmän käytyä läpi kaiken palautteen, se kokoontui ja työsti sekä kokosi vastauksia, niitä käsiteltiin koulutuksen kokouksissa ja muutamiin opettajiin oltiin suoraan yhteydessä. Sen jälkeen opettajilta pyydettiin vielä tietoa siitä, olivatko he muuttaneet opetustaan ja miltä pohjalta; oliko WebOodi-palautteella ollut merkitystä ja millaista. Lopuksi kaikesta kerättiin vielä koonti syyslukukauden alussa olevaan palautetilaisuuteen, jossa palautteesta ja opetuksen mahdollisista muutoksista kerrottiin opiskelijoille. Opiskelijoita oli tilaisuudessa runsaasti ja opiskelijajärjestöltä on tullut hyvin myönteistä palautetta palautteesta, myös WebOodi-palautteesta. Opiskelijat ovat olleet motivoituneita vastaamaan.

JÄRJESTELMÄN HUONOJA PUOLIA, PERUSTELUJA JA KEHITTÄMISEHDOTUKSIA

Palaute palautteesta kursivoidulla tekstillä

1) KYSELYLOMAKE

- Muutama numeerinen kysymys voitaisiin muuttaa avoimeksi: Työmäärää ja vaatimustasoa koskevat kysymykset voisi siirtääkin avoimiksi kysymyksiksi - eivät välttämättä mitattavissa niin hyvin numeerisesti. Mahdollisesti myös ”Mitä opin opintojaksolta” -kysymys. Tällöin ne kertoisivat ehkä enemmän myös opettajalle, palaute olisi laadullisempaa.
- Aneeminen (ja ehkä hieman lyhyt), ei juuri sisällä kysymyksiä opetuksesta: Olisi tärkeää ja mielenkiintoista kerätä ja saada palautetta paljon, paljon monipuolisemmin. Toivoisin enemmän kysymyksiä (=palautetta) itse opetuksesta. Tämä oli myös kansainvälisen opetuksen arviointiraadin toive.
- Kysymykset mittaamisen näkökulmasta huonosti laadittu: Opiskelijaa ei pyydetä arvioimaan asteikolla 1-5, vaan viisiportainen ”laadullinen” asteikko, josta Oodi kuitenkin laskee keskiarvon! Lisäksi joissakin osioissa 1 on paras ja 5 huonoin, toisissa 5 paras ja 1 huonoin...Ei näin.
- Tiedekunnan laatimat kysymykset ovat huonot: Vastauksista ei saisi laskea keskiarvoa, mediaania ja hajontoja. Ne ovat standardivälineitä kyselyjen tulkinnessa.
- Kysymykset eivät sisällä joitain aivan keskeisiä kohtia: Keskeisimmät asiat opettajan kannalta ovat - Mitä opit kurssilla? (Kysymys siitä on siitä ongelmallinen, että opiskelijalla voi olla hyvin selkeä, mutta täysin opettajan käsityksestä poikkeava käsitys siitä ”mitä olisi pitänyt oppia” - tällöin tavoitteet on hänen mielestään) - Miten monta työtuntia käytit kurssin opiskelemiseen (mahdollisesti eriteltynä (luentoihin, kirjallisuuden lukemiseen, harjoitustehtävien tekemiseen jne.) Nyt kysytään vain miten työlääksi opiskelija kokee kurssin suhteessa opintopistemäärään. Tällöin vastaukseen vaikuttavat eri opiskelijoiden erilaiset odotukset siitä miten paljon työtä opintopisteen eteen ”pitäisi” tehdä.
- Ohjaa opiskelijaa kiinnittämään liikaa huomiota opettajan persoonaan opittavan sisällön suhteen: Kysymykset - edes epäsuorat - opettajan persoonasta, tyylistä opettaa jne. eivät ole mielestäni aina kovin hyviä, sillä opiskelija alkaa kiinnittää huomiota enemmän esim. opettajan persoonaan kuin siihen mitä sai kurssilta. Tähän useat kollegani ovat kiinnittäneet myös huomiota.
- Eri kurssien lomakkeet sekoittuvat toisiinsa: Periodien päättyessä opiskelijoille tulee usean kurssin lomake yhtä aikaa täytettäväksi. Koska lomake on kaikissa samanlainen, ovat opiskelijat palautetta antaessaan menneet jonkin verran sekaisin, minkä kurssin palautetta ovat juuri nyt antamassa. Päiväkurssien kohdalla valitetaan ilta-ajasta, jne.
- Laitoksen johdon tulisi saada yhteenvedot palautteesta käyttöönsä. Ilman tilastollisia tunnuslukuja se ei ole järkevää.
- Nurinkuriset asteikot: PalauteOodi toimii päinvastoin kuin arkijärki: mitä korkeampi numero, sitä huonommat arviot - eikö se ole aika outoa? Ja sitten loppupäässä asteikko muuttuukin päinvastaiseksi. Mielestäni kaikkien asteikkojen olisi syytä olla samansuuntaisia ja mieluummin niin, että pienet numerot tarkoittavat huonoa arviota.

- Tiedekunnan laatimat kysymykset ovat huonot: Kysymykset eivät kata asioita, joita palautteessa pitäisi kysyä.
- Kirjallisuus ja oppimateriaali -kysymys ei välttämättä numeerinen: Kyseinen kysymys avoimeksi. Jos opiskelija ei tyydyttänyt opiskelijaa; avoimuuden lisääminen voisi tuoda kiintoisaa lisätietoa.
- Omia kysymyksiä ei saa lisätä: Opettaja ei voi esimerkiksi kerätä tarkempaa palautetta yksittäisestä opetuskokeilusta (uusi opetusmenetelmä tai oppisisältö), koska järjestelmä on kankea. Tiedekunnan yhteinen lomake sisältää vain tietyt kysymykset eikä omia voi lisätä (tämä on hallinnollinen, ei tekninen opetuksen kehittämisen rajoite).
- Omia kysymyksiä ei voi laittaa palautteeseen: Kysymykset ovat samat kaikilla kursseilla. Erilaiset opetusmuodot kuitenkin vaativat ainakin yhden erikoiskysymyksen. Esimerkiksi kysymykset harjoituksista tai verkkokurssista.
- Tiedekunnan laatimat kysymykset ovat huonot: Minulla ei käsittääkseni ole mahdollisuutta lisätä omia kysymyksiäni palautekyselyyn tarvittaessa, mikä tarkoittaa sitä, että minun pitää kehittää rinnakkainen toinen järjestelmä, jos haluan opiskelijoilta jotakin erityistä palautetta omaan kurssiini liittyen. Olisi kätevää, jos esim. avoimiin kysymyksiin voisi liittää 1-2 omaa kysymystä.
- Pidän juuri kansainvälistä kurssia, jossa osa opiskelijoista ei osannut suomea. He valittivat, että palautekysely on saatavilla vain suomeksi, joten he eivät ymmärrä kysymyksiä eivätkä voi siksi antaa kurssistani ollenkaan palautetta. Eikö kansainvälisyyttä pitäisi yliopistolla lisätä?
- Kysely myös englanninkieliseksi.
- Palautejärjestelmä pitäisi olla myös vähintään englanniksi. Nyt jos weboodin kielen vaihtaa englanniksi, itse lomake on edelleen suomeksi. Samaan ongelmaan törmää meidän hienossa kansainvälisessä yliopistossa, joka haluaisi vaihto-opiskelijoita, edelleen aivan liian usein muissakin yhteyksissä. Ja vielä useammin siihen, että jos englanti-versio löytyy, sen tiedot eivät vastaa suomenkielistä, koska yleensä englanniksi on vain suppea tiivistelmä tms.
- Laitoksille tulee antaa mahdollisuus käyttää omia kysymyksiä: Tiedekunnan yhteinen palautekäytäntö on huonontanut laitoksen opetustoimintaa.
- Kysymykset uusiksi: Opiskelijaa ei pyydetä arvioimaan asteikolla 1-5, vaan kysymykset on muotoiltu laadullisesti ja silti lasketaan keskiarvo. Ei kysytä (pitäisi kysyä) työmäärää (tunneissa), vaan työläyttä suhteessa opintopisteisiin. Tämä on monimutkaisempi ja vähemmän informatiivinen kysymys. Ei kysytä (pitäisi kysyä) opiskelijan käsitystä siitä mitkä kurssin keskeiset sisällöt olivat. Jos opiskelijan asettama oppimistavoite ja opettajan asettama oppimistavoite eivät ole linjassa, tähän pitäisi voida puuttua. Palautelomake on yksi keino saada tämä selville. Lisäksi jotkin kysymykset ohjaavat yhtä tulkitsemaan palautetta opettajalle annettuna ”arvosanan kurssista”, eli ikään kuin asiakastyytyvyyden näkökulmasta.
- ”Liikkuva” osa mukaan: Eli kurssit ovat erilaisia ja olisi mielestäni hyvä, jos lomakkeeseen voisi lisätä jonkun tietyn kysymyksen tietystä kurssista, jos se osoittautuisi perustelluksi.
- Myös omia kysymyksiä mukaan.
- Painopistettä laadulliseen suuntaan?: Kysymyksien vaihtamiseksi numeerisista avoimiksi laadullisiksi.

Palautetta palautteesta: Kyselylomakkeen luontia, alkuperäistarkoitusta ja mm. kaikille yhteisten kysymysten merkitystä koskevaa pohdintaa on kuvattu alkaen sivulta 12 kappaleessa: Lomakkeen kehittäminen. Lomakkeeseen liittyvää pohdintaa sivuilla 3, 39 ja 55.

Asteikkoihin liittyvää problematiikkaa on käsitelty paljon. Taustalta löytyvät tekniikan rajoitukset, joihin on kylläkin myöhemmin saatu monia parannuksia mm. aktiivisen kehittämissuhteiden viestittämisen kautta; kehittämissuhteita liitteessä 14). Palautelomakkeiden ollessa aktiivisena, asteikkoja ei pääse muokkaamaan. Asteikkojen suhde Oodin tuottamaan yhteenvedoon on myös ollut keskeinen aihe kehittämissuhteissa niin Oodituen kuin koulutustenkin kanssa. Oodin toimivuudessa toiset asiat ovat ensiarvoisia joillekin tiedekunnille, kun taas toiset toivovat toimintojen poistamista (esimerkiksi juuri keskiarvojen automaattinen näkyminen yhteenvedoissa, vaikeivat ne soveltuisi asteikkoon). Asteikkojen muutoksia tullaan tekemään lähiaikoina tapahtuvien lomakemuutosten yhteydessä ja asiasta informoidaan henkilöstöä.

Perustutkinnon kyselylomakkeet on käännetty ruotsiksi ja englanniksi. Jatkokoulutuksen lomake on käännetty englanniksi. Myös muuta palautemateriaalia löytyy englanniksi. Mikäli opintojaksolle halutaan vieraskielinen lomake, kannattaa olla yhteydessä joko laitoksen palauteyhdyshenkilöön tai tiedekunnan suunnittelijaan (anne.laakso(at)helsinki.fi). PalauteOodissa on mahdollista vaihtaa näkymän kieli ruotsiksi tai englanniksi. Joiltakin osin tämä toiminto on käytössä myös tiedekunnassa käytössä olevan palautelomakkeen kohdalla, mutta ikävä kyllä tällä hetkellä ei ongelmita. Tähän tulee kuitenkin parannusta lähiaikoina tapahtuvien lomakemuutosten yhteydessä. PalauteOodin ”suomi-ruotsi-englanti”-toiminto on osa Oodin edistymistä, joten sen toimivuuteen myös tiedekunnan lomakkeella tähdätään nopeallakin aikataululla.

2) VASTAAJIEN ANONYMIYS

- Palautteen nimettömyys: Oodipalautteen tulisi ehdottomasti olla nimellä annettavaa palautetta. Viestinnän opettajana opetan palautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoa koko tiedekunnan kaikille opiskelijoille. Näkemykseni on, että palautekeskustelun taito on keskeinen asiantuntijan työväline. Asiantuntijan tulee kyetä antamaan palautetta omalla nimellään ja kasvoillaan, vastaanottajalähtöisesti ja keskustellen. Olisi tärkeää, että käyttäytymistieteellisen tiedekunnan asiantuntijoiksi opiskelevat oppisivat tämän taidon ja että myös oodipalaute tukisi tavoitteen saavuttamista. Nimellä annettu palaute mahdollistaisi myös palautteen antamisen palautteesta, asia joka on noussut esille epäselvien tai väärinymmärryksiin perustuvien palautteiden kohdalla. Yliopiston ei myöskään tulisi mielestäni tukea kasvotonta verkkoviestintää, joka mahdollistaa epäasiallisen käytöksen ja voi edistää erilaisia sosiaalisia ongelmia. Olen opettanut viestintää eri yliopistoissa yli kahdeksan vuoden ajan ja sama ongelma Oodipalautteissa on esillä myös muissa yliopistoissa.
- Avovastaukset pois tai nimellä tapahtuvaksi palautteeksi: Tämä ratkaisisi monia ongelmia.

- Asiaton palaute mahdollista: Koska opiskelija saa vastata nimettömänä, palautteissa on aina mukana myös "sontaa" eli täysin epäasiallista palautetta, josta kurssin opettajalle tulee paha mieli pitkäksi aikaa. En usko, että kukaan kehtaisi kirjoittaa vastaavia juttuja omalla nimellään.
- Anonyymisyys: Minusta on edelleenkin raukkamaista, että käyttäytymistieteilijät, joiden täytyy tulevassa työssään osata antaa ihmisille henkilökohtaista palautetta, oppivat täällä mallin, että palautetta voidaan "ampua puskan takaa".
- Opiskelijat antavat palautetta ajattelematta sen enempää: Minusta on inhottavaa lukea ensinnäkin sitä, että opiskelijat solvaavat kollegojani tai ehdottelevat näille täydennyskoulutusta tms. Muutoinkin lomakkeeseen on niin helppo kirjoittaa, mitä nyt sattuu mieleen tulemaan. Sanallista palautetta tulisi miettiä todella tarkkaan.
- Korruptoiva luonne: Opiskelu ja oppiminen ei välttämättä aina ole hauskaa eikä varsinkaan helppoa. Se että opettaja ikävän palautteen pelossa alkaa miettiä, miten opiskelijoilla olisi kurssilla mahdollisimman mukavaa ja helppoa ei välttämättä pidemmän päälle tue oppimista.

Palautetta palautteesta: Anonyymisyysaiheesta on kirjoitettu sivulla 32 kohdassa 3) Anonyymisyys, ja sivulla 36 kappaleessa 6) Läpinäkyvyys. Vastavuoroisestasta näkemyksiä mm. sivuilla 25, 34 ja 46.

3) PALAUTTEESEEN LIITTYVÄT RAJOITUKSET

- Liikaa rajoituksia palautetietojen käytössä: Käsittääkseni on rajoitettu entisestään, kuka näkee tietoja jne. Se ei ole mielekästä, koska opiskelijat eivät enää motivoidu vastaamaan, jos eivät näe itse tuloksia, jolloin missään ei näy, käytetäänkö tietoja ja miten. Lisäksi ainakin joillakin opetuksen kehittämisestä vastaavilla henkilöillä pitäisi olla sujuva pääsy kaikkien kurssien kaikkiin palautetietoihin, jotta voisi tehdä yhteenvetoja laitoksen opetuksen kehittämiseksi. Tavalliselle käyttäjälle on myös täysin epäselvää, mihin tietoja käytetään vai käyttäkö kukaan niitä mihinkään - eli kannattaako opiskelijoiden vastata?

Palautetta palautteesta: Rajoituksiin liittyvää palautetta on käsitelty mm. sivulla 36.

4) TIEDEKUNTAA JA JÄRJESTELMÄÄ KOSKEVA PALAUTE

- Laitokset keräävät palautteen Weboodilla, eikä tiedekunnalla ole siihen työhön mitään annettavaa.
- Yliopiston yhteiset palautekäytännöt korvaavat tiedekunnan palautekäytännöt.
- WebOodin palautteiden yhteenvedot tulee saattaa muotoon, jota voi käsitellä tilasto-ohjelmalla: Palautteiden käsittely laitostasolla on erittäin hankalaa.
- Käyttäytymistieteellinen ottaa Palauteoodin käyttöön ensimmäisten joukossa ja muut tiedekunnat seuraavat pilottia ja mahdollisesti myös ottavat sen pohjalta järjestelmän käyttöön. Järjestelmän etunenässä käyttäytymistieteellinen siis näyttää esimerkkiä; järjestelmää käytetään väärin ja se loukkaa yksityisyydensuojaa; tiedekuntamme maine ja moraalit vaakalaudalla muihin tiedekuntien silmissä?
- Kehittämisehdotus: Asiantuntijaneuvoja ja hallinnon tukea palautteen keskitettyyn käyttöön: Nyt tiedekunnan opetustoimikunta laatii lomakkeen ja määrää sen, mitä tietoa opiskelijoilta kerätään - muttei anna mitään ohjeita siitä mitä tällä tiedolla pitäisi tehdä. Oireellista on, että prosessikaaviossa toisaalta opetustoimikunta

”Suunnittelee palautelomakkeen, ”käyttötarkoituksen”, periaatteet ja tavoitteet” toisaalta laitosjohtaja ”Käyttää palautteita ”itse määrittämiinsä käyttötarkoituksiin” ja raportoi siitä tiedekunnalle.” Eli palauteinformaation käyttötarkoitus tuntuu olevan prosessin suunnittelijoillekin epäselvä. (Ja silti hallintojohtoisesti päätetään mitä informaatiota kerätään). Jos kerätään keskitetysti yhtenäinen palaute, tulee sitä myös käsitellä yhtenäisesti. VERTAILUPOHJA johon omia kurssipalautteita voi suhteuttaa olisi ensiarvoisen tärkeä, ja jos palaute kerran kerätään yhtenäisesti myös mahdollinen. Miksei tätä tarjota? (Tarkoitan esimerkiksi tunnuslukuja esim. siitä miten suuri % opiskelijoista keskimäärin antavat tietyn arvion jostain opetuksen aspektista ja paljonko siinä on hajontaa).

- Yhteisestä lomakkeesta ei oltu alun perin innostuneita, opettajat ovat tottuneita omiin lomakkeisiinsa. Nyt opettajat lukevat saamansa palautteen muistutusviestin saatuaan, mutta kaikki eivät silti ole innostuneita PalauteOodista. Joissakin tapauksissa omat lomakkeet ja juuri kurssiin kohdenneet kysymykset olisivat parempia. Erityistä hyötyä PalauteOodista laitostasolla ei ole vielä nähtävissä. Yksittäiset opettajat kehittävät/jättävät kehittämättä opetustaan samalla tavalla kuin ennenkin omia palautelomakkeita käyttäessään.
- ”Tiedekunnan palautejärjestelmä” on koettu vieraaksi tiedonhankintatavaksi. Oodi on hankalakäyttöinen laitoksen kannalta, mutta helppokäyttöinen opiskelijoiden kannalta.
- Käyttäkää lomakkeen laatimisessa apuna jotain kvantitatiivisen kyselytutkimuksen laatimisen hallitsevaa (voi olla graduntekijä) niin että asteikoista tulee mielekkäät. Tiedekunnassa on YPEDA yksikkö. Kannattaisi hyödyntää - voisivat arvioida mikä on tärkeintä tietoa opettajalle. Enemmän työtä informaation hyödyntämisen miettimiseen ja vähemmän erilaisten hallintotoimien (hierarkkiset käytänteet ja raportit) luomiseen.
- Yleisvaikutelma tai -tunnelma tuntuu olevan, että ”keskushallinto” (=Tiedekunnan hallintoihmiset) pyörittävät palautejärjestelmää hallinnon tarpeista lähtien. Ts. yksinomaan voidakseen kirjoittaa strategioita ja raportoida että koko tiedekunnassa on ”yhtenäinen palautejärjestelmä”. Hallinnossa työskentelevät itse tuskin kokevat asiaa samalla tavalla...? Sekä opiskelijat että opettajat suhtautuvat lähinnä huvittuneella häkellyksellä, kun heille selviää, että kaikilta kursseilta koko tiedekunnassa kerätään sama palaute, mutta tästä tiedosta ”ei muodosteta minkäänlaista yhteenvetoa”. Mikä voi olla yhtenäisen tiedonkeruun tarkoitus, jos ei se, että sitten on olemassa yhtenäinen tietokanta? Omalla laitoksella asiaan suhtaudutaan innokkaasti, ja sitä pidetään tärkeänä. Asenne on kuitenkin, kärjistäen ilmaistuna, ”yritetään kehittää palautteen käyttöä mahdollisimman järkevään suuntaan hallinnosta huolimatta”.
- Kehittämisessä tärkeintä olisi luoda edellytykset ruohonjuuritasolla tapahtuvalle kehittämistyölle. Ohjeita, neuvoja, tukipalveluita. Ei rajoituksia ja määräyksiä ja hallinnollisia velvoitteita. Toki se, että meillä ylipäätään on WebOodin palaute on suuri edistysaskel.

Järjestelmän alkuvaiheesta lähtien Opetuksen ja opintojen kehittämistoimikunta on ohjeistanut laitoksia ja koulutuksia määrittelemään itselleen sopivat käytänteet PalauteOodin tuottaman tiedon käyttämisestä ja hyödyntämisestä. Päätäntävalta on laitoksilla, jotta ne voivat tehdä palautekäytännöistään ”itsensä näköiset” eikä

järjestelmää koettaisi ”ylhäältä ohjattavaksi”. Laitosten johtamis- ja suunnittelutyössä tulee ottaa huomioon palautejärjestelmän kaikki osapuolet (opiskelija, opettaja, hallinto), olemassa olevat ohjeet ja rajoitukset (mm. tietosuojaohje) sekä pyrkiä tekemään käytännöistä yhteisiin pelisääntöihin nojautuvasti läpinäkyviä.

Laitosten ja koulutusten opetussuunnitelmatyöhön, johtamiseen ja palautteisiin liittyvät käytännöt vaihtelevat laidasta laitaan. Kyseisiä käytäntöjä on joillakin laitoksilla pohdittu perusteellisesti jo pitkään ennen PalauteOodin käyttöönottoa ja toimintatavat olivat juuri tiettyjen koulutusten näkökulmasta tarkoituksenmukaisia. Laitosten ja koulutusten tekemää aiempaa pohjatyötä ei siis huomioimatta järjestelmää suunniteltaessa vaan niitä toivottiin käytettävän ja hyödynnettävän myös PalauteOodin käytön yhteydessä.

Yksi lähtökohdista (käyttöohjeessakin mainitusti) oli saada aikaiseksi toimiva ja konkreettinen kehittämisen työkalu koulutusten ja opettajien käyttöön. Tarkoituksena ei ole ollut luoda tiedekunnan ”hallinnollista välinettä”, josta ei ole todellista käytännön hyötyä opetuksen, oppimisen ja suunnittelun tasolla. Palautejärjestelmästä raportoidaan mm. erilaisten arviointien yhteydessä, sillä kaikki tehty kehittämistyö halutaan toki saada myös ylöskirjatuksi. Näin tehdään tietenkin myös laitoksilla. On myös luonnollista, että tiedekunnat pyrkivät vastaamaan yliopiston asettamiin strategisiin kehittämistavoitteisiin. Tämä ei kuitenkaan ole palautejärjestelmän itsetarkoitus vaan hyöty nähdään kenttätöissä ja -opiskelussa.

Tiedekunta on pyrkinyt tekemään perusteellista pohjatyötä (kuvattu mm. kappaleessa 2 Suunnitelmat käytännöksi), luomaan materiaaleja, tiedottamaan laitoksia ja opiskelijoita mm. palauteyhdyshenkilöiden, verkon ja erilaisten tilaisuuksien välityksellä sekä tarjoamaan tukea ja koulutusta laitoksille. On ikävää, että näistä em. syistä huolimatta joissakin palautteissa koetaan järjestelmä sen alkuperäistarkoitusten ja tavoitteellisten pyrkimysten vastaisesti.

5) ASIAKASNÄKÖKULMA

- Asiakaspalauteluonne: Anonyymi ”asiakaspalautejärjestelmä” näyttää toimivan osalla opiskelijoista väylänä ”tuulettaa” tunteita. Ei tarvitse kirjoittaa rakentavasti eikä edes sivistyneesti, mikä lisää opettajan työn henkistä kuormittavuutta entisestään. Opettajilta on alettu edellyttää uudenlaista ”paksunahkaisuutta” - herkkyydestä on tullut sairautta.
- Sillä saadaan asiakaspalautetta: Palaute kertoo opiskelijoiden tyytyväisyydestä - tyytymättömyydestä. Vähän niin kuin kaupassa kerätään palautetta myyjien palveluhenkisyydestä, niinpä tämmöinenkin palaute kertoo ensisijaisesti opettajien palveluhenkisyydestä. Mutta ei siitä, millaista saatu ”tavara” on. Palaute ei kerro loppujen lopuksi yhtään mitään siitä, mitä opiskelijat ovat oppineet. Hyvä palaute ei ole kovin kummoinen indikaattori siitä, että opetus on ollut oppimisen näkökulmasta onnistunutta.
- Iso käsitteellinen ongelma on opiskelijan näkeminen ”asiakkaana” tai ”kuluttajana”, jota palvellaan ja jonka tyytyväisyydestä on kannettava huolta. Asiakkuus ja kuluttaminen eivät kuulu samaan avaruuteen sivistyksen ja opiskelemisen kanssa. (Ja oppiminen on eri asia kuin opiskeleminen).

Asiakasnäkökulma keskustelutti sekä opetuksen ja opintojen kehittämistoimikunnan että kasvatustieteen laitoksen pilottityöryhmän jäseniä jo järjestelmän kehittämisen alkuvaiheilla (katso alkaen sivulta 12 kappale Lomakkeen kehittäminen). Opiskelijoille ei haluta luoda kuvaa, jossa koulutus nähtäisiin palveluna. Opiskelija tekee ”palveluita” itselleen oppiessaan ja suorittaessaan sisältörikkaan tutkinnon. Asiakkuusnäkökulmaan on hyvä puuttua esimerkiksi palautteen antamiseen kannustettaessa opintojakson alun ja lopun keskusteluissa (katso keskusteluista lisää alkaen sivulta 19). Tämän tyyppistä vääristynyttä kuvaa opiskelun ja opettamisen suhteesta tulee avata opiskelijaryhmissä ja näin vaikuttaa ajattelutapoihin positiivisesti. Palautelomakkeessa asia on pyritty ottamaan huomioon lisäämällä teksteihin seuraavanlaiset lauseet: ”Anna palautetta suhteessa omaan panokseesi opintojaksolla” ja ” Muistathan palautetta antaessasi punnita vastauksia omaan opiskelupanokseesi opintojakson aikana”. Tiedekunta ottaa mielellään vastaan lomake-ehdotuksia, joilla asiakkuusajatteluun voidaan vaikuttaa.

6) PALAUTTEEN KÄYTTÖTARKOITUS

- Palautteen käyttö: Vaikka vakuutellaan, että palautetta käytetään vain kurssien kehittämiseen niin kokemus osoittaa muuta. Sitä näytetään käytettävän työntekijöiden järjestykseen laittamisen välineenä. Ihmiset ovat printtereiltä saattaneet löytää itseään koskevia palautteita. Lisäksi palautejärjestelmästä on vaikea keskustella avoimesti ilman että tulee nimetyksi hankalaksi ja/tai huonoa palautetta saaneeksi opettajaksi.
- Hallinnan välineenä rooli epäselvä: Laitoksellamme ei ole kunnolla selvitetty miten kerättävää tietoa käytetään. Epäselvää on esim. käytetäänkö opiskelijoiden antamaa palautetta UPJ-neuvottelujen HENKI-osan arvioinnissa suoraan tai epäsuoraan.
- Opiskelijat antavat opettajaan kohdistuvia nimettömiä palautteita, jotka saatetaan suoraan esimiehen tietoon. Esimiehellä on päätösvalta palkkajärjestelmässä ja käytössä HENKI-asteikko.
- Palautejärjestelmän toiminta ja käyttömahdollisuudet läpinäkyviksi opettajille.
- Opettajien pitää olla selvillä, milloin ja miten opiskelijoita infotaan palautteen antamisesta, miten palautetietoja käytetään keskitetysti opetuksen kehittämiseen (jos ei käytetä, ei kannata kerätä palautetta keskitetysti!) ja hyviä malleja siitä, miten opettajatasolla ja laitostasolla tietoja ja niiden yhteenvetoja voisi käyttää opetuksen kehittämiseen. Esim. yksittäinen opettaja ei tiedä, onko hänen saamansa palaute keskivertoa huonompaa tai parempaa, jos hän ei saa minkäänlaista keskiarvoyhteenvetoa siitä, miten opiskelijat esim. oman laitoksen kurseja yleensä arvioivat.

Palautetta palautteesta: Katso palautteen käyttöön liittyvää pohdintaa alkaen sivulta 18 kappaleesta 2 Saavutettua ja suunnitteilla olevaa; Palautteen käyttötarkoitukset: Käyttöohje liite 2, Tiedekuntaa koskeva palaute sivulta 58 sekä sivuilta 34 ja 46 kohdat: Palautteen käyttö.

7) PALAUTTEEN PAKOLLISUUS

- Asia josta olisi syytä pitää paljon enemmän ääntä kuin mitä pidetään: palauteprosentti on liian alhainen, ja pysyy sellaisena niin kauan kuin palautteen antaminen ei ole pakollista. ”Motivointi” ja ”palaute palautteesta” varmasti vaikuttavat

jonkin verran, mutta 100% palauteprosenttia ei saa, ellei Oodiin saada teknistä ominaisuutta, joka tekee palautteen antamisesta pakollisen ehdon suorituksen näkymiseen opintosuoritusotteessa.

- Palautteen anto pakolliseksi: Opettajilta edellytetään palautteen käyttöä, vaikka palauteprosentti on usein niin alhainen että tulokset ovat todennäköisesti hyvin vääristyneitä. Jos palautteen antaminen olisi pakollista (oodi ”vahvistaa” suorituksen vasta kun palaute on annettu) palaute % olisi 100%.

Palautetta palautteesta: Katso sivulla 37 kohta 7) Palautteen pakollisuus.

8) TIEDOTTAMINEN

- Opettaja ei itse saa samoja viestejä kuin opiskelijat: Olen itse satunnaisesti opetusta antava enkä tunne palautejärjestelmää hyvin. Minulle ei opettajana tule mitään tietoa siitä, onko opiskelijalle lähetetty omasta kurssistani palauteviesti. Lisäksi en yhtään tiedä, mihin minun pitäisi ohjata opiskelijat menemään, jos haluaisin lisäksi lähettää oman muistutusviestin heille siitä, että palautteeseen kannatta vastata. Olen opettajana täysin pimennossa siitä, miten opiskelijoille asiasta viestitään keskitetysti.

Palautteiden muistutusviesteistä ja niihin liittyvistä käytännöistä on kirjoitettu mm. sivulla 44 kappaleessa 4 Ajoitus.

6 Esimerkkejä palautejärjestelmätiedotuksesta

Palautejärjestelmästä on pyritty tiedottamaan mahdollisimman monen kanavan kautta:

- laitoksen johtajan kautta,
- opetuksesta vastaavan varajohtajan kautta,
- laitoksen/koulutuksen palautejärjestelmän yhteyshenkilön kautta,
- laitosten ja koulutusten edustajat opetuksen kehittämistoimikunnassa ja nykyisessä opetustoimikunnassa ovat olleet alusta asti mukana kehittämässä palautejärjestelmää ja luomassa palautelomakkeen sisältöä. Heitä on pyydetty pitämään oma laitoksensa ajan tasalla,
- järjestelmä on tietoisesti otettu käsittelyyn kokouksissa, joissa on läsnä kaikkien laitosten johto-, hallinto- ja opetushenkilökuntaa sekä opiskelijajäseniä,
- sähköpostilistoilla,
- tiedekunnan uutisissa ja verkkosivuilla on informoitu asian etenemisestä,
- tutoreita ja ainejärjestöjen edustajia on tiedotettu erikseen,
- kahdessa tiedekunnan opetuksen kehittämisspäivässä on varattu oma aika palautejärjestelmäkeskustelulle, kuten myös laitosten/koulutusten omissa suunnittelupäivissä.

Esimerkki opiskelijoiden tiedottamisesta järjestelmän käyttöönoton alkuvaiheessa

Sähköpostiviesti opiskelijoille

WebOodin kurssipalautejärjestelmä

Tiedekuntamme uudella WebOodin palautejärjestelmällä on syyslukukaudella 2005 kerätty palaute osalta laitoksemme kursseista. Suurimmalta osalta kevätlukukauden 2006 kursseista tullaan keräämään palaute. Ruotsinkielisten kurssien osalta palautejärjestelmä otetaan käyttöön heti kun sen ruotsinkielinen versio on valmistunut.

On erittäin tärkeää, että palautejärjestelmän piirissä olevien kurssien kaikki opiskelijat käyvät antamassa rehellistä palautetta. Laitoksen opetusta on mielekästä kehittää vain kattavan palautteen perusteella. Annettu palaute käsitellään automatisoidusti ja siten, että vastaajan nimi ja muut tunnistetiedot pysyvät salassa. Kurssin opettaja ja laitoksen johtaja saavat palautteen monivalintakysymysten yhteenvedon sekä avokysymysten

vastaukset.

Palautelomakkeella pyritään saamaan opiskelijapalautetta kurssien kokonaisuudesta. Samaa lomaketta käytetään kaikilla kursseilla suoritustavasta riippumatta. Lomakkeessa on pääosin monivalintakysymyksiä. Avokysymyksissä toivomme palautettasi myös kohdistetusti esim. kurssin eri opetus- ja oppimismuodoista. Mikäli kurssilla on ollut useita opettajia, nimeäthän heidät palautteen avovastauksissa.

Voit antaa tietystä kurssista palautetta vain kerran. Sähköpostiisi lähetetään automaattinen muistutus palautteesta sinä päivänä, kun palauteaika alkaa sekä 3 päivää ennen kuin palauteaika päättyy. Palauteaikaa on yleensä viikko ensimmäisestä tenttipäivästä lähtien. Mikäli kurssiin ei sisälly tenttiä, alkaa palauteaika välittömästi kurssin päätyttyä. Joistain jo pidetyistä kursseista tullaan myös keräämään palaute takautuvasti.

Olemme pyrkineet tekemään palautejärjestelmästä opiskelijoille mahdollisimman vaivattoman ja nopean käyttää. Järjestelmä on tänä lukuvuonna kokeilukäytössä ja saatujen kokemusten perusteella järjestelmää kehitetään edelleen. Voit lähettää kommentteja järjestelmästä tiedekunnan suunnittelijalle Anne Laaksoille osoitteeseen anne.laakso@helsinki.fi.

Esimerkki opiskelijoiden tiedottamisesta järjestelmän oltua käytössä runsaat kaksi lukuvuotta

Sähköpostiviesti opiskelijoille

Hyvät opiskelijat,

Laitoksella kerätään opintojaksokohtaista palautetta WebOodin palautelomakkeella nyt kolmatta vuotta. Vastausprosentit ovat vaihdelleet alkusyksyn osalta suuresti, mutta monien opintojaksojen kohdalla aktiivisuutenne on ollut ilahduttavaa.

Kiitos kaikille palautetta antaneille opiskelijoille!

WebOodin palautejärjestelmä näyttäytyy opiskelijalle valitettavan kasvottomana. Todellisuudessa järjestelmän takaa löytyy kuitenkin paljon vakiintuneita käytäntöjä ja palautteen ansiosta toteutettuja kehittämistoimenpiteitä. Palautteen käsittelystä, hyödyntämisestä, julkisuudesta ja muista järjestelmään liittyvistä asioista saatte lisätietoa laitoksen Alma-sivuilta: <https://alma.helsinki.fi/doclink/108403>

Kiitos yhteistyöstä ja hyvää alkutalvea!

Esimerkki opiskelijatiedotuksesta verkossa

lähde: kasvatustieteen laitoksen intra-sivusto: <https://alma.helsinki.fi/doclink/136882>

WebOodin palautejärjestelmä

Kasvatustieteen laitoksella on hyödynnetty opintojaksokohtaista WebOodin palautelomaketta lukuvuodesta 2005-2006 lähtien. Tiedekunnan yhteistä lomaketta pilotoitiin kasvatustieteen laitoksella yhden lukuvuoden ajan, minkä pohjalta lomake muokattiin nykyiseen asuunsa.

WebOodin palautejärjestelmä näyttäytyy opiskelijalle valitettavan "kasvottomana". Todellisuudessa järjestelmän takaa löytyy kuitenkin paljon vakiintuneita käytäntöjä ja palautteen ansiosta toteutettuja kehittämistoimenpiteitä. Seuraavassa on kuvattu palautejärjestelmään liittyviä käytäntöjä kasvatustieteen laitoksella.

Palautejärjestelmän piiriin kuuluvat opintojaksot

Palautetta kerätään sekä suomen- että ruotsinkielisten koulutusten kaikilta opintojaksoilta. Tämä koskee niin kandidaatin kuin maisterin tutkintoon johtavia koulutuksia. Järjestelmän ulkopuolelle jää vain muutama toteutukseltaan poikkeava opintojakso:

- kandidaatin tutkinnon henkilökohtainen opintosuunnitelma
- syventävien opintojen S 1.2. Temaattinen kirjallisuus
- harjoittelu
- pro gradu -tutkielma ja sen tekemistä tukevat seminaarit

Muusta kuin kasvatustieteen laitoksen järjestämästä opetuksesta (mm. osa tv- ja kielioopinnoista) palaute kerätään järjestäjän omia käytäntöjään hyödyntäen.

Palauteajat

Palauteajan alkamisesta tiedotetaan sähköpostitse. Lomake avautuu tällöin vastattavaksi WebOodin "omat palautteet" kansioon. Palauteajat noudattavat seuraavia periaatteita:

- palauteaika on n. 1 viikko
- palauteaika alkaa pääsääntöisesti heti varsinaisen tentin tai opinto-oppaassa ilmoitetun esseen tms. viimeisen palautuspäivämäärän jälkeen
- mikäli opinto-oppaassa on suositeltu kirjallisuuden suorittajia osallistumaan vasta uusintakuulusteluun, palauteaikaa on jatkettu tämän uusintakuulustelun yli.
- mikäli palautelomakkeeseen ei ole vastattu kolme päivää ennen palauteajan päättymistä, opiskelija saa muistutusviestin sähköpostiinsa.

Palautteen käsittely

Palauteajan päätyttyä ko. opintojakson vastuhenkilöt, tentaattorit, luennoitsijat ja pienryhmien pitäjät saavat palautteen luettavakseen. Pääsääntöisesti opettajat käsittelevät palautetta itsenäisesti, mutta mikäli opintojaksolla on ollut useampi opettaja, palautteesta keskustellaan usein yhdessä. Palaute käsitellään myös laitoksen koordinaattorin toimesta ja se toimitetaan laitoksen johtajalle. Tarvittaessa myös opintojakson opettaja, koordinaattori ja/tai laitoksen johtaja keskustelevat palautteesta.

Palautteen hyödyntäminen

Monivalintakysymysten välityksellä laitoksen opintojaksojen toteutumisesta on mahdollista saada hyvin kokonaisvaltainen kuva. Tiedekunnan yhteinen palautelomake on monien eri toteutus- ja työtapojen kompromissi, eikä opintojaksoja ole täten mielekästä vertailla suoraan keskenään. Monivalintakysymysten vastausten tarkastelussa suurin huomio keskittyy havaittuihin epäkohtiin tai poikkeuksellisen positiivisiin vastauksiin jonkin yksittäisen väittämän kohdalla. Monivalintakysymysten arvo pohjautuu kuitenkin riittävän suuriin vastausprosentteihin. Tässä olet palautetta antavana opiskelijana tärkeimmässä asemassa.

Avovastausten kautta saamamme palaute auttaa ensisijaisesti opintojakson suunnittelijaa, opettajaa ja hallintohenkilökuntaa kehittämään yksittäisiä opintojaksoja. Palaute otetaan huomioon työtapoja mietittäessä, opetustiloja varatessa sekä aikatauluja suunnitellessa etenkin silloin, mikäli palautteesta nouseva näkökanta on toistuva. Varsin usein saamamme huomiot ovat sellaisia, että sama asia esitetään sekä positiivisessa että negatiivisessa valossa.

Esimerkkejä opintojaksopalautteen hyödyntämisestä: [Miten palaute on vaikuttanut?](#)

Lisäohjeita WebOodin palautelomakkeeseen vastaamisesta: [Ohjeita palautteen antajalle.](#)

Palautteen julkisuus

Yhteenvedot palautelomakkeen kysymysten vastauksista eivät ole julkisia. "Omat palautteet" -kansioista pääset kuitenkin lukemaan omia antamiasi palautteita ja voit vertailla näitä aikaisemmin antamiin palautteisiisi.

WebOodissa antamasi palaute on nimetöntä. Opintojakson opettaja, koordinaattori ja laitoksen johtaja eivät siis näe, kuka palautteen on antanut. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää, että mainitset avovastauksessasi omat yhteystietosi, mikäli toivot palautteeseesi vastausta.

Mikäli haluat antaa palautetta henkilökohtaisesti vain esimerkiksi opintojakson luennoitsijalle tai vastuuhenkilölle, voit tehdä sen esimerkiksi sähköpostitse.

Lisätietoja WebOodin palautejärjestelmästä kasvatustieteen laitoksella saat koordinaattori Anna Kuuterilta ([anna.kuuteri\(at\)helsinki.fi](mailto:anna.kuuteri(at)helsinki.fi) / p. 191 20558).

Esimerkki opiskelijatiedotuksesta verkossa

lähde: kasvatustieteen laitoksen intra-sivusto: <https://alma.helsinki.fi/doclink/136883>

Miten palaute on vaikuttanut?

Seuraavassa muutamia konkreettisia esimerkkejä siitä, miten tähän mennessä saatu palaute on kehittänyt laitoksen tutkintovaatimuksia ja opetuksia:

- Opintojakso oli liian vaativa. Seuraavana vuonna opintojakson vaativuustasoa on tarkennettu kohderyhmään nähden.
- Opintojakso oli liian kuormittava suhteessa siitä saataviin opintopisteisiin. Seuraavana vuonna opintojakson laajuutta on supistettu vähentämällä luentotunteja, luettavaa materiaalia ja/tai suoritustapaa. Jonkun opintojakson kohdalla palaute tullaan käsittelemään myös päivitettäessä tutkintovaatimuksia seuraavan kerran, jolloin voidaan harkita, tulisiko opintojakson opintopistemäärää laajentaa.
- Opintojakson tavoitteet olivat epäselvät. Seuraavana vuonna opintojakson tavoitteista on keskusteltu heti alussa ja siitä saatiin positiivista palautetta.
- Opintojakson kirjoja oli erityisen vaikea saada. Palaute on annettu eteenpäin kirjastolle, joka on hankkinut lisää kirjoja.
- Opintojaksolla käytetty kirja toimi huonosti suhteessa opintojakson tavoitteisiin ja opetukseen. Palaute on kirjattu ylös ja se käsitellään päivitettäessä tutkintovaatimuksia seuraavan kerran, jolloin voidaan harkita, vaihdettaisiinko kirja toiseen.
- Opintojakson opetus- tai tenttitila oli ollut tavalla tai toisella epätarkoituksenmukainen. Mikäli saatu palaute vaikuttaa tilan varusteluun, on palaute annettu eteenpäin tiloista vastaavalle taholle. Mikäli ongelma voidaan ratkaista vaihtamalla tilaa, ollaan tila vaihdettu mahdollisuuksien mukaan seuraavaksi vuodeksi.
- Opintojakso järjestettiin ensimmäisen kerran ja oli suunniteltu, että se tarjottaisiin seuraavan kerran vasta kahden vuoden päästä. Koska opintojaksolle oli halukkaita tulijoita paljon enemmän kuin sille voitiin hyväksyä, ja koska palaute opintojaksolta oli sen suuntaista, että opintojakso oli ollut erittäin hyödyllinen ja antoisa, päätettiin kyseinen opintojakso tarjota jo vuoden päästä uudelleen.
- Opintojaksolla opetti useampi opettaja ja heidän osuoksissaan oli joitain päällekkäisyyksiä. Seuraavana vuonna opintojakson opettajat suunnittelivat opintojakson toteutusta entistäkin huolellisemmin yhdessä.
- Opintojakson suoritustapa ja arvosteluperusteet eivät olleet selvät. Seuraavana vuonna opintojakson alussa käsiteltiin suoritustapa ja arvosteluperusteet perusteellisesti.
- Opintojakso opetettiin 3 luentotunnin erissä ja käytetyt opetusmenetelmät yhdistettynä 3 tuntiin tuntuivat opiskelijoista raskailta. Seuraavana vuonna opintojakson luennot muutettiin 2 tunnin eriin ja toisen vastaavaa palautetta

saaneen opintojakson opetusmenetelmiä muutettiin niin, että 3 tunnin erä toimi paremmin.

- Opintojaksoon liittyvälle tehtävälle oli opiskelijoiden mielestä annettu liian vähän aikaa. Seuraavana vuonna tehtävän palautusaikaa pidennettiin.

Esimerkki opiskelijatiedotuksesta verkossa

lähde: kasvatustieteen laitoksen intra-sivusto: <https://alma.helsinki.fi/doclink/136904>

Ohjeita palautteen antajalle

Palaute voi toimia opetuksen kehittämistyössä mahdollisimman hyvin vain säännöllisesti annettuna ja perusteltuna. Palautetta antaessa on tärkeää huomioida seuraavat asiat:

1) Vain annettu palaute kehittää laitoksen koulutuksia. Mitä useamman opiskelijan näkemyksistä opintojaksokohtainen palaute muodostuu, sitä kattavammin ja monipuolisemmin palautetta on mahdollista hyödyntää. Laitos toivoo, että jokainen opiskelija ottaisi tavoitteeksi antaa palautetta - jos ei aivan kaikilta - niin vähintään 80% suorittamistaan opintojaksoilta. Osa opettajista kerää myös muuta rinnakkaispalautetta opetuksen yhteydessä, mutta myös tällöin on tärkeää vastata WebOodin palautelomakkeeseen.

2) Palautelomake sisältää sekä monivalinta- että avokysymyksiä. Molemmat palautelomakkeen osat ovat tärkeitä kehittämistyön eri vaiheissa. Palautetta antaessa tulee huomioida, ettei avovastauksien yhteyteen tallennu tieto monivalintakysymysten vastauksista. Mikäli tarkennat jonkin monivalintakysymyksen vastaustasi sanallisesti, muista kertoa lukijalle mihin näkemykseesi viittaa.

3) Rakentava ja hyvin perusteltu palaute opintojakson vahvuuksista ja kehittämisalueista on kaikista antoisin laitoksen koulutuksia kehitettäessä. Konkreettiset esimerkit perusteluineen ovat täten erittäin tervetulleita. Hyvin perustellun palautteen merkitys korostuu, kun palautteessa ilmaistaan tyytymättömyyttä.

4) Suurin osa palautteesta koskee erilaisia käytännön järjestelyitä. Tällaista palautetta väheksymättä olisi toivottavaa, että palautetta tulisi nykyistä enemmän myös opintojaksojen sisällöistä ja oppimiseen vaikuttaneista asioista.

5) Palautetta antaessa opintojaksoa tulisi miettiä aina kokonaisuutena. Haaste näyttäytyy palautteen antajalle etenkin silloin, kun opintojakso on hajautettu useammalle periodille - tai omasta tentistä/esseen palauttamisesta on kulunut jo kauemmin aikaan.

6) Avovastausten palaute kannattaa eritellä otsikoiden mukaisesti. Kysymyksellä nro 8 toivotaan palautetta etenkin opetuksen järjestelyistä ja niiden koetusta merkityksestä omaan oppimiseen. Kysymyksellä nro 9 toivotaan palautetta etenkin opintojakson toteutus- ja työtavoista. Näiden osalta toivotaan samoin perusteltuja vastauksia siitä, miten opintojakson toteuttaminen tuki juuri omaa oppimista ja opintojakson tavoitteita.

7) Palautetta antaessa on hyvä miettiä myös omaa panosta opintojakson suorittamisessa ja sitä, miten se mahdollisesti on vaikuttanut opintojakson suorittamiseen.

8) Palautteen antaminen nimellä on suositeltavaa - erityisesti, jos toivoo kommentteja palautteeseen tai vastauksia mahdollisiin kysymyksiin. WebOodi järjestelmänä tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden nimettömään palautteeseen, mutta esiintyä voi aina myös omalla nimellä. Palaute on parhaimmillaan vuorovaikutteista ja avointa.

9) Kaikkea palautetta ei kannata ilmaista vasta opintojakson jälkeen. Mikäli palaute voisi vaikuttaa jo kuluvaan opintojakson toteuttamiseen, se kannattaa nostaa heti keskustelun kohteeksi.

10) Palauteaika ei lopu WebOodin palautelomakkeen sulkeuduttua. Muina aikoina palautetta voi antaa joko suoraan kasvatustieteen laitoksen henkilökunnalle tai laitoksen opiskelijapalautelomakkeen välityksellä.

Esimerkki opiskelijatiedotuksesta verkossa

lähde: kasvatustieteen laitoksen intra-sivusto: <https://alma.helsinki.fi/doclink/136904>

Vain perusteltu palaute auttaa opintojaksojen kehittämistyössä

Seuraavassa on muutamia konkreettisia esimerkkejä siitä, millaista palautetta **ei ole voitu huomioida** kehitettäessä laitoksen tutkintovaatimuksia ja opetusta:

”Opintojakso oli huono enkä oppinut mitään uutta.” Ilman perusteluita palautetta on mahdoton hyödyntää opetuksen kehittämisessä.

”Opintojakso oli tosi mielenkiintoinen ja hyödyllinen.” Tällaista palautetta on tietysti mukava saada ja se vahvistaa kuvaa siitä, että opintojakso on ollut onnistunut. Palaute olisi monin verroin arvokkaampi, mikäli sitä eriteltäisiin edelleen: mikä teki juuri ko. opintojaksosta hyödyllisen ja mielenkiintoisen?

Saamme palautteen: ”Kurssikirja oli tosi hyvä”. Saamme toisen palautteen: ”Kurssikirja oli todella huono”. Lähes jokaiselta opintojaksolta tulee ristiriitaista palautetta, mikä jää usein yksittäiseksi ja perustelemattomaksi. Tällaisen palautteen perusteella on hyvin ongelmallista tehdä muutoksia. Mikäli suuri määrä opiskelijoita on kokenut esimerkiksi oppimateriaalissa epäkohtia, muutoksiin tuki pyritään. Tässäkin tilanteessa perustellut vastaukset ovat ensiarvoisen tärkeitä, jotta muutoksista voidaan keskustella opiskelijoiden näkökulma huomioiden.

”Tykkäsin opettajasta.” Tämä on sinänsä hyvä asia etenkin jos se on edistänyt

opiskelijan oppimista. Opettajaa hyödyttäisi kuitenkin vielä enemmän kuulla, mikä hänen opetuksessaan oli sellaista, joka edisti oppimista. Palautteen antajana kannattaakin usein miettiä, millaisesta palautteesta itse vastaavassa tilanteessa hyötyisit kaikkein eniten.

”Opettajan ääni ei kuulunut.” Tällainen palaute pitäisi antaa välittömästi opetuksen aikana eikä vasta opintojakson päätyttyä.

”Opetuksen ajankohta oli minulle huono.” Laitoksen opetus järjestetään pääsääntöisesti aamu- ja iltapäivisin. Jonkun verran opetusta järjestetään myös iltaisin erityisesti syventävissä opinnoissa. Opetuksen ajankohdat määräytyvät opettajien aikataulujen, opetustilojen saatavuuden ja vuosien kokemuksen perusteella. Jokainen valittu ajankohta on jollekin opiskelijalle hyvä ja jollekin huono, joten yksittäisten opiskelijoiden toiveita ei valitettavasti voida huomioida.

Osa opiskelijoiden esittämistä muutostoiveista on sellaisia, joita edellisten palautteiden perusteella on muutettu tai joista on muutoin aiempia huonoja kokemuksia. Osa toiveista on sellaisia, joita ei rakenteellisten seikkojen vuoksi ole mahdollista toteuttaa tai jotka eivät opettajan kokemukseen perustuen ole pedagogisesti tarkoituksenmukaisia toteuttaa.

Esimerkki henkilöstölle lähetetystä sähköpostiviestistä

Hyvät ... koulutuksen opettajat,
(tiedoksi muille viestin vastaanottajille (laitosjohto ja palautevirkailijat)

Kevätlukukauden 2007 opetuksenne on liitetty tiedekunnan yhteiseen WebOodi - pohjaiseen palautejärjestelmään (oheisen liitteen mukaisesti).

Lisätietoa, käyttöohje, ym. <https://alma.helsinki.fi/doclink/78383>
Käytännön ohjeita on myös koottu Almaan: mm. kasvatustieteen laitoksen tekemä ohje opettajille: <https://alma.helsinki.fi/doclink/83720>

Laitoksenne palautejärjestelmän yhteyshenkilö on ...
Myös itse vastaan mielelläni palautejärjestelmää koskeviin kysymyksiinne sekä otan vastaan palautetta ja kehittämisideoita suunnaltanne (anne.laakso@helsinki.fi).

Palaute WebOodissa

Voit käydä katsomassa opetuksesi palautelomaketta ja palauteaikaa esim. seuraavasti: Kirjautu WebOodiin Hy -tunnuksillasi:
<https://oodi-www.it.helsinki.fi/hy/hyframe.jsp>

Kurssipalaute -linkki →

Tunniste -kenttään oman opetuksesi WebOodi -tunniste (löytyy mm. oheisesta liitteestä (tai haku nimellä)) →

Hae opetustapahtumat -painike →
Palautelomake -painike →
Katso lomake -painike →

Lomake on kaikilla opintojaksoilla samanlainen. Lomake on kehitetty tiedekunnan opetustoimikunnassa, jossa kaikkien laitosten henkilökunnan ja opiskelijoiden edustajat ovat olleet mukana kehittämässä lomaketta.

Muistutusviesti

Järjestelmä lähettää opiskelijoille sähköpostitse muistutusviestin linkkeineen palauteajan alkaessa. Muistutus lähtee uudelleen kolme päivää ennen palauteajan sulkeutumista niille opiskelijoille, jotka eivät ole vielä antaneet palautetta. Opettaja saa muistutusviestin palauteajan päätyttyä, jolloin hän pääsee tarkastelemaan annettua palautetta (Alman ohjeessa tarkemmin). Muistutusviesti sisältää suoran linkin sekä yhteenvetoon että sanalliseen palautteeseen.

Palauteaika on yhdestä kolmeen viikkoa laitoksen päätöksen mukaan ja alkaa WebOodiin syötetyn opetustapahtuman päättymispäivämäärän mukaisesti. Palauteaikaa voidaan muuttaa manuaalisesti, jos esimerkiksi opintojakson tenttipäivämäärää ei ole huomioitu WebOodiin tietoja syötettäessä. Palauteajan oikeellisuuden voi tarkistaa suoraan WebOodista tai laitoksen palauteyhteyshenkilöltä.

Opiskelijoiden motivointi

Opiskelijoiden motivointi palautteen antamiseen on tärkeää. Palautteesta kannattaa muistuttaa opintojakson päättyessä. Motivointi on tärkeää myös pienten opiskelijaryhmien suhteen, sillä anonymiteettisuoja vuoksi alle viiden palautteen koosteita ei julkaista. Opiskelijat toivovat kuulevansa kuinka annettua palautetta hyödynnetään käytännössä. Palaute palautteesta aktivoi opiskelijoita. PalauteOodissa on toiminto vastapalautteen lähettämiseksi sähköpostitse. Rakentavan palautteen antaminen ja itsearviointi katsotaan kuuluvan käyttäytymistieteilijän perustaitoihin.

WebOodi-palautteen antamisesta pyritään tekemään kaikilla laitoksilla pysyvä käytäntö, joka kuuluu tiiviisti sekä opiskelu-, opetus- että hallinnointikulttuuriin. Laitos ja koulutukset päättävät miten käsittelevät, arkistovat ja hyödyntävät koulutustensa opiskelijapalautetta, jolloin toiminnasta saadaan oman laitoksen näkökulmasta tarkoituksenmukaista. Opiskelijoiden informointi palautekäytännöistä ja palautteen hyödyntämisestä on tärkeä osa järjestelmän toimivuutta. Palautteen hyödyntämiseen liittyvää keskustelua tulee käydä laitoksen henkilöstön keskuudessa. Annettu palaute toivotaan otettavan käyttöön - osaksi opetuksen, opetussuunnittelun ja tutkintojen kehittämistyötä.

ystävällisin terveisin,
Anne Laakso

Esimerkki opetushenkilöstölle lähetetystä sähköpostiviestistä

Hei kaikki perustutkinto-opiskelijoitamme opettaneet!

On aika miettiä, miten WebOodin kautta kerätty opiskelijapalaute on toiminut. Itselläni on hyvä käsitys siitä, miten saatu palaute ollaan käsitelty opintohallinnossa, mutta tiedän valitettavan vähän siitä, miten opintojaksojen opettajat ovat käyttäneet palautteita.

Tarvitsisin tätä tietoa sekä palautejärjestelmän kehitystä että opiskelijoille tiedotusta varten. Suunnitteilla on lähettää kaikille laitoksemme opiskelijoille viesti koskien kerättyä palautetta. Tähän viestiin haluaisin koota opiskelijoille tietoa esim. seuraavista asioista:

- yleisesti siitä, minkä tyyppistä palautetta lukuvuonna 2006-2007 ollaan saatu
- miten palaute on käsitelty
- miten saatua palautetta on voitu hyödyntää opetuksen kehittämistyössä

Tällaisen viestin kokoamiseen tarvitsisin siis teidän opetustyötä tehneiden näkökulmia asiaan! Toivoisinkin, että lukuvuonna 2006-2007 opetustyötä tehneet vastaisivat seuraaviin kysymyksiin minulle sähköpostitse 17.6. mennessä. Mikäli olet opettanut useammalla opintojaksolla, voit vastata joko yleisesti niistä kaikista tai eritellen. Voit myös halutessasi kertoa yleisemmin ajatuksiasi ja kokemuksiasi kerätystä palautteesta.

1. Miten olet käytännössä toiminut, kun olet saanut WebOodista automaattisen viestin siitä, että palaute on valmistunut?

- Oletko esim. lukenut sen saman tien vai oletko toiminut toisin?
- Oletko lukemisen lisäksi muutoin eritellyt/käsitellyt palautetta?

2. Mikäli opettamallasi opintojaksolla on ollut useampia opettajia, oletteko käsitelleet saatua palautetta yhdessä? Jos olette, niin miten?

3. Oletko lähettänyt palautteesta "vastapalautteen" opintojakson opiskelijoille? Jos olet, mitä asioita olet kirjoittanut "vastapalautteeseen"?

4. Oletko kokenut voivasi hyödyntää saamaasi opiskelijapalautetta osana oman opetustyösi kehittämistä? Jos olet, mikä saamassasi palautteessa on ollut kaikkein antoisinta (yhteenvedot monivalintakysymyksistä, avovastaukset)?

5. Oletko kokenut voivasi hyödyntää saamaasi opiskelijapalautetta osana opettamasi opintojakson kehittämistyötä esim. työskentelytapojen, kirjallisuuden tai arvioinnin näkökulmasta? Jos olet, mikä saamassasi palautteessa on ollut kaikkein antoisinta (yhteenvedot monivalintakysymyksistä, avovastaukset)?

6. Oletko kerännyt opetuksestasi palautetta muilla keinoin? Jos olet, niin miten? Jos olet, niin miten näkisit itse keräämäsi palautteen ja WebOodin kautta kerättävän palautteen suhteen?

7. Millainen WebOodin palautelomakkeen kautta annettu palaute hyödyntää mielestäsi opetuksen kehittämistyötä?

Olisiko sinulla mielessäsi jotain palautteen antoon liittyvää ohjetta, jonka haluaisit antaa opiskelijoille?

Kiitos jo etukäteen vastauksista!

7 Meillä ja muilla

Tiedekuntien palautekäytäntöjä

Yliopiston, tiedekuntien, laitosten ja koulutusten palautekäytäntöjä on koottu aktiivisesti viimeisimpien arviointiprosessien aikana. Syksyllä 2007 Helsingin yliopiston laadunvarmistusjärjestelmä auditoinnin sekä syksyllä 2008 kansainvälisen koulutuksen arvioinnin aikana tiedekunnat ovat koonneet yhteen palautejärjestelmiensä sisältöä ja toimintakäytänteitä. Yliopisto on tehnyt näiden tietojen pohjalta yhteenvetoja ja julkaisut palauteasiaa verkossa (mm. osoitteessa: <https://alma.helsinki.fi/doclink/103218>).

”Meillä ja muilla” kuvaa tiivistetysti läpileikkauksen Helsingin yliopiston yhdentoista tiedekunnan opiskelijapalautekäytännöistä, joista löytyy kirjo hyvin erilaisia palautetapoja ja niiden yhdistelmiä. Laitosten johto-, hallinto- ja opetushenkilöstöt voivat löytää koulutukselle ja omaan työhön tarkoituksenmukaisia ja innovatiivisia palautekäytäntöjä vertailemalla tiedekuntien toimintatapoja. Myös opiskelijoiden kannattaa tutustua erilaisiin opiskelijapalautekäytänteisiin yliopistotason kokonaiskuvan sekä omasta opiskelusta annettavan ja saatavan palautteen suhteuttamiseksi. Vertailun kautta opiskelijat saavat myös pohjaa aktiivisuudelle laitosvaikuttamisessa.

Teksti on koottu tiedekuntien toimintakäsikirjojen ja verkkosivujen pohjalta. Muutamien tiedekuntien järjestelmät löytyvät verkosta suurien taulukoiden muodossa, joten niiden liittäminen osaksi julkaisua osoittautui ongelmalliseksi. Näiltä osin tekstistä löytyy ainoastaan verkkolinkki suurempia kokonaisuuksia kuvaaviin palautetaulukoihin.

Käyttätymistieteellinen tiedekunta

Lähde: Käyttätymistieteellisen tiedekunnan intra-sivu: Opiskelijapalautteen muodot tiedekunnassa, osoitteessa: <https://alma.helsinki.fi/doclink/104281>. Lainattu 20.11.2008.

Opiskelijapalautteen eri muodot tiedekunnassa

Tiedekunnan opiskelijapalautejärjestelmän (PalauteOodi) tausta ja tavoitteet

Tiedekunnan opetuksen ja opintojen kehittämisohjelman 2004–2006 mukaisesti tiedekunnassa toteutuu opetuksen ja oppimisen systemaattisen arviointitiedon kerääminen osana laadunarviointiprosessia. Palautejärjestelmän ylläpito ja kehittäminen on merkitty myös opetuksen kehittämisen toimeenpanosuunnitelmaan kaudelle 2007–2009. Tiedekunnan yhteistä palautejärjestelmää on suunniteltu ja kehitetty opetuksen ja opintojen kehittämistoimikunnassa (nykyinen opetustoimikunta), jonka jäsenistö koostuu kaikkien laitosten henkilökunnan ja opiskelijoiden edustajista. Opiskelijat ovat olleet keskeisessä asemassa järjestelmää kehitettäessä.

Järjestelmä on pilotoitu lukuvuonna 2005–2006 kasvatustieteen laitoksella, käsittäen 33 suomenkielisen koulutuksen ja 21 ruotsinkielisen koulutuksen opintojaksoa.

Arviointitiedon kerääminen ja sen hyväksikäyttäminen pyritään yhä määrätietoisemmin liittämään osaksi laitoksen normaalia johtamista, toimintaa ja opetussuunnitelmatyötä. Tiedekunta tekee työtä palauteaktiivisuuden, vastapalautteen antamisen sekä palautteen hyödyntämisen lisääntymiseksi kaikilla laitoksilla.

Palautejärjestelmän toimivuus, sisältö ja ohjeet

Määrällistä ja laadullista opiskelijapalautetta kerätään WebOodi-järjestelmään luodulla sähköisellä palautelomakkeella. Opetustoimikunnan suunnittelema ja kasvatustieteen laitoksen pilotoima palautejärjestelmä toimii yhdenmukaisesti koko tiedekunnassa. Palautelomake on samansisältöinen kaikilla laitoksilla ja opintojaksoilla.

Tiedekunta hallinnoi järjestelmän käyttöä ja opastaa laitoksia systemaattisessa palautteen keräämisessä, joten kokonaiskuva tiedekunnan opetuksen ja opiskelun tilasta viestittyy suoraan myös tiedekuntatasolle. WebOodin käyttökoulutusta antaa tiedekunnan lisäksi Helsingin yliopiston opiskelijarekisteri.

Syksyllä 2007 sähköinen palautelomake on käytössä kaikilla tiedekunnan laitoksilla ja koskee kaikkia opintojaksoja, joille ilmoitaudutaan WebOodin kautta (käsittää laitosten kaikki tai suurimman osan opintojaksoista). Harjoittelujaksot ja tutkimusseminaarit liitetään järjestelmään harkinnanvaraisesti, laitosten päätösten mukaisesti.

Palautelomake sisältää kysymyksiä opintojakson tavoitteista, sisällöistä, järjestelyistä, toteutustavoista, kirjallisuudesta, oppimateriaalista, vaativuustasosta, työmäärästä, tutkintovaatimuksista sekä opiskelijan oppimisesta. Lomakkeessa kehoitetaan opiskelijaa punnitsemaan antamaansa palautetta suhteessa omaan oppimiseen ja opiskelupanokseen opintojakson aikana.

Palautejärjestelmästä on tuotettu ohjeita ja materiaalia henkilökunnan ja opiskelijoiden käyttöön (mm. prosessikuvaus, käyttöohje ja opintojaksojen järjestelmään liittämisohje).

Palautejärjestelmään liittyvä kehittäminen ja yhteistyö

Kaikilla laitoksilla on oma palautejärjestelmän yhteyshenkilöt, joiden kanssa tiedekunta tekee yhteistyötä järjestelmän toimintaan ja kehittämiseen liittyen. Toimikuntien ja työryhmien opiskelijajäseniltä pyydetään opiskelijanäkemyksiä palautejärjestelmän toimivuudesta ja kehittämisestä. Myös opettajat keräävät järjestelmätietoa opetuksen yhteydessä. Tiedekunta ja laitokset koostavat järjestelmään liittyvää palautetta opiskelijoilta mm. erilaisten tilaisuuksien yhteydessä ja sähköpostitse.

Yhteistyötä tehdään laitosten lisäksi Helsingin yliopiston kehittämisosaston, opiskelijarekisterin ja useiden tiedekuntien kanssa. Kehittämisryhmä kokoontuu säännöllisesti.

Tiedekunta yhdessä laitosten kanssa tuottaa järjestelmän käytön yhdessä esiinnousseita kehittämis ehdotuksia Helsingin yliopiston Oodi-tuelle, joka edelleen esittää ehdotukset Oodi-konsortion päättävälle elimelle (tiedekunnan esittämiä kehittämisideoita ja niihin saatuja vastauksia, linkin liitetiedostona).

Tiedekunnan palautejärjestelmä on lisäksi pilottina valtakunnallisessa Walmiiksi Wiideksi Wuodeksi2 -hankkeessa.

Opetusharjoittelupalautteeseen liittyvää yhteistyötä käynnistetään kenttäkouluverkoston ja valtakunnallisen Opetusministeriön ohjatun harjoittelun arviointihankkeen kanssa (kts. myös "Opetusharjoittelupalautte" alla)

Palautejärjestelmästä saatavan tiedon hyödyntäminen ja analysointi

Opiskelijoiden antama palaute on opintojen kehittämisen kannalta ratkaisevassa asemassa. Opetuksesta ja oppimisesta saatu palaute pyritään laitosten toimesta ottamaan osaksi opetuksen kehittämistyötä niin opetussuunnitelmatyöryhmissä kuin yksittäisen opettajan työssä. Annettua palautetta hyödynnetään arvioitaessa ja kehitettäessä uusien tutkintojen mielekkyyttä, toimivuutta ja työmäärää. Opetukseen liittyvä palaute otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon seuraavaa työjärjestystä, opinto-opasta ja tutkintovaatimuksia laadittaessa. Palautteet (yhteenvedot, joissa ei tunnistetietoja ilman opettajan suostumusta) tulisi olla hyvin dokumentoituja, kaikkien saatavilla ja niiden pohjalta tehty kehittämistyö näkyvää.

Palautteen antamisen tärkeä arvo näkyy oppimisessa. Rakentavan ja perustellun palautteen antaminen ja vastaanottaminen tukevat opiskelijan henkilökohtaista itsearviointikykyä ja edistävät oppimista. Tavoitteena on, että palautteen antaminen saisi opiskelijat pohtimaan opintojaksoja oman oppimisensa kannalta. Tätä korostetaan myös palautelomakkeen eri kohdissa. Opettajalle palautejärjestelmä on ammatillisen kehittymisen työkalu.

Oppimiseen liittyy myös merkittävä järjestelmän haaste. Haastavaa on erityisesti palautteenannon ja palautteen vastaanottamisen taitojen kehittäminen sekä palautteen antamisen halukkuuden lisääminen opiskelijoiden keskuudessa.

Tiedekunta kerää laitoksilta tietoa siitä, miten opiskelijapalautetta hyödynnetään. Kehittämistyön raportoinnin merkitystä korostetaan entuudestaan. Kerättyä palautetta käydään läpi johtajien, amanuenssien yms. kokouksissa. Palautteen kerääminen ja hyödyntäminen pyritään tiedekunnan toimesta saamaan aktiiviseksi osaksi laitospolttuuria mm. ”hyvät käytännöt kiertoon” -periaatteen mukaisesti.

Opettajia kehoitetaan antamaan palautteista poikkeuksetta vastapalaute, esimerkiksi säännöllisesti sähköpostitse, opetuksen yhteydessä, vastaanottoaikoina, tai ryhmäkeskusteluissa osana vertaispalautetta. Lisäksi opettajia kannustetaan tiedottamaan opiskelijoita siitä, miten palaute on käytännössä huomioitu ja hyödynnetty. WebOodin sähköpostitoiminto mahdollistaa helpon yhteydenpidon opettajan ja ko. opintojaksoille osallistuneiden välillä.

Palautejärjestelmästä tiedottaminen

Opettajat informoivat opiskelijoita palautteen keräämisestä ja hyödyntämisestä opintojaksojen aikana. Opettajia kehoitetaan kannustamaan opiskelijoita palautteenantoon sekä käymään rakentavan palautteen antamiseen liittyviä sisältöjä läpi opetuksen yhteydessä.

Palautejärjestelmästä tiedotetaan ja keskustellaan mm. tiedekunnan ja laitosten järjestämissä lukukauden/-vuoden aloitustilaisuuksissa ja uusien opiskelijoiden tervetuliaistapahtumissa. Tiedottamisen kanavina käytetään myös tiedekunnan Alma-intranettiä, sähköpostia, oppimiskeskuksen informaatiomonitoria, tiedottajan tarjoamia palveluja (mm. uutistiedotteita) ja ilmoitustauluja. Henkilökunta ja opiskelijajäsenet saavat ajankohtaista palautejärjestelmätietoa edellä mainittujen kanavien lisäksi tiedekunnan, laitosten, toimikuntien ja työryhmien kokouksissa ja kehittämispäivillä.

Muut palautemuodot tiedekunnassa

Laitokset käyttävät yhteisen palautelomakkeen lisäksi omia yleispalautelomakkeita sekä opettajat keräävät palautetta myös omilla opintojaksokohtaisilla lomakkeillaan. Yhteisen

palautejärjestelmän rinnalla opettajien omat arviointimenetelmät palvelevat ajatusta arvioinnin yhteensopivuudesta opitun aineksen ja oppimismenetelmien kanssa.

Palautetilaisuudet ja -kyselyt

Laitokset tuottavat erilaisia lukukausi- ja lukuvuosipalautteita, mm. palautetilaisuuksien (joissa mukana myös tiedekunnan hallintohenkilökuntaa) ja kyselyjen muodossa. Tiedekunta kerää laitosten palautetietoja ja koostaa sitä esim. seuraavien kysymysten muodossa:

- Missä opintojaksojen palautetiedot ovat saatavilla?
- Miten tehtyä kehittämistyötä on dokumentoitu?
- Miten koulutuskokonaisuuksista saadaan palautetta?
- Miten harjoitteluista kerätään palautetta työnantajilta/harjoittelukouluilta?
- Miten sidosryhmäpalautetta kerätään?
- Saavatko opiskelijat palautetta palautteesta?

Kaksisuuntainen palaute

Opiskelijapalautetta täydennetään opettajapalautteen kautta. Opettajien tulee antaa palautetta opiskelijoiden oppimisesta sekä oppimisprosessin aikana että sen päätyttyä, suullisesti yksilö- tai ryhmäkeskusteluissa tai kirjallisesti. Tutkielmien ja kirjallisten töiden arvioinnissa käytetään myös usein vertaispalautetta. Esimerkiksi tutkimusseminaareissa opiskelijat kommentoivat kaikkien osallistujien tekstejä.

Koulutuksissa laaditaan opiskelijoiden ohjaussuunnitelmia (liittyen HOPS - työskentelyyn), joissa ilmenee, miten opintojen kulkua, oppimista, asiantuntijuuden ja ammatillisuuden kehittymistä ohjataan sekä sitoutumista opintoihin tuetaan. Opettajatutorit ohjaavat opiskelijoita eri tavoin. Monissa koulutuksissa opiskelijat saavat henkilökohtaista palautetta erityisesti harjoitteluista, seminaaritöistä sekä essee- ja portfoliotyöskentelystä.

Opetusharjoittelupalaute

Opetusharjoittelupalaute kerätään/tullaan keräämään harjoittelukouluilla osallistumalla valtakunnalliseen Opetusministeriön ohjatun harjoittelun arviointihankkeeseen (Norssien palautehanke). Hanke on tällä hetkellä pilottivaiheessa. Kenttäkouluverkoston palautejärjestelmän suunnittelu tulee ajankohtaiseksi kevätlukukaudella 2008.

Palautteessa kerätään tietoa harjoittelun ohjauksen laadusta, organisoinnista, opettajuuden kehittymisestä ohjatun harjoittelun aikana sekä harjoittelun integroitumisesta opettajan pedagogisiin ja didaktisiin opintoihin sekä aineenhallintaan. Yhteisesti kerätty aineisto käsitellään keskitetysti. Kokonaistulos on kaikkien osapuolten käytettävissä ja sitä voidaan analysoida, tulkita ja pitää reflektoinnin taustamateriaalina. Tältä pohjalta käydään keskustelua opettajankoulutusyksiköiden ja opiskelijoiden kanssa. Koulukohtaiset yhteenvedot käsitellään omissa yksiköissä oman toiminnan arvioimiseksi ja kehittämiseksi.

Tutkintopalaute

Tutkintopalautteen kerääminen pohjautuu tiedekunnassa kaudella 2007-2009 mm. tutkinnonuudistuksen seurantaan. Tutkinnonuudistuksen toteutumista seurataan

siirtymäajan kuluessa ja sen päätyttyä. Huomiota kiinnitetään kahden erillisen tutkinnon (kandidaatin ja maisterin) asemaan kaksiportaisessa koulutuskokonaisuudessa.

Opetuksen kehittämistä koskevan toimeenpanosuunnitelman 2007-2009 mukaisesti tiedekunnassa ryhdytään keräämään kyselypalautetta valmistuneilta. Tietoa kerätään ydinainesten hahmottumisesta ja välittymisestä opiskelijalle. Valmistumisen yhteydessä tiedekunnan opiskelija täyttää kyselylomakkeen, jossa selvitetään koulutuksesta saadun tiedon merkitystä suhteessa tutkinnon rakenteeseen ja sisältöön. Jokaiselle tutkinnolle on erillinen kysymysosio, joka sisältää kunkin koulutuksen olennaiset elementit eritellysti perus-, aine- ja syventäviin opintoihin. Opiskelijalta kysytään myös opintojen ajankohtaan ja sijoittumiseen tutkinnossa, työelämävalmiuksiin sekä akateemiseen asiantuntijuuteen liittyviä kysymyksiä.

Työelämäpalaute

Työelämäpalautteen kerääminen liittyy tiedekunnan kehittämishankkeeseen ”Opiskelijarekrytoinnista työelämään”. Hanke on mitoitettu kuluvalle kaudelle 2007-2009. Tiedekunta lisää koulutusten työelämäyhteyksiä tiedon ja toiminnan kautta. Palautetta kerätään opiskelijoilta ja työnantajilta mm. tuottamalla sijoittumisselvityksiä, kartoittamalla soveltuvuusaloja, järjestämällä tapahtumia, joissa opiskelijat ja työnantajat kohtaavat sekä tekemällä yhteistyötä Helsingin yliopiston Opiskelijapalveluyksikön sekä Ura- ja rekrytointipalveluyksikön kanssa. Eri muodoissa kerättävän palautteen peruskysymyksiä ovat mm.:

- Millaista osaamista tiedekunta tuottaa?
- Tuottaako koulutuksemme hyviä työntekijöitä, joilla on työelämän vaatimat tiedot ja taidot?
- Millaisia valmiuksia opiskelijat / työnantajat toivovat koulutuksilta, työelämän asettamat vaatimukset?
- Päteviä vai sopivia työntekijöitä käyttäytymistieteellisille aloille?

Helsingin yliopiston Opiskelijapalvelut -yksikkö kerää opinto- ja työelämäpalautetta vastavalmistuneilta ja seuraa tutkinnon suorittaneiden uran kehittymistä kolmen vuoden jälkeen.

Ammattiliitoista saadaan tietoa työllistymisestä ja sijoittumisesta eri aloille.

Opettajankoulutuksella on yhteys lähikuntien opetusviranomaisiin, joilta saadaan palautetta kaupunkien ja kuntien palvelukseen tulevasta uudesta opettajakunnasta.

Opiskelijavalinnoista saatava palaute

Eräs tiedekunnan säännöllisesti toteuttama palautemuoto on valintakoepalaute. Palautetta kerätään useista valintakokeista, joko sähköisesti tai palautetilaisuuksissa keskustelun muodossa. Valintojen toteutumisesta ja palautteesta kootaan vuosittain koulutuskohtaiset raportit. Kuluvan kauden kehittämiskohteena on nykyisten hakijaprofiilien selvittäminen. Selvityksellä halutaan saada tietoa miten hakijaprofiilit vastaavat tiedekunnan käsitystä siitä, millaisia opiskelijoita kuhunkin koulutukseen halutaan.

Opintoneuvonnan ja -ohjauksen kautta saatava opiskelijapalaute:

opintoneuvonnan sähköposti: [kaytt-neuvonta\(at\)helsinki.fi](mailto:kaytt-neuvonta(at)helsinki.fi)

Palaute tiedekunnan toiminnasta

Tiedekunnan kanslian toiminnasta kerätään tietoa verkkopalautteen muodossa sekä paperilomakkeella, jotka ovat esillä opintotoimiston käytävällä. Palautteesta annetaan poikkeuksetta vastapalaute.

Palaute kirjastopalveluista: <http://www.helsinki.fi/behav/kirjasto/palaute/index.htm>

Palaute tieto- ja viestintätekniikasta:

atk-neuvonnan sähköposti: [kaytt-atk-neuvonta\(at\)helsinki.fi](mailto:kaytt-atk-neuvonta(at)helsinki.fi)

Tuutoreiden kautta saatava opiskelijapalaute

Opiskelijatuutoreilta kerätään kirjallista palautetta tiedekunnan järjestämästä tuutorikoulutuksesta ja tuutoroinnin toimivuudesta. Palautetta kerätään e-lomakkeella. Lisäksi tuutoreilla on mahdollisuus antaa palautetta heti kunkin koulutuskerran päätteeksi erityiseen "palautelaatikkoon". Tiedekunnan tuutoriprojektisihteeri eli opiskelijatuutoroinnista vastaava henkilö vastaanottaa palautetta myös suullisesti vapaamuotoisissa tapaamisissa tai "tiedekunnan käytävällä". Saatua palaute otetaan esille tiedekunnan opintoasioiden kokouksissa sekä tiedekunnan tuutorointipalavereissa, joita järjestetään kaksi kertaa vuodessa. Palavereihin osallistuvat amanuenssit, tiedekunnan tuutori-projektisihteeri, opintoasiainpäällikkö (mahdollisuuksien mukaan), ainejärjestöjen edustaja/-t sekä opettajatuutoreita. Saadun palautteen perusteella kehitetään tiedekunnan opiskelijatuutorointia siten, että se palvelee uusien opiskelijoiden opintojen aloitusta entistä paremmin. Myös uusilta opiskelijoilta kerätään e-lomakkeella palautetta tuutoroinnin onnistumisesta, tiedekunnan orientoivista opinnoista sekä opiskelupaikan vastaanottamiseen ja hyväksymiskirjeeseen liittyvissä asioissa. Näin saadaan tietoa opiskelijatuutoroinnin toteutumisesta siihen osallistuneen opiskelijan näkökulmasta. Edellä mainituilla tavoilla kerättävää palautetta hyödynnetään opintojen alun ohjauksen parantamisessa.

Tutkimusasioiden ja jatkokoulutuksen palaute:

jatkokoulutusasioiden sähköposti: [kaytt-jatko\(at\)helsinki.fi](mailto:kaytt-jatko(at)helsinki.fi)

Jatko-opintojen osalta palautetta kerätään opintojaksokohtaisesti sekä erillisillä kyselyillä. Tiedekunnan yhteistä tutkija- ja jatkokoulutustarjontaa sekä laitosten jatko-opintotarjontaa kehitetään saadun palautteen perusteella.

Muita palautekanavia

Opiskelijapalautetta voi antaa myös mm.

- *vahtimestareiden toiminnasta:* palaute suoraan vahtimestareille tai palveluesimies Anja Laurilalle: puhelin: 050-5262383, 191 29398, sähköposti: [anja.laurila\(at\)helsinki.fi](mailto:anja.laurila(at)helsinki.fi)
- *Siltavuorenpenkereen tilavarauksiin liittyvistä asioista:* palaute toimistosihteeri Ritva Ahonlinnalle: puhelin: 191 29640, sähköposti: [ritva.ahonlinna\(at\)helsinki.fi](mailto:ritva.ahonlinna(at)helsinki.fi)
- *opiskelijaruokala Oliviaan liittyvä palaute:*
<http://www.webropol.com/P.aspx?id=130276&cid=21014358>
Palautelomakkeita myös ruokalan aulassa

Palautteen hyödyntäminen ja analysointi

Työelämä-, valintakoe-, valmistuneita kerätty, ym. tiedekunnan toimesta kerättävä palaute pyritään hyödyntämään ns. tuoreeltaan eli palautetta käsittelevät, analysoivat sekä siitä raportoivat ja tiedottavat asianomaiset henkilöt, kuten valinta-, opinto- ja kansainvälisten asioiden henkilökunta, projektityöntekijät, ym. tiedekunnan henkilökunta. Palauteasioita käsitellään tiedekunnan henkilökunnan viikoittain ja kuukausittain kokoontuvissa kokouksissa (mm. valintalautakunnan, opinto- ja kansainvälisten asioiden ja kanslian henkilökunnan kokoukset).

Palauteasioita esitellään, käsitellään ja kerätään lisäksi mm. säännöllisesti verkossa ja 1-2 kertaa vuodessa järjestettävillä opetuksen kehittämispäivillä. Kehittämispäivät ovat koko tiedekunnan henkilökunnalle ja kaikille opiskelijoille suunnattuja tiedekunnan opetustoimikunnan järjestämiä keskustelufoorumeita, joissa käsitellään ajankohtaisia opetukseen ja oppimiseen liittyviä aiheita (esimerkkinä liitteet kehittämispäivien ohjelmaan).

Eläinlääketieteellinen tiedekunta

Lähde: Eläinlääketieteellisen tiedekunnan toimintakäsikirjan kappale 3.1.4.2 Palaute, itsearviointi, osoitteessa: http://www.vetmed.helsinki.fi/laatu/koulutus_081118.pdf.
Lainattu 20.11.2008.

Palaute, itsearviointi

Opiskelijoilta kerätään kattavasti palautetta kautta perusopintojen.

Eläinlääketieteen lisensiaatin koulutusohjelman palautejärjestelmä – tavoitteena toiminnan jatkuva kehittäminen, osoitteessa:

https://alma.helsinki.fi/download/2000000056190/elk_palautejarjestelma.pdf
Lainattu 20.11.2008.

Biotieteellinen tiedekunta

Lähde: <https://alma.helsinki.fi/doclink/108546>. Lainattu 20.11.2008.

Tiedekunnassa ei ole käytössä yhtenäistä ja kattavaa opetuksen ja opintojen palautejärjestelmää, mikä johtuu tiedekunnan lyhyestä iästä ja syntyhistoriasta. Aihetta on käsitelty kaksilla tiedekunnan kehittämispäivillä sekä useita kertoja opetuksen ja opintojen kehittämisen toimikunnassa. Kattavaa opetuksen ja opintojen palautejärjestelmää on kehitetty dekaanin toimeksiannosta ja asiaa valmistelee em. toimikunnan keväällä 2007 asettama työryhmä opetusvaradekaanin johdolla. Palautejärjestelmä rakennetaan laadunvarmistuksen välineeksi ja keinoksi kerätä tietoa, jota hyödynnetään opetuksen ja opintojen kehittämisessä. Valmistelutyössä palautejärjestelmä on jaettu neljään pääosaan: opintojaksopalaute, ohjauspalaute, koulutuskokonaisuuspalaute, opiskelijalle annettava palaute. Alustava luonnos palautejärjestelmän rakenteesta toimijoittain eriteltynä on esitetty oheisessa prosessikaaviossa. Työryhmä laatii esityksen palautejärjestelmäohjeiksi. Tavoitteena on

helppokäyttöisten ja yhtenäisten palautekäytäntöjen soveltaminen ja kerätyn palautteen käsittely tiedekunnassa.

Yliopiston ura- ja rekryointipalvelujen keräämä tiedekuntakohtainen opinto- ja työelämäpalaute on Almassa. Vuoden 2006 palaute löytyy osoitteesta: <http://www.helsinki.fi/rekry/materiaalit/otp/raportit2006/biotdk.pdf>.

Prosessikaavio: Opetuksen ja opintojen palautejärjestelmä

Kuvaus: Opintojaksoja ja – kokonaisuuksia sekä tutkintoja koskevan palautteen keräämisen suunnittelu, toteutus ja saadun tiedon käyttäminen sekä palautejärjestelmien kehittäminen.

Valmistelun vastuuhenkilö: yliopistopedagoginen yliopistonlehtori Viivi Virtanen

Farmasian tiedekunta

Lähde: Farmasian tiedekunnan verkkosivu: Arviointi ja palaute osoitteessa:

http://www.helsinki.fi/farmasia/opkeh/arviointi_ja_palaute.htm

ja tiedote osoitteessa: http://www.helsinki.fi/farmasia/opkeh/arviointi_ja_palaute.htm

Lainattu 20.11.2008.

PalauteOodin käyttöönotto opintojaksopalautteen keräämiseksi farmasian tiedekunnassa

Taustaa

Farmasian tiedekunnassa järjestelmää pilotoitiin keväällä 2006. Saatujen kokemusten perusteella järjestelmän käyttö päätettiin laajentaa kattamaan kaikki lukuvuoden aikana toteutettavat opintojaksot, joihin palautejärjestelmä soveltuu (poikkeuksena opintojaksot, joilla poikkeuksellinen ilmoittautumiskäytäntö, esim. opetusapteekkiharjoittelu).

Käyttöönotto ja periaatteet

Palautelomakkeen aktivointi

Opintojaksojen palautelomakkeet aktivoidaan automaattisesti tiedekunnan kansliassa. Toistaiseksi PalauteOodiin liittyviä asioita hoitaa Tiina Kuosa. Perusperiaatteena on, että palauteaika alkaa opintojakson ensimmäistä kuulustelua seuraavana päivänä ja kestää 7 vuorokautta. Harjoitustyökurssien kohdalla palauteaika alkaa välittömästi viimeisen harjoitustyöryhmän päätyttyä. Muunlaisesta palauteaikatoiveesta tulee opintojakson vastuuhenkilön/opettajan ilmoittaa Tiina Kuosalle. Käyttöönottolukuvuoden ajan opettajalle lähetetään aina palauteajan päätyttyä sähköpostitiedote, jossa kerrotaan palauteyhteenvedojen olevan valmiina. Samalla informoidaan sovitusta periaatteista palautteen käsittelyyn liittyen sekä mahdollisuudesta saada opastusta palautteen läpikäymiseen.

Vastine palautteeseen

Jotta opiskelijoiden motivaatio palautteen antamiseen säilyisi, on tärkeää, että opiskelijoiden antamaan palautteeseen reagoidaan. Siksi opettajan tulee vastata omin

kommentein opiskelijapalautteeseen. WebOodin omien kurssien hallinnan kautta on mahdollista lähettää helposti sähköpostia koko opintojaksolle ilmoittautuneelle opiskelijajoukolle. Kyseinen ominaisuus soveltuu pilotoinnin kokemusten perusteella hyvin opettajan kommenttien antamiseen. Vastineessa tulisi kommentoida kvantitatiivisen palautteen yhteenvetoa (jonka palautteen antaneet opiskelijat pääsevät näkemään WebOodista) ja sen mahdollisesti aiheuttamia toimenpiteitä sekä avoimen palautteen (opiskelijat eivät näe WebOodista) sisältöä ja omia näkemyksiä siitä. Opiskelijoille lähetettävä vastine lähetetään samalla tiedekunnan kansliaan Tiina Kuosalle, joka kerää yhteenvedot ja vastineet kaikista opintojaksoista.

Käsittely

Lukuvuoden aikana kerättyjä palautteita ja niihin annettuja vastineita käsitellään tarpeen mukaan opintotoimikunnassa ja opetuksen palautetilaisuuksissa. Poikkeavan ilmoittautumiskäytännön opintojaksot. Kuten edellä on todettu, PalauteOodin käyttö ei sovellu niille opintojaksoille, joilla on esim. poikkeuksellinen ilmoittautumiskäytäntö ts. opiskelijat eivät ilmoittaudu opintojaksolle WebOodin kautta. Näissä tilanteissa voidaan käyttää palautteen keräämiseen Elomaketta. Elomake-palveluun on jo luotu valmis lomakepohja opintojaksopalautteen keräämiseen. Lomakkeen saa aktivoitua ja käyttöön opintojaksopalautteen keräämiseen ottamalla yhteyttä Tiina Kuosaan. Elomakkeella kerätyn palautteen vastaamisessa ja käsittelyssä noudatetaan samoja edellä kuvattuja periaatteita kuin PalauteOodin avulla kerätyn palautteen kanssa.

Humanistinen tiedekunta

Lähde: ote Humanistisen tiedekunnan toimintakäsikirjan kappaleesta: 3.4.1 Miten laitoksilla sovitaan opetuksen sisällöistä, menetelmistä ja kehittämisestä? osoitteessa:

<http://www.helsinki.fi/hum/hallinto/toimintakäsikirja/index.htm>

Lainattu 20.11.2008.

Otteita kappaleesta: Miten laitoksilla sovitaan opetuksen sisällöistä, menetelmistä ja kehittämisestä?

Humanistisen tiedekunnan laitoksilla palautteen keruun järjestelmällisyys on varmistettu pyytämällä opiskelijapalautte keskitetysti laitoksen yhteisillä tai pääainekohtaisilla lomakkeilla, yhteistyössä ainejärjestön kanssa tai Hops-ohjauksen yhteydessä. Joillakin laitoksilla palautetta kerätään kurssikohtaisesti ja opintokokonaisuuksittain, mutta myös koko laitoksen opetuksesta esimerkiksi tutkintovaatimusten uudistamisen yhteydessä.

Kehittämisen kohteena on tällä hetkellä opiskelijapalauttejärjestelmä. Laitosten opetuksesta kerätään systemaattisesti opiskelijapalautetta, joten kehittämisen kohteena on opiskelijapalautteen hyödyntäminen erityisesti opetuksen kehittämisessä ja suunnittelussa.

Esimerkki Humanistisen tiedekunnan yhden laitoksen palautekäytännöistä: Slavistiikan ja baltologian laitoksen verkkosivu: Opiskelua ja opintoja koskeva palaute

Lähde: <http://www.helsinki.fi/hum/slav/general/opiskelijapalaute.htm>
Lainattu 20.11.2008.

Jotta laitos voisi kehittää toimintaansa, tarvitsemme palautetta opiskelijoilta. Yksittäistä kurssia koskeva palaute on parasta antaa suoraan kurssin pitäjälle. Jos ei halua tätä tehdä tai palaute koskee laitoksen toimintaa laajemmin, voi käyttää sähköistä (avautuu verkkolomake) tai fyysistä palautelaatikkoa, joka on laitoksella. Palautetta voi lähettää myös suoraan laitoksen johtajalle (avautuu sähköpostiviestin lähetys laitosjohtajalle) ja johtoryhmän opiskelijajäsenille (avautuu verkkolomake). Aika ajoin opiskelijat järjestävät myös opiskeluun liittyviä kyselyitä. Viimeisimmän kyselyn tulokset on julkaistu Ruplan sivulla.

Opiskelun ja opetuksen pelisäännöt

13.10.2004 Slavistiikan ja baltologian laitoksen johtoryhmä hyväksyi opiskelun ja opetuksen pelisäännöt.

Verkkosivua koskeva palaute

Laitoksen verkkosivuja koskevaa palautetta varten on oma palautelomakkeensa (avautuu verkkolomake).

Lääketieteellinen tiedekunta

Lähde: Lääketieteellisen tiedekunnan toimintakäsikirjan kappale: 8.7.2.3 Opiskelijoilta saatava palaute, osoitteessa: http://www.ltdk.helsinki.fi/toimintakäsikirja/#_Toc177801578
Lainattu 20.11.2008.

Opiskelijoilta saatava palaute

Tiedekunnassa on kerätty kurssikohtainen opiskelijapalaute vuodesta 1994 lähtien ja vuonna 2002 palautejärjestelmä muutettiin verkkopohjaiseksi. Opiskelijat sekä ilmoittautuvat kursseille että antavat niistä palautteen Helsingin yliopistossa käytössä olevan WebOodi-järjestelmän avulla. Lukuvuodesta 2006–2007 lähtien opetuksesta annettavasta palautteesta on tullut osa opintojakson suoritusta. Tiedekunnan opiskelijapalauteprosentti on korkea, noin 80 %.

Opiskelijapalaute kerätään systemaattisesti kaikista tiedekunnan kursseista. Opiskelijapalaute käsitellään opetuskokouksissa, ja niiden pohjalta opetusta kehitetään laitostasolla. Sitä käytetään myös yleisemmällä tasolla tiedekunnan opetuksen kehittämistyössä. Haasteena on palautteen perusteella tapahtuneesta opetuksen kehittämistyöstä tiedottaminen opiskelijoille. Tämän lisäksi haasteena on opiskelijapalautteen käyttö opetuksen kehittämistyössä tiedekunnan tasolla, esim. siten, että tarjotaan tukea niiden opintojaksojen vastuulaitoksille ja -opettajille, jotka saavat heikkoa palautetta.

Opiskelijapalautejärjestelmän hallinnointi on jalkautettu laitoksilla opetushoitajille. Järjestelmän koordinointi, käyttäjätuki ja järjestelmän kehittäminen tapahtuu lääketieteen tuki- ja kehittämissyksikkö TUKEssa.

Lähde: Lääketieteellisen tiedekunnan laatima opettajan ohje kurssipalautelomakkeiden ylläpitoon osoitteessa: <http://www.med.helsinki.fi/tuke/tiedostot/oodi/Kurssipalautelomakkeet.pdf>
Lainattu 20.11.2008.

Lääketieteellisen tiedekunnan yleiset palautekysymykset:

1. Yleinen arvioni tästä opintojaksosta on positiivinen
2. Opetustilanteissa opiskelijoilla oli aktiivinen rooli
3. Opintojakso oli hyvin järjestetty
4. Opetus oli laadukasta
5. Tiesin opintojaksolle asetetut yleistavoitteet
6. Opetushenkilökunta suhtautui opiskelijoihin myönteisesti
7. Opintojaksolla oli järjestettyä opetusta
8. Mikä tällä kurssilla auttoi sinua oppimaan tai toimi hyvin?
9. Miten tätä kurssia voisi kehittää?

Vastausvaihtoehdot:

1.-6. (0 = Mahdoton vastata, 1 = Täysin eri mieltä, 2 = Jokseenkin eri mieltä, 3 = Siltä väliltä, 4 = Jokseenkin samaa mieltä, 5 = Täysin samaa mieltä), 7. (0 = En osaa sanoa, 1 = Liian vähän, 2 = Sopivasti, 3 = Liikaa), 8.-9. (avoin vastaus).

Lisäksi: Opiskelijapalautteesta kattavasti tietoa Lääketieteellisen tiedekunnan verkkosivuilla: <http://www.med.helsinki.fi/tuke/palvelut/palaute.htm>

Maatalous-metsätieteellinen tiedekunta

Lähde: Matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan toimintakäsikirjan kappale 15.3.1 Kurssipalaute, osoitteessa: <http://www.mm.helsinki.fi/laatu/toimintakasikirja/index.html>
Lainattu 20.11.2008.

Kurssipalaute

Kurssivastaavat keräävät kurssipalautetta kirjallisesti, sanallisesti tai Oodin palautejärjestelmän avulla. Palautetta hyödynnetään opintojaksojen kehittämisessä. Tiedekunta on kirjannut opintojen ja opetuksen kehittämisen toimeenpanosuunnitelmaan tavoitteeksi kehittää kurssipalautteen keräämiseen ja hyödyntämiseen liittyviä käytänteitä.

Lisää tietoa tiedekunnan arviointityöstä toimintakäsikirjan kappaleessa 15: Koulutuksen arviointi ja kehittäminen, osoitteessa:
<http://www.mm.helsinki.fi/laatu/toimintakasikirja/koulutus/koulutusarviointi.html>

Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta

Lähde: Matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan toimintakäsikirjan kappale: 2.9.2

Opiskelijapalaute, osoitteessa:

https://alma.helsinki.fi/download/2000000086302/ml_toimintakk_versio_1.1_260608.pdf

Lainattu 20.11.2008.

Opiskelijapalaute

Tiedekunta kehittää opetusta palautteen avulla. Palautetta kerätään laitoskohtaisesti kursseilla monipuolisesti, säännöllisesti ja suunnitelmallisesti. Kurssikyselyihin voi vastata sekä verkon kautta että paperilomakkeilla. Kurssikyselyiden lisäksi opiskelijat antavat palautetta suoraan opettajille ja laitosten kehittämis- ja palautepäivien yhteydessä. Laitosten opetuksen kehittämisryhmät vastaavat siitä, että palaute analysoidaan ja otetaan huomioon kursseja kehitettäessä. Useilla laitoksilla opiskelijat valitsevat vuosittain "Vuoden opettajan". Vastavalmistuneiden työllistymistä seurataan yhteistyössä rekrytointipalveluiden kanssa toteutetun kyselyn avulla. Kyselyssä pyydetään palautetta opinnoista ja selvitetään vastavalmistuneiden sijoittumista työelämään. Palaute analysoidaan laitoksilla ja otetaan huomioon tutkintovaatimuksia kehitettäessä.

Oikeustieteellinen tiedekunta

Lähde: Oikeustieteellisen tiedekunnan intra-sivusto: <https://alma.helsinki.fi/doclink/87891>

Lainattu 20.11.2008.

Palautteen kerääminen

- Opettajalla on keskeinen tehtävä palautteen keräämisestä. Hän kerää palautteen opiskelijoilta luennon yhteydessä. Käytyään läpi palautteen opettaja tekee siitä lyhyen yhteenvedon vastamaalla opettajan palautteeseen. Opettaja toimittaa sekä opiskelijoiden vastaukset että tekemänsä opettajapalautteen pedagogiselle yliopistonlehtorille. Tarvittaessa ja halutessaan opettaja voi keskustella palautteeseen liittyvistä asioista pedagogisen yliopistonlehtorin kanssa.
- Opiskelijajärjestöt ovat aktiivisesti mukana palautteen keräämisessä myös tulevaisuudessa. Pykälän ja Codexin edustajat saavat pedagogiselta yliopistonlehtorilta lainaksi opiskelijoiden palautevastaukset ja niistä he laativat yhteenvedon. Opintovaliokunnassa käsitellään raporttia, ei yksittäisiä vastauksia. Opiskelijajärjestön edustaja palauttaa opiskelijoiden palautteet ja tekemänsä raportin pedagogiselle yliopistonlehtorille.
- Vieraskielisen opetuksen osalta opiskelijoita edustavat tiedekunnan kansainvälisten asioiden toimikunnan opiskelijajäsenet ja vieraskielisen opetuksen palauteraportteja käsitellään myös kv-toimikunnassa.
- Pedagoginen yliopistonlehtori tekee opettajilta ja opintovaliokunnalta saaduista palautteista yhteenvedon. Yhteenvedossa käsitellään opetuksen suunnitteluun ja kehittämiseen liittyviä asioita, ei yksittäisen opettajan henkilökohtaisia opetustaitoja. Niistä asioista pedagoginen yliopistonlehtori keskustele tarvittaessa ja opettajan niin halutessa henkilökohtaisesti opettajan kanssa. Hän on opettajien käytettävissä opetustaitojen kehittämisessä ja voi esim. videoida

opettajan opetustilanteita. Pedagoginen yliopiston lehtori esittelee yhteenvetoraportin laitoksen johtoryhmän kokouksessa, jossa käynnistetään seuraavan vuoden opetuksen suunnittelu. Tässä palaverissa pedagoginen yliopistonlehtori nostaa esille keskeisimmät laitoksen opetuksen vahvuudet ja kehittämisalueet. Hän palauttaa laitokselle kaikki alkuperäiset palautelomakkeet.

Lähde: Oikeustieteellisen tiedekunnan intra-sivusto:<https://alma.helsinki.fi/doclink/87891>
Lainattu 20.11.2008.

Palautelomakkeet

- Kurssipalautelomake
- Opettajapalautelomake
- Seminaarin palautelomake
- Tenttipalautelomake

Lähde: Oikeustieteellisen tiedekunnan intra-sivusto: <https://alma.helsinki.fi/doclink/87889>
Lainattu 20.11.2008.

Esimerkkejä laitosten palautteisiin liittyvistä päätöksistä

TENTIT: Tenteistä kerätään palaute päätenttikierroksella.

LUENTOSARJAT: Luentosarjoista jokainen opettaja kerää palautteen yhdestä pitämästään pakollisesta tai valinnaisesta luentosarjasta lukuvuodessa.

Palautelomakkeet kerätään viimeisellä luentokerralla tai luentokuulustelun yhteydessä.

SEMINAARIT: Jokainen oppiaine valitsee lukuvuoden aikana järjestettävistä seminaareista yhden seminaarin, josta kerätään palaute.

VALINNAISET OPINNOT: Valinnaisista opinnoista, jotka tehdään puhtaasti kirjatenttinä, palaute kerätään tentin yhteydessä.

OPETTAJAN ANTAMA PALAUTE: Jokaisen pitämänsä kurssin jälkeen opettaja antaa palautetta opetuksesta (= itsearviointi).

Lähde: Oikeustieteellisen tiedekunnan intra-sivusto: <https://alma.helsinki.fi/doclink/87892>
Lainattu 20.11.2008.

Opiskelijajärjestöjen palaute

Opiskelijajärjestöt ovat aktiivisesti mukana palautteen keräämisessä. Pykälän ja Codexin edustajat saavat pedagogiselta yliopistonlehtorilta lainaksi opiskelijoiden palautevastaukset ja laativat niistä tutkintovaatimusesityksen. Opintovaliokunnassa käsitellään tutkintovaatimusesitystä, ei yksittäisiä vastauksia.

Teologinen tiedekunta

Lähde: Teologisen tiedekunnan toimintakäsikirjan kappale 2.5.2 Palautejärjestelmä.
<https://wiki.helsinki.fi/display/teoltoiminta/B2.+Koulutus#B2.Koulutus-palautte>
Lainattu 20.11.2008.

Palautejärjestelmä

Säännöllisesti kerättävä palaute

- Jokaisella tiedekunnan laitoksella kerätään opetuksesta palautetta, useilla laitoksilla systemaattisesti kaikesta opetuksesta. Palautteet käsitellään laitosjohtoryhmässä tai opettajakokouksissa. Palaute vaikuttaa kurssien aikatauluihin, tehtävämääriin, opetusmenetelmiin, sisältöihin ja painotuksiin. Palautteen perusteella on luotu myös kokonaan uusia kursseja.
- Tuutoriprojektisihteeri kerää uusille opiskelijoille järjestettävästä orientoivasta viikosta vuosittain palautetta, jonka avulla orientoivaa viikkoa kehitetään.
- Tiedekunnan pedagoginen yksikkö tekee yhteistyössä Teologian Ylioppilaiden Tiedekuntayhdistyksen (TYT) kanssa ensimmäisen vuoden opiskelijoille vuosittain palautekyselyn, jolla selvitetään opiskelijoiden kokemuksia opinnoista, opetuksesta ja opetuksen tukipalveluista. Palautteen käsittelyä kehitetään yhteistyössä TYT:n kanssa. Kysely yhdistettiin keväällä 2007 tiedekuntien yhteistyönä toteutettuun Opiskelijan opiskelu ja oppimisympäristö -kyselyyn.
- Tiedekunnan hallintopalvelut tekee ensimmäisen vuoden Etappi-poimintaan jääneille opiskelijoille vuosittain kyselyn, jossa selvitetään opintojen viivästymiseen johtaneita syitä sekä kartoitetaan, millaista tukea ja ohjausta opiskelijat tarvitsevat. Tuloksia käytetään erityisesti opintoneuvonnan kehittämisessä.
- Keväällä 2007 toteutettiin palautekysely opintoasiainpalveluista, jonka perusteella kehitetään opintotoimiston ja -hallinnon palveluja. Kysely on tarkoitus toteuttaa säännöllisesti noin kolmen vuoden välein.
- Tiedekunnan työelämäsuunnittelija on laatinut kyselyn, joka lähetetään syksyllä 2007 A2-linjan (muut kuin papiksi tai opettajaksi aikovat) harjoitteluohjaajille. Kyselystä on tarkoitus tehdä säännöllinen yhteydenpidon ja harjoittelun kehittämisen väline.
- Yliopisto kerää valmistuvilta palautetta koulutuksen työelämävastaavuudesta ja tietoa sijoittumisesta työelämään. Tiedekunnan hallintosihteeri pyytää kaikkia tutkintotodistuspyynnön jättäviä täyttämään verkossa olevan lomakkeen. HY:n ura- ja rekrytointipalvelut koostaa palautteista raportin, jota tiedekunta hyödyntää opintojen, tutkintojen ja työelämäyhteyksien kehittämisessä.

Tarvelähtöisesti kerättävä palaute

Säännöllisesti kerättävän palautteen lisäksi tiedekunnassa on tehty tarvelähtöisesti muita palautekyselyitä ja selvityksiä, joissa pyritään saamaan esiin tarpeita jonkin alueen kehittämiseksi tai lisätietoa johonkin esiin tulleeseen ongelmakohtaan. Palautetta on viimeksi kerätty mm. soveltavia opintoja suorittaneilta, kreikan opintojakson keskeyttäneiltä ja tvt-ajokortin suorittamatta jättäneiltä opiskelijoilta.

Koulutussuunnittelun tueksi tehtävät kyselyt ja selvitykset

Tiedekunnassa on toteutettu erilaisia selvityksiä, joilla on kartoitettu koulutuksen linjauksiin vaikuttavia seikkoja. Niistä viimeisimmät ovat:

- Vuonna 2003 tiedekunta teki oman strategiatyöskentelynsä tueksi koko tiedekunnan toiminnan kattavan Dialogi-työkalulla toteutetun kyselyn. Saatua palautetta käytettiin tiedekunnan strategian 2004-2006 rakentamisessa.
- Vuonna 2004 toteutettiin kattava kysely opinnoissaan viivästyneille opiskelijoille. Tarkoituksena oli selvittää viivästymisen syitä. Saatu palaute vaikutti tiedekunnan tutkinnonuudistuksen linjauksiin.
- Tiedekunta toteutti vuonna 2005-2006 yhdessä Åbo Akademin ja Joensuun yliopiston teologisten tiedekuntien kanssa OPM:n rahoittamana teologien koulutustarveselvityksen (TEOTAR), jossa selvitettiin, millainen koulutustarve teologisella alalla on aina vuoteen 2020 asti. Selvityksen tulosten pohjalta OPM nosti teologisen alan maisterien tutkintotavoitteita.

Valtiotieteellinen tiedekunta

Lähde: Ote Valtiotieteellisen tiedekunnan toimintakäsikirjan kappaleesta: 10.1 Oppimisen arviointi, osoitteessa:

<http://www.valt.helsinki.fi/tiedekunta/laatukasikirja/perustehtavat/koulutus/arviointi.html>

Lainattu 20.11.2008.

Oppimisen arviointi

Valtiotieteellisessä tiedekunnassa opiskelu on perinteisesti ollut tenttipainotteista. Tenttipainotteisuus on kuitenkin voimakkaasti vähentynyt ja tarjolla on runsaasti vaihtoehtoisia suoritustapoja ja opiskelumuotoja. Opettajat hyödyntävät opetuksessaan ja oppimisen arvioinnissa yhä kasvavassa määrin verkon tarjoamia mahdollisuuksia. Opiskelijoiden oppimisen arviointimenetelmät sekä opiskelijalle hänen oppimisestaan annettavat palautekäytännöt vaihtelevat laitosten välillä ja sisälläkin. Arviointikäytännöt käyvät ilmi opintojaksokohtaisesti laitosten verkkosivuilla.

Osa opettajista järjestää vastaanottojen lisäksi erillisiä palautetilaisuuksia. Palautetta annetaan joissakin tapauksissa myös sähköpostitse. Myös tenttiarvostelun perusteella opiskelija saa palautetta oppimisestaan. Seminaarityyppisessä opetuksessa opiskelija saa palautetta opetustilanteessa. Erilaisissa laitoksen järjestämissä opettaja-opiskelijatapaamisissa (mm. HOPS:in yhteydessä) voidaan keskustella ja arvioida yhdessä opiskelijan oppimistuloksia. Myös kehittämisseminaarit ja ns. laitoskahvitilaisuudet toimivat palautteen antamisfoorumeina.

Tavoitteet

Oppimisen arviointi kattaa sekä tiedon hallinnan että sen soveltamisen arvioinnin. Opetuksessa ja oppimisen arvioinnissa käytetään monipuolisia ja oppimista tukevia menetelmiä ja käytäntöjä. Opetuksessa ja oppimisen arvioinnissa hyödynnetään verkkoa ja oppimisympäristöjä silloin, kun se on pedagogisesti tarkoituksenmukaista. Opiskelija saa palautetta oppimisestaan.

Vastuutahot

Tiedekunta vastaa oppimisen arvioinnissa noudatettavista yleisperiaatteista ja antaa niitä koskevia ohjeita. Laitos vastaa siitä, että oppimistavoitteet ja arviointiperiaatteet on määritelty ja että oppimisen arvioinnissa käytetään tarkoituksenmukaisia menetelmiä. Opettajan vastuulla on, että hän käyttää oppimisen kannalta tarkoituksenmukaisia arviointimenetelmiä ja soveltaa arviointikriteereitä johdonmukaisesti ja tasa-arvoisesti eri opiskelijaryhmiin.

Opettaja huolehtii siitä, että opiskelijalla on mahdollisuus saada palautetta oppimisestaan. Opiskelija vastaa oppimisestaan ja on aktiivinen palautteen saamiseksi.

Lisäksi: Opiskelijoiden oppimisen arviointimenetelmät sekä opiskelijalle hänen oppimisestaan annettavat palautekäytännöt vaihtelevat laitosten välillä ja sisälläkin. Arviointikäytännöt käyvät ilmi opintojaksokohtaisesti laitosten verkkosivuilla.

Kaikkien laitosten palautekäytännöt on koottu taulukkomuotoon, osoitteessa:
<http://www.valt.helsinki.fi/staff/hkahlos/proj/palautelomakeyhteenveto.htm>

Lopuksi

Miten paljon erilaisia aiheita liittyykään palautteen keräämiseen, antamiseen ja käyttämiseen? Aiheita on paljon, mutta miten paljon on näihin aiheisiin liittyviä erilaisia näkemyksiä? Palauteasiat kirvoittavat usein voimakkaitakin mielipiteitä ja asenteita, sillä jokaiselta meistä löytyy henkilökohtaisia mielipiteitä, jotka haluamme ilmaista. Kaikki olemme myös saaneet osaksemme niin positiivista kuin negatiivistakin palautetta ja olemme vastanneet palautteeseen tavalla jos toisella.

Palautteen antamisen ja vastaanottamisen taidot sekä selkeät käytännöt palautteen hyödyntämisestä ovat elementtejä, joilla palautejärjestelmä saadaan toimimaan.

Käyttätymistieteellisen tiedekunnan palautejärjestelmään liittyvät toimintatavat vaihtelevat laitoksesta, koulutuksesta ja opiskelijoista riippuen. Koulutusten yhteisten pelisääntöjen perään kuulutetaan tämänkin julkaisun useassa kappaleessa. Palautetta kerätään – ja saadaan keräämättäkin – oli palautekäytännöt laitosten yhteisiä tai vaikkapa jokaisen opettajan itse kehittämiä. Mielipiteet palautejärjestelmän puolesta ja vastaan tulevat jakautumaan jatkossakin, vaikka kehittämistyöhön panostettaisiin ”suurella volyymillä”; resursoimalla ja kampanjoimalla asian puolesta. Ajattelun toivotaan kuitenkin kääntyvän yhä enenevässä määrin positiiviseksi yhdessä kehittämisen hengeksi.

Yhteisillä käytännöillä pyritään palauteasioiden läpinäkyvyyteen sekä opiskelijoiden että henkilöstön keskuudessa. Opiskelijat antavat usein palautetta, siitä etteivät he tiedä lukeeko joku opintojaksopalautteet tai mihin niitä käytetään. Käyttätymistieteilijät, vastaammeko vastuuseen avoimen ja suoraselkäisen palautekulttuurin välittämisestä ja palautetaitojen opettamisesta kentälle valmistuville alamme asiantuntijoille?

Lähteet

Keso, P., Hautamäki, J. & Scheinin, P. (1999). Opetuksen arviointia kehittämässä. Kasvatustieteellisen tiedekunnan opintojen arviointityöryhmän raportti arviointiprosessin välineiden kehittämisestä ja kokeilemisesta. Helsingin yliopiston Opintoasiainosaston julkaisuja 16/1999. Helsinki: Yliopistopaino.

Käyttäytymistieteellisen tiedekunnan opetuksen ja opintojen kehittämisohjelma 2004-2006.

Lahtinen, A-M. (toim.) (2002). Koulutuksen ja tutkintojen kansainvälinen arviointi 2001-2002. Pedagogica, Kasvatustieteellisen tiedekunnan julkaisuja 12. Helsinki 2002.

Lindblom-Yläne, S., Lonka, K. & Slotte V. (2001). Aiotko opiskelijaksi? Helsinki: Edita.

Opetuksen ja opintojen kehittäminen käyttäytymistieteellisessä tiedekunnassa kaudella 2007-2009, toimeenpanosuunnitelma.

Tuomi, O. & Pakkanen, P. (2003). Koulutuksen ja tutkintojen laatu Helsingin yliopistossa - Kansainvälisen arvioinnin loppuraportti. Helsingin yliopisto 2003.

Venna, M. (toim.) (2005). Ei kai palautetta turhaan kerättäisi – opiskelijapalautteen kerääminen ja hyödyntäminen Helsingin yliopistossa. Helsingin yliopiston julkaisuja 1/2005. Helsinki: Yliopistopaino.

Verkkolainaukset:

Biotieteellinen tiedekunnan palautteesta informoiva intrasivu osoitteessa: <https://alma.helsinki.fi/doclink/108546>. Lainattu 20.11.2008.

Farmasian tiedekunnan verkkosivu: Arviointi ja palaute osoitteessa: http://www.helsinki.fi/farmasia/opkeh/arviointi_ja_palaute.htm ja palautetiedote osoitteessa: http://www.helsinki.fi/farmasia/opkeh/arviointi_ja_palaute.htm Lainattu 20.11.2008.

Eläinlääketieteellisen tiedekunnan toimintakäsikirjan kappale 3.1.4.2 Palaute, itsearviointi, osoitteessa: http://www.vetmed.helsinki.fi/laatu/koulutus_081118.pdf. Lainattu 20.11.2008.

Eläinlääketieteen lisensiaatin koulutusohjelman palautejärjestelmä – tavoitteena toiminnan jatkuva kehittäminen, osoitteessa: https://alma.helsinki.fi/download/2000000056190/elk_palautejarjestelma.pdf Lainattu 20.11.2008.

Esimerkki opiskelijatiedotuksesta verkossa: kasvatustieteen laitoksen intra-sivusto:
<https://alma.helsinki.fi/doclink/136883> ja <https://alma.helsinki.fi/doclink/136904>
Lainattu 11.11.2008.

Humanistisen tiedekunnan toimintakäsikirjan kappale 3.4.1 Miten laitoksilla sovitaan opetuksen sisällöistä, menetelmistä ja kehittämisestä? osoitteessa:
<http://www.helsinki.fi/hum/hallinto/toimintakasikirja/index.htm>
Lainattu 20.11.2008.

Käyttäytymistieteellisen tiedekunnan intra-sivut: Opiskelijapalautteen muodot tiedekunnassa, osoitteessa: <https://alma.helsinki.fi/doclink/104281> ja tiedekunnan palautejärjestelmä osoitteessa: <https://alma.helsinki.fi/doclink/78384>
Lainattu 20.11.2008.

Läketieteellisen tiedekunnan toimintakäsikirjan kappale: 8.7.2.3 Opiskelijoilta saatava palaute, osoitteessa: http://www.ltdk.helsinki.fi/toimintakasikirja/#_Toc177801578
Lainattu 20.11.2008.

Läketieteellisen tiedekunnan laatima opettajan ohje kurssipalautelomakkeiden ylläpitoon osoitteessa: <http://www.med.helsinki.fi/tuke/tiedostot/oodi/Kurssipalautelomakkeet.pdf>
Lainattu 20.11.2008.

Matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan toimintakäsikirjan kappale 15.3.1 Kurssipalaute, osoitteessa: <http://www.mm.helsinki.fi/laatu/toimintakasikirja/index.html>
Lainattu 20.11.2008.

Matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan toimintakäsikirjan kappale: 2.9.2 Opiskelijapalaute, osoitteessa:
https://alma.helsinki.fi/download/2000000086302/ml_toimintakk_versio_1.1_260608.pdf
Lainattu 20.11.2008.

Oikeustieteellisen tiedekunnan intra-sivustot: <https://alma.helsinki.fi/doclink/87891>,
<https://alma.helsinki.fi/doclink/87889> ja <https://alma.helsinki.fi/doclink/87892>
Lainattu 20.11.2008.

Slavistiikan ja baltologian laitoksen verkkosivu: Opiskelua ja opintoja koskeva palaute, osoitteessa: <http://www.helsinki.fi/hum/slav/general/opiskelijapalaute.htm>
Lainattu 20.11.2008.

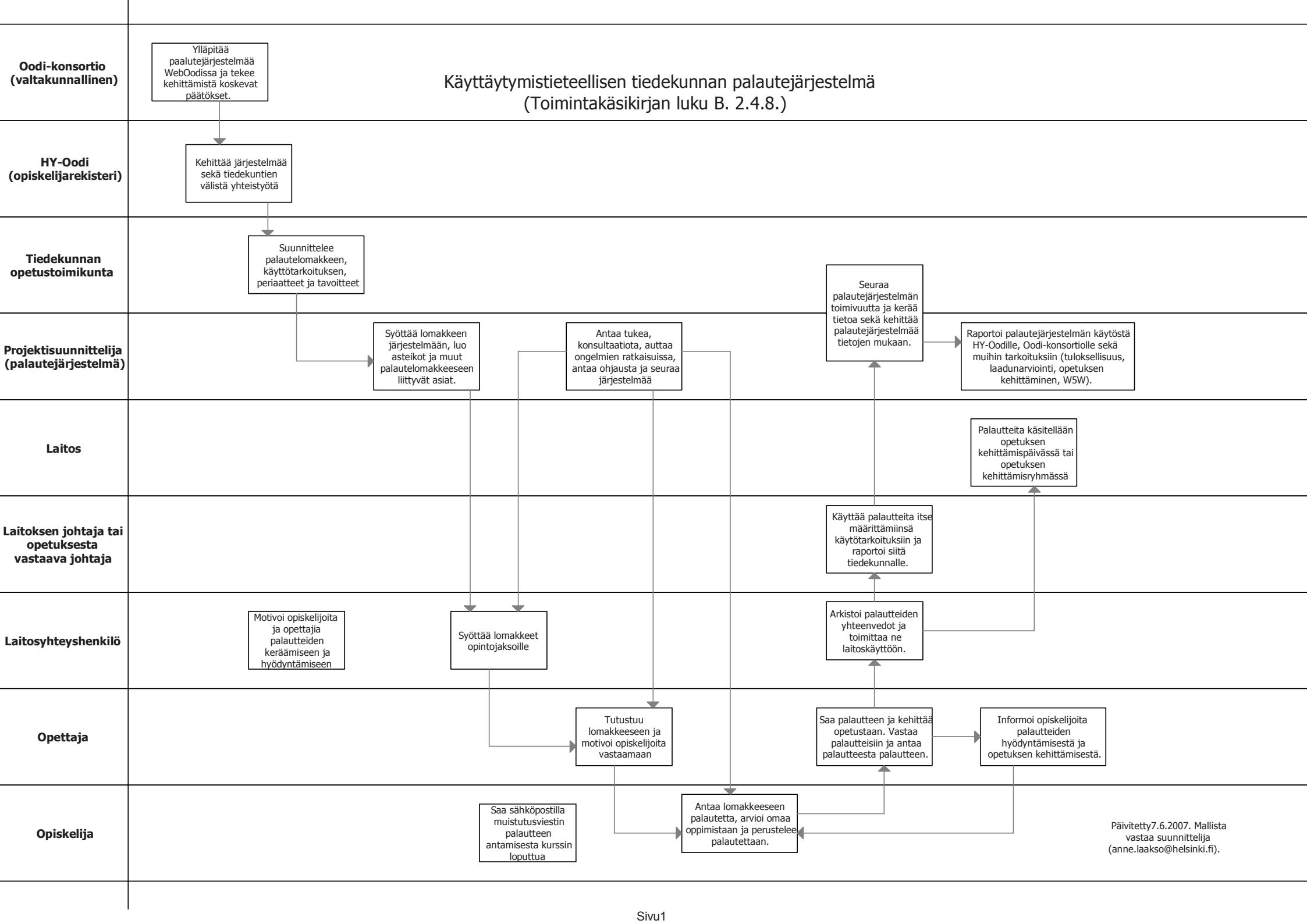
Teologisen tiedekunnan toimintakäsikirjan kappale 2.5.2 Palautejärjestelmä.
<https://wiki.helsinki.fi/display/teoltoiminta/B2.+Koulutus#B2.Koulutus-palaute>
Lainattu 20.11.2008.

Valtiotieteellisen tiedekunnan toimintakäsikirjan kappale 10.1 Oppimisen arviointi, osoitteessa:
<http://www.valt.helsinki.fi/tiedekunta/laatukasikirja/perustehtavat/koulutus/arviointi.html>
Lainattu 20.11.2008.

Yliopiston palautesivusto osoitteessa: <https://alma.helsinki.fi/doclink/103218>
Lainattu 15.10.2008.

Liitteet

- Liite 1** Palautejärjestelmää kuvaava prosessikaavio
- Liite 2** Palautejärjestelmän käyttöohje
- Liite 3** WebOodin käyttöohje opettajille, kasvatustieteen laitoksen kokoama ohje
- Liite 4** Perustutkinto-opiskelijoiden palautelomake, opetuksen ja opintojen kehittämistoimikunnassa luotu ensimmäinen versio
- Liite 5** Perustutkinto-opiskelijoiden palautelomake, nykyinen versio, pohja luotu kasvatustieteen laitoksen pilotoinnin yhteydessä, muutamia muutoksia tehty myöhemmin
- Liite 6** Perustutkinto-opiskelijoiden palautelomake ruotsiksi
- Liite 7** Perustutkinto-opiskelijoiden palautelomake englanniksi
- Liite 8** Jatkokoulutuksen palautelomake
- Liite 9** Jatkokoulutuksen palautelomake englanniksi
- Liite 10** Palautejärjestelmäkysely opiskelijoille syksyllä 2008
- Liite 11** Palautejärjestelmäkysely laitoksille syksyllä 2008
- Liite 12** Tietosuojavaltuutetun toimiston ohje: Henkilötietojen kerääminen koulutuksen itsearviointiin liittyvissä kyselyissä
- Liite 13** Pedagogisten yliopistonlehtorien esitys palautelomakkeeksi WebOodiin (tietosuojaohjeisiin soveltuvat kysymykset) , luonnos 1.3
- Liite 14** Tiedekunnan koostamat PalauteOodin kehittämis ehdotukset



Päivitetty 7.6.2007. Mallista vastaa suunnittelija (anne.laakso@helsinki.fi).

Käyttäytymistieteellisen tiedekunnan palautejärjestelmää koskeva käyttöohje

Taustaa

Tiedekunnan opetuksen ja opintojen kehittämisohjelman 2004-2006 mukaisesti tiedekunnassa on aloitettu opetuksen ja oppimisen systemaattisen arviointitiedon kerääminen osana laadunarviointiprosessia. Järjestelmää on pilotoitu lukuvuonna 2005-2006 kasvatustieteen laitoksella, käsittäen 33 suomenkielisen koulutuksen ja 21 ruotsinkielisen koulutuksen opintojaksoa. Kasvatustieteen laitoksella kokoontunut työryhmä on yhdessä tiedekunnan kanssa kehittänyt edelleen Opetuksen ja opintojen kehittämistoimikunnassa suunniteltua, WebOodissa toteutuvaa järjestelmää. Suunnittelutyössä on ollut opiskelijoita mukana.

Asia on koettu tärkeäksi ja pilotointia jatkettiin. Lukuvuonna 2006-2007 mukaan palautejärjestelmään liitettiin portaittain tdk:n koulutuksia laajemmaltikin. Kasvatustieteen laitoksen lisäksi palautetta kerättiin 2006-2007 mm. psykologian laitoksen, varhaiskasvatuksen maisteriohjelman sekä mahdollisesti tiedekunnan yhteisesti järjestämän jatkokoulutuksen kursseilta. Järjestelmän käyttöönotto eteni siten, että lukukauden 2007-2008 aikana mukaan tulivat kaikkien laitosten kaikki kandidaatin ja maisterin tutkintoihin sisältyvät opintojaksot (joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta; harjoittelujaksot ja tutkielmaseminaarit harkinnanvaraisesti).

Palautejärjestelmä WebOodissa osoitteessa: <http://oodi-www.it.helsinki.fi/hy/>

Käyttöohje

Käsillä olevassa palautejärjestelmän ns. käyttöohjeessa selvennetään, miksi palautetta kerätään ja mihin saatua palautetta käytetään. Palautejärjestelmän tavoitteiden tulee olla selkeät ja läpinäkyvät. Näistä syistä tiedekunta on koennut viime lukuvuoden pilotin pohjalta käyttöohjeen, jolla tiedotetaan henkilökuntaa ja opiskelijoita palautejärjestelmän käytöstä laitoksilla. Palautejärjestelmän yhdyshenkilöillä on laitoksilla merkittävä tiedottamisen ja tuen rooli. Palautejärjestelmän toivotaan olevan osa laitospolttuuria ja konkreettista opetuksen kehittämistyötä.

Käyttöohje sisältää tietoa seuraavista aiheista:

1. Miksi palautetta kerätään ja mihin kerättyä palautetta käytetään?
2. Mihin kerättyä palautetta ei käytetä?
3. Mitä tulee ottaa huomioon annettaessa palautetta?
4. Mitä tulee ottaa huomioon tarkasteltaessa palautetta?

1. Miksi palautetta kerätään ja mihin kerättyä palautetta käytetään?

- WebOodin palautejärjestelmällä kerätään palautetta opintojaksoista *kokonaisuutena*.
- Annettua palautetta käytetään, kun laitoksella arvioidaan ja kehitetään uusien tutkintojen mielekkyyttä, toimivuutta ja työmäärää (Bolognan prosessi)
 - erityisesti palautelomakkeen työmäärä-kohta on sellainen, jota kannattaa seurata ja johon on syytä tehdä muutoksia tarvittaessa (palautelomakkeen kysymys 7)
 - myös opintojakson toteuttamistavan toimivuus on erityisen tärkeä opintojaksoja kehittäessä (palautelomakkeen kysymykset 3 ja 9)
 - myös vaativuustasoa voidaan tarkkailla saadun palautteen perusteella (palautelomakkeen kysymys 6)
- Lomakkeella voidaan saada palautetta uusista tutkintovaatimuksista
 - ovatko tutkintovaatimusten tavoitteet ja niihin määritelty kirjallisuus opintojaksojen kannalta sopivat (palautelomakkeen kysymykset 1 ja 8)
- Lomakkeella saadaan palautetta opetuksen järjestelyistä ja opetuksesta sekä laitoksella yleensä että opettajalle erityisesti. Palaute on opettajalle opetuksen kehittämisen työväline.
Palautetta tarkasteltaessa on hyvä eritellä:
 - opettajan osuus: esim. opetuksen suunnittelu ja toteutus, opiskelijoiden arviointi
 - laitoksen määrittämät opintojakson raamit (osaan opettaja voi vaikuttaa, osaan ei): esim. toteutustavat, tutkintovaatimukset, laajuus
- Palautteen antaminen on tärkeää opiskelijan oppimisen vuoksi. Rakentavan palautteen antamisen taito on tärkeää käyttäytymistieteilijälle niin opinnoissa kuin työelämässä. Opiskelijan oman oppimisen seuranta ja opiskelupanoksen suhteuttaminen annettuun palautteeseen ovat niin ikään tärkeitä osia palautejärjestelmässä.
- Palautteen antaminen on merkittävää myös opiskelijan oikeusturvan vuoksi. Opiskelijalla on oltava mahdollisuus ilmaista tyytymättömyytensä tai tyytyväisyytensä. Olisi erityisen toivottavaa, että mikäli opiskelija on tyytymätön, hän vastaisi myös lomakkeen avokysymyksiin ja perustelisi tyytymättömyytensä.

2. Mihin kerättyä palautetta ei käytetä?

Kerättyä palautetta tulee käyttää vain siihen tarkoitukseen, mihin järjestelmä ja lomake on suunniteltu. Saatuja monivalintakysymysten vastauksia ei ole tarkoitettu käytettäväksi henkilöstöhallinnon välineenä – ei varsinkaan irrallisena avovastauksista. Opettajan aloitteesta palautetta voidaan käyttää myös esimerkiksi osana kehityskeskusteluja. Palautteen käyttämiseen tarkoituksenmukaisesti pyritään vaikuttamaan huomioimalla seuraavia seikkoja:

- Opettajakohtainen palaute (avokysymykset 8 ja 9) pitäisi saada nähtäväksi vain opettajalle (järjestelmä ei mahdollista tätä tällä hetkellä; kehitysehdotus toimitettu WebOodille). Tämä voidaan koulutuksissa toteuttaa esim. siten, että laitoksella järjestelmän ns. yhdyshenkilö erittelee avokysymysten vastaukset järjestelmän tuottamasta kurssipalautteen yhteenvedosta.
- Palautetta käytetään opintokokonaisuuksien kehittämiseen esimerkiksi tutkintovaatimusten, sisällön ja kirjallisuuden suunnittelutyössä.
- Monivalintakysymysten vastaukset eivät ole suoraan vertailtavia toisten opintojaksojen palautteeseen, sillä opintojaksoilla on erilaiset toteutustavat, sisällöt ja kohderyhmät
 - myöskään eri laitosten palauteyhteenvetoja ei tule vertailla keskenään
 - yliopiston opetuksen arvioinnin yhteydessä ei tule käyttää palautteessa saatuja monivalintakysymysten yhteenvetoja eri opintojaksoja / laitoksia vertaillen, vaan tärkeintä opetuksen arvioinnin kannalta on se, että meillä on käytössä systemaattinen palautejärjestelmä, jonka kautta saatavaa palautetta käytetään opetuksen kehittämiseen
- Monivalintakysymysten vastauksia ei tule käyttää yksinään, vaan aina suhteessa opintojakson avovastauksiin sekä toteutustapaan, vastausprosenttiin, jne. (ks. myös kohta 4 alla)
 - *avovastaukset ovat ensisijainen ja arvokkain järjestelmän tuottama palaute*
- Palautteita ei käytetä opettajan taitojen arviointiin muutoin kuin itsearviointissa, ellei opettaja itse halua ottaa palautetta esille esim. kehityskeskustuissa tai kollegaryhmissä
 - Esim. opettaja voi ottaa palautteet esiin ja pohtia niiden opetus- ja opettajakohtaisten kohtien kautta omaa opetustaan ja kehittymistään

3. Mitä tulee ottaa huomioon annettaessa palautetta?

- *Vain annettu palaute kehittää opintojaksoja.* Vaikkei palautteen antaminen olekaan pakollista, on toivottavaa, että jokainen opiskelija vastaa lähes kaikkien suorittamiensa opintojaksojen palautelomakkeeseen (pyrkimys esim. 80%). *Opettajan tehtävä on kannustaa kursseillensa osallistujia antamaan perusteltua palautetta. Palautteen antamisen tulisi olla luonnollinen osa opiskelua ja laitospolttuuria.* Opiskelijan tulee antaa palautetta myös, vaikka olisi keskeyttänyt opintojakson suorittamisen.
- *Avovastauksiin vastaaminen on erityisen tärkeää.* Erityisesti toivotaan kattavaa palautetta, jos opiskelija on ollut johonkin erityisen tyytyväinen tai erityisen tyytymätön.
- Palautteen antaminen nimellä on suositeltavaa, erityisesti jos toivoo kommentteja palautteeseensa tai vastauksia mahdollisiin kysymyksiinsä. Tietosuojavaltuutetun toimiston ohjeen mukaisesti opiskelijoilla on kuitenkin oltava mahdollisuus vastata nimettömästi.

- Myös rinnakkaisia palautekanavia kannattaa käyttää (esim. suora palaute opettajalle, opettajien omat palautteen keräämisen muodot, laitoksen oma lomake; Kasvatustieteen laitoksen yleinen www-palautelomake: <http://www.helsinki.fi/ktl/opiskelu/opiskelijapalaute.htm>).
- Opiskelijoiden tulee muistaa, että varsinkin sellaisista seikoista, joihin voidaan vaikuttaa opintojakson aikana, kannattaa antaa välittömästi palautetta suoraan opettajalle (esim. huono kuuluvuus, vaatavuustaso, luentokalvojen saatavuus).

4. Mitä tulee ottaa huomioon tarkasteltaessa palautetta?

Palautteen monivalintakysymysten yhteenvetoja tarkasteltaessa (niin opiskelijoiden, opettajien kuin laitoksen muunkin henkilökunnan) on vaara yksinkertaistaa, oikoa ja tehdä liian pitkälle vietyjä olettamuksia, jos ei ota huomioon esim. seuraavia tekijöitä:

1. Palautteen tavoitteet ja käyttötarkoitus
2. Opintojakson toteutustapa
3. Vastaajamäärä ja –prosentti
4. Osallistujamäärä
5. Opintojakson pakollisuus / valinnaisuus
6. Opiskelijaryhmien erilaisuus
7. Opintojakson sisällön mielekkyys tai haastavuus
8. Eri opintojen vaiheissa olevat opiskelijat
9. Palautteen keruun aikataulut
10. Palautejärjestelmän tekniset rajoitukset

Osan näistä tekijöistä tuntee tarkasti vain opintojakson opettaja(t).

WebOodin käyttöohje kasvatustieteen laitoksen henkilökunnalle

(HY / KTL / Anna Kuuteri 24.11.2008)

Sisältö	sivu
Kaikkien opintojaksojen tietojen katsominen	1-2
Omien opintojaksojen tietojen katsominen ja hallinta	3-7
Oma opetus -näky: Tutkintovaatimus- ja opetustietojen katsominen sekä sähköpostin lähettäminen kaikille ilmoittautuneille (ja kuvaustietojen muokkaaminen)	4
Opetustietojen perusnäky	5
Sähköpostin lähettäminen joko kaikille opiskelijoille tai osalle opiskelijoista	6
Osallistujalistat, opiskelijoiden tiedot ja lisätiedot	7
Palautejärjestelmä WebOodissa	8-10
Palautelomake	9-10

Kaikkien opintojaksojen tietojen katsominen (s. 1-2)

WebOodista löytyy laitoksen kaikkien opintojaksojen *tutkintovaatimustiedot* ja *opetustiedot*.

WebOodissa voit katsoa kaikkien (myös muiden opettamien) opintojaksojen tietoja seuraavasti:

1. Avaa WebOodi esim. osoitteesta www.helsinki.fi/weboodi. Sinun ei tarvitse kirjautua sisään.
2. Klikkaa näkymän vasemmassa reunassa olevasta kohdasta **Opetus/Opintojaksot – Opinto-oppaat**
3. Klikkaa **Käyttäjätieteellinen tiedekunta** –sanaa tai plussaa sen edessä.
4. Valitse laitoksen kohdalta se koulutus, jonka opintojaksoja haluat katsoa, esim. Kasvatustieteen laitos: **Kasvatustieteiden koulutus / kandidaatin tutkinto 2008-09**.

The screenshot shows the WebOodi v2.7 interface. On the left is a navigation menu with the following items: 'Etusivu / kirjaudu', 'Opetus/Opintojaksot Haku' (with a sub-link 'Opinto-oppaat'), 'Ohjeet ja linkit', 'Pikaohje', and 'Palautetta Oodista' (with sub-links 'suomeksi', 'på svenska', 'in English'). Below the menu is a search box with the text 'Hae opetusta'. The main content area shows the selected department 'Helsingin yliopisto > Käyttäjätieteellinen tiedekunta'. A list of departments is displayed with expand/collapse icons: Biotieteellinen tiedekunta, Eläinlääketieteellinen tiedekunta, Farmasian tiedekunta, Humanistinen tiedekunta, Keskushallinto, and Käyttäjätieteellinen tiedekunta. The 'Käyttäjätieteellinen tiedekunta' is expanded, showing a list of programs: 'Käyttäjätieteellisen tiedekunnan Jatkokoulutus 2008-2009', 'Käyttäjätieteellisen tiedekunnan tiedonhankinnan koulutus 2008-2009', 'Kasvatustieteen laitos', 'Aikuskasvatustieteen ja työn kehittämisen maisteriohjelma 08-10', 'Kasvatustieteiden koulutus / kandidaatin tutkinto 2008-09', 'Kasvatustieteiden koulutus / maisterin tutkinto 2008-09', 'Kasvatustieteiden koulutus / sivuainekokonaisuudet 2008-09', 'KTL/Koulutussosiologian ja -politiikan maisteriohjelma 08-09', 'Utbildning i pedagogik / kandidatexamen 2008-09', 'Utbildning i pedagogik / Magisterexamen 2008-09', and 'Utbildning i pedagogik / Studiehelheter för biämnestuderande 2008-09'. Arrows from the text above point to the 'Opinto-oppaat' menu item, the 'Käyttäjätieteellinen tiedekunta' department, and the 'Kasvatustieteiden koulutus / kandidaatin tutkinto 2008-09' program.

Näin avautuvan opinto-oppaan etusivulla on yleistekstiä koulutuksesta. Pääset yksinkertaisesti näkemään opintojaksojen tutkintovaatimus- ja opetus- tiedot välilehdeltä **Opetus**. Opintojaksot on siellä jaoteltu yleisopintoihin, kieliopintoihin, opintokokonaisuuksiin kuuluviin opintoihin ja valinnaisiin opintoihin. Saat esim. perusopinnot näkyviin klikkaamalla "Perusopinnot" -sanaa tai plussaa sen edestä.

Etusivu | **Opetus** | Tentit | Tutkintorakenteet | Opintojaksot

Tältä välilehdeltä näet oppaassa olevan opetuksen tiedot.

Opintojaksolle pääset ilmoittautumaan myös uuden *Tutkintorakenteet* -välilehden kautta.

[WebOodin käyttöopas](#) (päivitetty 9.7.2007)

Oppaaseen kuuluva opetus

- ± Yleisopinnot
- ± **Kieliopinnot**
- ± Perusopinnot

Toiminnot	Tunniste	Nimi	Tyyppi	Opettaja	Aikataulu
Ilmoittautuminen päättynyt	64131	P 1. Johdatus kasvatustieteisiin	Kurssi 3	Reijo Miettinen, Leila Pehkonen, Jaakko Virkkunen	09.09.08 -
Ilmoittautumiseen	64132	P 2. Kasvatus, yhteiskunta ja kulttuuri	Kurssi 4	Elina Lahelma	23.09.08 -
Ilmoittautumiseen	64133	P 3. Opetus ja oppiminen	Kurssi 4	Merja Ikonen-Varila	14.10.08 -
Ilmoittautumiseen	64134	P 4. Oppiminen työelämässä	Kurssi 4	Jaakko Virkkunen	11.11.08 -
Ilmoittautuminen päättynyt	64135	P 5. Kohti tutkivaa työtapaa	Kurssi 5	Aino-Majja Lahtinen, Leila Pehkonen	17.09.08 -
Ilmoittautuminen päättynyt	64136	P 6. Kasvatus elämäkulttuurissa	Kurssi 5	Leena Ahteenmäki-Pelkonen, Katariina Hakala, Tarja Palmu, Arja Piirainen	07.10.08 -

± Valinnaiset opinnot

± Aineopinnot

Sinulla on 2 vaihtoehtoa tutkintovaatimus- ja opetustietojen näkemiseen:

1. Klikkaamalla **tunnistenumeroa** saat ensin esiin opintojakson *tutkintovaatimustiedot*.

Klikkaamalla näin avautuvien tutkintovaatimustietojen alareunassa kohdassa **Meneillään oleva ja tuleva opetus** olevaa opintojakson **nimeä**, saat esiin opintojakson *opetustiedot* meneillään olevalle lukuvuodelle.

2. Klikkaamalla opintojakson **nimeä** saat ensin esiin opintojakson *opetustiedot* meneillään olevalle lukuvuodelle.

Klikkaamalla näin avautuvien opetustietojen oikeassa yläreunassa olevaa kohtaa **Näytä opintojakson tiedot** saat näkyviin opintojakson *tutkintovaatimustiedot*.

64132 P 2. Kasvatus, yhteiskunta ja kulttuuri, 4 op / :

Tunniste 64132
Nimi P 2. Kasvatus, yhteiskunta ja kulttuuri
Laajuus 4 op / 3 ov
Tyyppi Perusopinnot
Laji Opintojakso

Vastuuyksikkö Kasvatustieteen laitos

Opintokohteen yleinen oppimateriaali:

Tekijä	Nimike
Antikainen et al.	Kasvatus
Tolonen, T. (toim.)	Suomalair

Kuvaus

Tavoite Opiskelija tutustuu kasvatustieteeseen.

Oppimateriaali ja kirjallisuus Opintojaksosta vastaava opintokirjallisuuden oheisesta listasta.

- Antikainen, Ari, Rinne, Merja
- Suomalainen koulu ja opetus
- yksi artikkeli kustakin

Arviointi 0-5

Meneillään oleva ja tuleva opetus

Toiminnot	Nimi
Ilmoittautumiseen	P 2. Kasvatus, yhteiskunta ja kulttuuri

64132, P 2. Kasvatus, yhteiskunta ja kulttuuri, 4 op

Tunniste	64132	Opetuskielet	suomi	Näytä opintojakson tiedot
Nimi	P 2. Kasvatus, yhteiskunta ja kulttuuri	Lyhennimenimi	P 2. Kasvatus, yhteis	
Laajuus	4 op	Vastuuyksikkö	Kasvatustieteen laitos	

Omien opintojaksojen tietojen katsominen ja hallinta (s. 3-7)

Mikäli haluat katsoa opettamiesi opintojaksojen tutkintovaatimus- tai opetustietoja, katsoa tai listata opintojaksolle ilmoittautuneiden opiskelijoiden nimiä ja tietoja, lähettää opiskelijoille sähköpostia tai katsoa opintojaksopalautteen yhteenvedot (opintojaksopalaute ks. s. 8-10), toimi seuraavasti:

Kirjaudu sisään WebOodiin osoitteessa www.helsinki.fi/weboodi.

WebOodiin pääset myös Alman etusivun linkin kautta ilman uutta sisäänkirjautumista <https://alma.helsinki.fi/>.

WebOodin vasemmassa reunassa olevasta kohdasta **Oma opetus** klikkaamalla pääset katsomaan *opettamiesi opintojaksojen* tietoja. Alla oleva näkymä avautuu ja näkymässä on listattuna kaikki ne opintojaksot, joihin sinut on koodattu opettajaksi.

WebOodi v2.7
Kuuteri Anna Kaisa Helena,
012504196

Oma opetus

Opetus | **Tentit** | Piilotetut

Tunniste	Nimi	Tyyppi	Laajuus	Status	Aika	Osall	Toiminnot	Oppim.
>> 64131	P 1. Johdatus kasvatustieteisiin	Kurssi	3 op / 0 ov	Vahvistettu	12.09.05 -23.09.05	107	✉ 🚫 P	
>> 64132	P 2. Kasvatus, yhteiskunta ja kulttuuri	Kurssi	4 op / 0 ov	Vahvistettu	23.09.08 -04.03.09	91	✉ 🚫	
>> 64136	P 6. Kasvatus elämäkylussa	Kurssi	5 op / 0 ov	Vahvistettu	18.10.05 -21.02.06	124	✉ 🚫 P	
>> 65511	1.1. Orientointi maisteriohjelmaan	Kurssi	2 op / 1 ov	Vahvistettu	04.09.06 -20.09.06	0	✉ 🚫	

Tiedostoon

Mikäli haluat *piilottaa* tiedot niistä opintojaksoista, joiden opetus on jo pidetty, voit klikata ne piiloon **silmän kuvasta**.

Piilotetut -välilehdeltä pääset katsomaan ja halutessasi palauttamaan näkyviin piilottamiasi opintojaksoja.

Oma opetus –näkyvä:

Tutkintovaatimus- ja opetustietojen katsominen sekä sähköpostin lähettäminen kaikille ilmoittautuneille

Alla olevassa Oma opetus –näkyvän esimerkkikuvassa näkyy neljä opintojaksoa. Nämä on järjestetty WebOodissa automaattisesti tunnisteiden (=opintojakson koodi WebOodissa) perusteella. Opintojaksot voi *järjestää* haluamallaan tavalla klikkaamalla harmaassa palkissa olevia tummennettuja **otsikoita** (Tunniste, Nimi, Tyyppi, Status, Aika) joiden oikealla puolella on pieni kolmio.

Tämän näkyvän kautta pääset katsomaan opettamiesi opintojaksojen tutkintovaatimus- ja opetustietoja, katsomaan tai listaamaan opintojaksolle ilmoittautuneiden opiskelijoiden nimiä ja tietoja sekä lähettämään opiskelijoille sähköpostia.

Klikkaamalla **tuplaväkistä** halutun opintojakson nimen ja tunnisteiden vasemmalta puolelta, pääset opetustietojen perusnäkyvään mm. katsomaan *osallistujalista* ja lähettämään *sähköpostia* itse valitsemillesi opiskelijoille (ks. s. 5-6).

Opintojakson **tunnistenumeroa** klikkaamalla saat esiin opintojakson *tutkintovaatimustiedot* sekä listan opintojakson meneillään olevan lukuvuoden opetustiedoista. Listasta pääset katsomaan *opetustietoja* klikkaamalla opintojakson **nimeä**.

Opintojakson **nimeä** klikkaamalla pääset suoraan katsomaan opintojakson *opetustietoja*. Avautuvasta näkyvästä saat esiin *tutkintovaatimustiedot* klikkaamalla kohdasta **Näytä opintojakson tiedot**.

Tunniste	Nimi	Tyyppi	Laajuus	Status	Aika	Osall	Toiminnot	Oppim.
64131	P 1. Johdatus kasvatustieteisiin	Kurssi	3 op / 0 ov	Vahvistettu	12.09.05 -23.09.05	107	✉ 🚫 P	
64132	P 2. Kasvatus, yhteiskunta ja kulttuuri	Kurssi	4 op / 0 ov	Vahvistettu	23.09.08 -04.03.09	91	✉ 🚫	
64136	P 6. Kasvatus elämäntulussa	Kurssi	5 op / 0 ov	Vahvistettu	18.10.05 -21.02.06	124	✉ 🚫 P	
65511	1.1. Orientointi maisteriohjelmaan	Kurssi	2 op / 1 ov	Vahvistettu	04.09.06 -20.09.06	0	✉ 🚫	

Klikkaamalla **kirjekuoren** kuvaa voit lähettää *sähköpostia* kaikille ilmoittautuneille opiskelijoille (paitsi niille, joiden status on hylätty). Toinen, suositeltavampi tapa lähettää sähköpostia esitellään sivulla 6.

Kuvaustietojen muokkaaminen

Mikäli haluat muuttaa opetustietojen kuvauksia, lähetä asiasta viestiä koordinaattori Anna Kuuterille. *Älä muokkaa itse tietoja!*

Huom.! Tutkintovaatimustietoja ei voi muuttaa ilman laitoksen johtoryhmän ja dekaanin päätöstä. Mikäli tutkintovaatimuksissa on mielestäsi jotain korjattavaa tai parannettavaa, lähetä asiasta viestiä Anna Kuuterille.

Opetustietojen perusnäky

Alla näkyy esimerkkiopintojaksonamme toimivan P 2. Kasvatus, yhteiskunta ja kulttuuri -opintojakson opetustiedot monitasoisena "opetustapahtumana" (kuten WebOodi opetustietoja ja niiden rakennetta kutsuu). Kyseisellä opintojaksolla on yksi pääopetustapahtuma (ylin nimirivi), jolle on asetettu erikseen osaopetustapahtumia (viisi alemmaa nimiriviä), kuten eri suoritustapoja ja tenttejä (voisi olla myös harjoitusryhmiä). Näky on saatu esiin klikkaamalla tuplaväkistä oma opetus -näkyssä (ks. s. 4).

Opetustapahtuman muokkaus

Tiedot
 Perustiedot Aikataulut Opettajat Vastuut

<input type="checkbox"/>	64132 P 2. Kasvatus, yhteiskunta ja kulttuuri (66703461)	Opiskelijat	Toiminnot
<input type="checkbox"/>	Kurssi, P 2. Kasvatus, yhteiskunta ja kulttuuri, 4 op / 0 ov, 23.09.2008 - 04.03.2009	91/-	+
<input type="checkbox"/>	P 2. Kasvatus, yhteiskunta ja kulttuuri: kirjallisuussuoritus, 09.10.2008 -04.03.2009	18/-	K + -
<input type="checkbox"/>	P 2. Kasvatus, yhteiskunta ja kulttuuri: opetussuoritus, 23.09.2008 -03.10.2008	64/-	K + -
<input type="checkbox"/>	P 2. Tentti: Kasvatus, yhteiskunta ja kulttuuri, 09.10.2008	62/-	K + -
<input type="checkbox"/>	P 2. Tentti: Kasvatus, yhteiskunta ja kulttuuri, 13.11.2008	34/-	K + -
<input type="checkbox"/>	P 2. Tentti: Kasvatus, yhteiskunta ja kulttuuri, 04.03.2009	0/-	K + -

Opetustapahtumahierarkian statuksien muutos:

Näkyminen webissä: Kyllä Ei

Opiskelijan näkymät:

Tietoja viimeksi muokannut: Kuuteri Anna K H 24.11.2008 10:26:08

Tiedot eri oppaissa:

Opas	Tila	Kommentti
KTL/kandidaatti/suomi 08-09	valmis	
KTL/sivuaine/suomi 08-09	valmis	

Ylimpää **ihmishahmoa** klikkaamalla pääset

- tarkastelemaan *kaikkien opintojaksolle* ilmoittautuneiden opiskelijoiden tietoja (ks. s. 7)
- lähettämään heille (kaikille tai osalle) sähköpostia (ks. s. 6)
- tulostamaan ilmoittautujalistan kaikista opiskelijoista (ks. s. 7)

Tätä **ihmishahmoa** klikkaamalla pääset

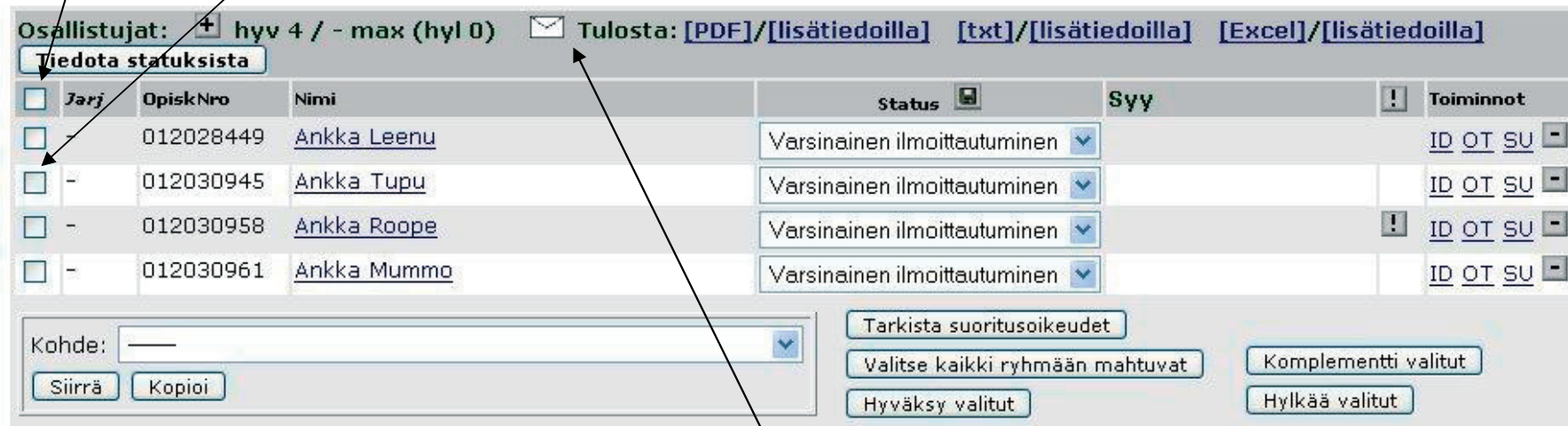
- tarkastelemaan *vain tähän tenttiin* ilmoittautuneiden opiskelijoiden tietoja (ks. s. 7)
- lähettämään heille (kaikille tai osalle) sähköpostia (ks. s. 6)
- tulostamaan ilmoittautujalistan kyseisen osaopetustapahtuman opiskelijoista (ks. s. 7)

Sähköpostin lähettäminen joko kaikille opiskelijoille tai osalle opiskelijoista

Alla olevan näkymän saat esiin klikkaamalla **ihmishahmoa**  opetustietojen perusnäkymän opiskelijat-sarakkeessa (ks. s. 5). Näkymän kautta voit lähettää sähköpostia joko kaikille opiskelijoille tai osalle opiskelijoista.

Voit lähettää sähköpostia *kaikille opiskelijoille* klikkaamalla kaikista **ylintä rastikenttää** tummanharmaassa palkissa.
Huom.! Myös statuksella hylätty olevat opiskelijat tulevat tällöin valituiksi (saat heidät pois klikkaamalla heidän rastikenttäänsä).

Voit lähettää sähköpostia *osalle opiskelijoista* valitsemalla ensin opiskelijat **rastittamalla** heidät yksi kerrallaan.



The screenshot shows the 'Osallistujat' (Participants) section of the WebOodi system. At the top, it indicates 'hyv 4 / - max (hyl 0)' and provides options to download the list as PDF, TXT, or Excel. Below this is a table with columns for 'Jarj' (Order), 'OpiskNro' (Student ID), 'Nimi' (Name), 'Status' (Status), 'Syy' (Reason), and 'Toiminnot' (Actions). Four students are listed: Anikka Leenu, Anikka Tupu, Anikka Roope, and Anikka Mummo, all with a status of 'Varsinainen ilmoittautuminen'. Below the table, there is a 'Kohde:' dropdown menu and several buttons: 'Siirrä', 'Kopioi', 'Tarkista suoritusoikeudet', 'Valitse kaikki ryhmään mahtuvat', 'Komplementti valitut', 'Hyväksy valitut', and 'Hylkää valitut'. Arrows from the text above point to the 'ihmishahmo' icon and the 'Tulosta' button.

Kun opiskelijat on valittu, voit lähettää heille sähköpostia klikkaamalla **kirjekuoren** kuvasta. WebOodi lisää viestiin automaattisesti otsikon sekä sisältökenttään alkutekstin ja linkin opintojakson tietoihin. Voit halutessasi muokata otsikkoa ja/tai sisältökentän alkutekstiä. Opiskelijat eivät näe viestistäsi toistensa sähköpostiosoitteita. Kun he vastaavat viestiisi, tulee vastaus automaattisesti sähköpostiosoitteeseesi.

Huom.! Kun lähetät opiskelijoille sähköpostia, saat automaattisesti viestistä kopion omaan sähköpostiosoitteeseesi. **Säilytä tämä viesti.**

Huom.! WebOodin kautta ei voi lähettää opiskelijoille *liitetiedostoja*. Mikäli haluat lähettää liitetiedostoja (tai muista syistä käyttää omaa sähköpostiohjelmaasi), voit toimia kahdella tavalla:

1. Paina WebOodin yllä olevan ohjeen mukaan luoman viestin alareunassa olevaa linkkiä "Avaa selaimesi oletus sähköpostissa". Mikäli sähköpostiohjelmasi on asennettu koneellasi oletussähköpostiohjelmaksi, ohjelma aukeaa ja voit lähettää viestin normaaliin tapaan.
2. Kopioi WebOodin yllä olevan ohjeen mukaan luomasta viestistä opiskelijoiden osoitteet käyttämäsi sähköpostiohjelman vastaanottajien kenttään (käytä bcc-kenttää, jotta opiskelijat eivät näe toistensa osoitteita) ja lähetä viesti normaaliin tapaan. Muista peruuttaa WebOodin viesti klikkaamalla viestin alareunasta "Takaisin".

Liite 3 WebOodin käyttöohje opettajille, kasvatustieteen laitoksen kokoama ohje

Osallistujalistat

Samassa opiskelijat-näkymässä voit tulostaa osallistujalistan haluamassasi formaatissa, lisätiedoilla tai ilman.

PDF- ja txt-formaateissa näkyvät tiedot: opiskelijanumero, opiskelijan nimi, opinto-oikeus (+ lisätiedot).

Excel-formaatissa näkyvät tiedot: opiskelijanumero, syntymäaika, opiskelijan nimi, opinto-oikeus, status, syy mahdollisiin huomautuksiin, sähköpostiosoite, puhelinnumero (+lisätiedot). Voit halutessasi järjestää, poistaa ja lisätä sarakkeita ja tallentaa tiedoston koneellesi.

Osallistujat: + hyv 4 / - max (hyl 0) Tulosta: [PDF]/[lisätiedoilla] [txt]/[lisätiedoilla] [Excel]/[lisätiedoilla]

Tiedota statuksista

<input type="checkbox"/>	Jarj	OpiskNro	Nimi	Status	Syy	!	Toiminnot
<input type="checkbox"/>	-	012028449	Ankka Leenu	Varsinainen ilmoittautuminen			ID OT SU
<input type="checkbox"/>	-	012030945	Ankka Tupu	Varsinainen ilmoittautuminen			ID OT SU
<input type="checkbox"/>	-	012030958	Ankka Roope	Varsinainen ilmoittautuminen		!	ID OT SU
<input type="checkbox"/>	-	012030961	Ankka Mummo	Varsinainen ilmoittautuminen			ID OT SU

Kohde: _____

Siirrä Kopioi

Tarkista suoritusoikeudet

Valitse kaikki ryhmään mahtuvat

Hyväksy valitut

Komplementti valitut

Hylkää valitut

Osallistujalistan lisätietoinen voi pyytää printattuna myös osastosihteeri Päivi Latukalta.

Opiskelijoiden tiedot

Opiskelijan yleisiä tietoja (esim. yhteystiedot) pääsee katsomaan toiminnosta **ID**.

Opiskelijan tämän opintojakson ilmoittautumistietoja pääsee katsomaan toiminnosta **OT**.

Mikäli haluat tarkastaa opiskelijoiden tarkempia tietoja (esim. onko hän jo suorittanut jonkun tietyn opintojakson), ota yhteyttä osastosihteeri Päivi Latukkaan (opettajilla ei ole oikeutta yllä olevassa kuvassa olevaan SU-näkymään, josta suoritettavat opinnot näkyvät).

Lisätiedot

Kun opiskelija ilmoittautuu opintojaksolle, häneltä voidaan kysyä lisätietoja tai hän voi antaa lisätietoja oma-aloitteisesti. Lisätietokysymykset voivat olla käytössä mm. mikäli laitos noudattaa muunkaltaisia valintakriteereitä kuin ilmoittautumisjärjestys tai mikäli opiskelijan tulee valita kirjallisuutta annetulta listalta. Myös tenttikysymysten kieltä voidaan kysyä. Opettaja voi katsella opiskelijoiden antamia lisätietoja joko yksittäin yllä olevan näkymän **huutomerkin** kohdalta tai tulostamalla **osallistujalistan lisätietojen kera**.

Palautejärjestelmä WebOodissa (s. 8-10)

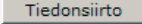
WebOodissa on käytössä opintojaksokohtainen palautejärjestelmä. Kasvatustieteen laitoksella palaute kerätään muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta kaikilta opintojaksoilta. Tässä ohjeet siitä, miten opettajana pääset katsomaan opettamiesi opintojaksojen palautteiden yhteenvetoja.

Palauteajan päätyttyä saat sähköpostiisi WebOodin automaattisesti lähettämän viestin, jossa on linkki palautteiden yhteenvetoihin.

Pääset katsomaan yhteenvetoja palauteajan päätyttyä myös näkymästä **Oma opetus** (ks. s. 3) klikkaamalla **P-painiketta** opintojakson kohdalla. Tämän painikkeen kautta pääset katsomaan sekä monivalintakysymysten että avovastausten yhteenvetoja.

Tunniste	Nimi	Tyyppi	Laajuus	Status	Aika	Osall	Toiminnot	Oppim.
>> 64131	P 1. Johdatus kasvatustieteisiin	Kurssi	3 op / 0 ov	Vahvistettu	12.09.05 -23.09.05	107	✉ 🚫	P
>> 64132	P 2. Kasvatus, yhteiskunta ja kulttuuri	Kurssi	4 op / 0 ov	Vahvistettu	23.09.08 -04.03.09	91	✉ 🚫	
>> 64136	P 6. Kasvatus elämäkulussa	Kurssi	5 op / 0 ov	Vahvistettu	18.10.05 -21.02.06	124	✉ 🚫	P
>> 65511	1.1. Orientointi maisteriohjelmaan	Kurssi	2 op / 1 ov	Vahvistettu	04.09.06 -20.09.06	0	✉ 🚫	

Painettuasi P-painiketta saat näkyviin *monivalintakysymysten yhteenvedon*.

Monivalintakysymysten yhteenvedon oikeasta ylälaidasta löytyy painike: . Klikkaamalla painikkeesta saat alla olevan näkymän, josta voit saada nähtäväksi vastaukset lomakkeen *avokysymyksiin* klikkaamalla näkymän oikeasta reunasta kohdasta **Lataa html-muotoinen tiedosto tästä**.

Kaikki vastaukset

Lataa excel-muotoinen tiedosto [tästä](#)
Lataa html-muotoinen tiedosto [tästä](#)

Tallenna PALAUTEJARJ.XLA -tiedosto omalle koneellesi alla olevasta linkistä hakemistoon, josta Excel osaa ottaa makrot käyttöön automaattisesti, kun Excel käynnistetään. Yleensä oikea hakemistopolku on: c:\Documents and Settings\käyttäjätunnus\Application Data\Microsoft\Excel\XLSTART. Oikean hakemisto löytyy myös hakemalla XLSTART -hakemistoa koneeltasi.

Lataa makrot koneellesi [tästä](#)

Käynnistä Excel. Mikäli Excel oli in käynnissä, on se käynnistettävään

Sanalliset vastaukset

Lataa html-muotoinen tiedosto [tästä](#)

Palautteen voit myös pyytää printattuna koordinaattori Anna Kuuterilta. Annetun palautteen vastausten yhteenvetoja pääsee katsomaan opintojakson opettaja(t), tiedekunnassa projektisuunnittelija Anne Laakso ja laitoksella Anna Kuuteri ja laitoksen johtaja.

Suomenkielinen palautelomake löytyy seuraavilta sivuilta. Opettajat ja opiskelijat pääsevät näkemään tai täyttämään palautelomakkeen ruotsiksi vaihtamalla WebOodin kieltä WebOodin vasemmasta alareunasta.

Tervetuloa antamaan kurssipalautetta

* = pakollinen kysymys

Kattava ja rehellinen palaute on opetuksen kehittämistyössä A ja O. Opetuksen arvioiminen kuuluu myös käyttäytymistieteilijöiden keskeiseen ammattitaitoon. Kurssin opettaja, laitoksen johtaja ja johtoryhmä saavat tiedot palautteesta. Vastauksesi käsitellään nimettömänä. Voit vastata kunkin kurssi osalta vain kerran. Anna palautetta myös, jos olet keskeyttänyt kurssin (avoin kysymys).

Asteikko

0 = Mahdoton vastata, 1 = Täysin eri mieltä, 2 = Jokseenkin eri mieltä, 3 = Siltä väliltä, 4 = Jokseenkin samaa mieltä, 5 = Täysin samaa mieltä,

Koodi Kysymys

vastaus

Sisällöt

1

0 1 2 3 4 5

<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

* TAVOITTEIDEN SELKEYS; Kurssin oppimistavoitteet olivat minulle selvät.

Asteikko

0 = hylätty, 1 = välttävä, 2 = tyydyttävä, 3 = hyvä, 4 = kiitettävä, 5= erinomainen

Koodi Kysymys

vastaus

2

0 1 2 3 4 5

<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

* KURSSIN KIINNOSTAVUUS

3

0 1 2 3 4 5

<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

* KURSSIN HYÖDYLLISYYS oman asiantuntijuuteni kehittymisen kannalta

4

0 1 2 3 4 5

<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

* OPETUS ja/tai OHJAUS (tavoitteiden kannalta)

5

0 1 2 3 4 5

<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

* OMA PANOS OPISKELUUN (osallistuminen, aktiivisuus)

6

0 1 2 3 4 5

<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

* OPPIMISENI LAATU

Liite 4 Perustutkinto-opiskelijoiden palautelomake, opetuksen ja opintojen kehittämistoimikunnassa luotu ensimmäinen versio

7

0	1	2	3	4	5
<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

* VUOROVAIKUTUS (opettaja-opiskelija)

Asteikko

0 = En osaa sanoa 1 = Liian vähän 2 = Sopivasti 3 = Liikaa

Koodi Kysymys

vastaus

8

0	1	2	3
<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

* TYÖMÄÄRÄ 0-3

9

* TYÖMÄÄRÄ: Mikäli mielestäsi kurssin työmäärä ei ollut sopiva, kuvaile perustellen, oliko töitä liikaa vai liian vähän.

Asteikko

0 = Ei kantaa, 1 = Helppo, 2 = Helpohko, 3 = Sopiva, 4 = Vaikeahko, 5 = Vaikea

Koodi Kysymys

vastaus

10

0	1	2	3	4	5
<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

* VAIKEUSTASO 0-5

11

* VAIKEUSTASO: Mikäli vaikeustaso ei mielestäsi ole kohdallaan, kuvaile perustellen oliko kurssi liian helppo vai liian vaikea.

12

* AVOIN KYSYMYS: Arvioi kurssia vapaasti omin sanoin. Kentässä voi tarkentaa tai selittää asteikkokysymysten vastauksia, tuoda esiin kurssin hyvät ja huonot puolet sekä esittää parannusehdotuksia. Palautetta voi antaa myös ryhmäkoosta, kurssin ilmapiiristä, omasta oppimisesta, havaintovälineiden käytöstä, opetustiloista ja laitteista, oppimateriaalin saatavuudesta tms.

Asteikko

1 = välttävä, 2 = tyydyttävä, 3 = hyvä, 4 = kiitettävä, 5 = erinomainen

Koodi Kysymys

vastaus

13

0	1	2	3	4	5
<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

* KURSSIN YLEISARVOSANA

Käyttäjätieteellisen tiedekunnan WebOodi-palautelomake

Tervetuloa antamaan kurssipalautetta!

Opiskelijoiden antama palaute on opintojen kehittämisen kannalta ratkaisevassa asemassa. Annettua palautetta käytetään, kun arvioimme ja kehitämme uusien tutkintojen mielekkyyttä, toimivuutta ja työmäärää. Tällä lomakkeella pyrimme saamaan palautetta opintojaksosta kokonaisuutena.

Voit täyttää lomakkeen kunkin opintojakson osalta vain kerran. Lomake on kaksiosainen, monivalintaosassa on 7 kysymystä ja avovastausosassa 2 kysymystä. Valitse monivalintakysymyksiin vastausvaihtoehdoista se, joka kuvaa parhaiten kokemustasi opintojaksolta. Anna palautetta suhteessa omaan panokseesi opintojaksolla. Toivomme, että vastaat myös avokysymyksiin.

Erittele avokysymysten palautteesi tarvittaessa opetusmuodoittain (esim. luennot, tentti, pienryhmä, harjoittelu). Mikäli toivot kommentteja palautteeseesi tai vastauksia kysymyksiisi, ole hyvä ja laita palautekenttään myös nimesi ja sähköpostiosoitteesi. Huomaathan vastatessasi, että opettaja ei pääse näkemään, mitä olet vastannut lomakkeen muihin kysymyksiin.

Voit antaa palautetta myös vaikka olisit keskeyttänyt opintojakson suorittamisen ja kertoa halutessasi, mikä on ollut syy keskeyttämiseesi. WebOodi tekee opiskelijoiden antamista palautteista yhteenvedon, jossa monivalintakysymysten vastaukset raportoidaan vastaajajoukon tunnuslukuina erillään avokysymysten vastauksista.

Näin ollen opiskelijan tunnistaminen on mahdollista ainoastaan avovastausten kohdalla siinä tapauksessa, että opiskelija itse on kirjoittanut palautekenttään nimensä. Opintojakson opettaja/t ja laitoksen johtaja saavat yhteenvedon kysymysten vastauksista.

Kiitos palautteestasi jo etukäteen!

1. Opintojakson tavoitteet esitettiin tutkintovaatimuksissa ja/tai opetuksessa

- erityisen selkeästi ja motivoivasti
- selkeästi ja motivoivasti
- tydyttävästi
- heikosti
- ei lainkaan
- en osaa sanoa

2. Opintojakso oli sisällölliseltä anniltaan

- erityisen kiinnostava ja hyödyllinen
- kiinnostava ja hyödyllinen
- tydyttävä
- liian vähäinen
- olematon
- en osaa sanoa

3. Opintojakson toteutustapa tuki sen tavoitteita

erityisen hyvin
hyvin
tydyttävästi
heikosti
ei lainkaan
en osaa sanoa

4. Opintojakson kirjallisuus ja oppimateriaalit tukivat oppimistani

erityisen hyvin
hyvin
tydyttävästi
heikosti
ei lainkaan
en osaa sanoa / opintojaksolla ei käytetty kirjallisuutta tai oppimateriaaleja

5. Opintojaksolla opin

erityisen paljon uutta ja olennaista
paljon uutta ja olennaista
riittävästi uutta
vähän uutta
ei lainkaan uutta
en osaa sanoa

6. Opintojakso oli vaativuustasoltaan

aivan liian helppo
hieman liian helppo
sopiva
hieman liian vaativa
aivan liian vaativa
en osaa sanoa

7. Opintojakson työmäärä oli suhteessa opintopistemäärään

aivan liian pieni
hieman liian pieni
kohtuullinen
hieman liian suuri
aivan liian suuri
en osaa sanoa

8. Palaute laitokselle opintojakson järjestelyistä ja tutkintovaatimuksista. Ole hyvä ja perustele monivalintakysymysten vastauksiasi. Voit tuoda esiin jakson hyviä ja huonoja puolia, esittää muutosehdotuksia sekä pohtia jakson sisältöä ja järjestelyitä (esim. sisältöjen kiinnostavuus, ryhmäkoko, opetustilat, ajoitukset, oppimateriaalit ja kirjallisuus).

9. Palaute opintojakson opettajalle. Muistathan palautetta antaessasi punnita vastauksia omaan opiskelupanokseesi opintojakson aikana. Voit antaa palautetta esimerkiksi opintojakson toteutus- ja työtapojen toimivuudesta, opetuksen laadusta ja vuorovaikutuksesta. Mikäli opintojaksolla on ollut useita opettajia, ole hyvä ja kerro nimeltä mainiten ketä palautteesi koskee.

Välkommen att utvärdera undervisningen!

040908

Studerandenas synpunkter på undervisningen spelar en central roll i vårt arbete med att utveckla studierna. Vi använder oss av studerandenas utvärdering när vi evaluerar och utvecklar undervisningen i de nya examensprogrammen. Med hjälp av denna blankett försöker vi få feedback för kursen som helhet.

Du kan fylla i blanketten för varje enskild kurs endast en gång. Blanketten har två delar. Ena delen består av 7 flervalsfrågor, andra delen har två öppna frågor. Välj bland svaren till flervalsfrågorna det alternativ som du bäst tycker att motsvarar din erfarenhet. Vi hoppas att du även svarar på de öppna frågorna.

I de öppna frågorna kan du, vid behov, särskilja olika undervisningsformer (t.ex. föreläsning, tent, små grupp, övning). Om du önskar kommentarer på din utvärdering eller svar på frågor, kan du skriva ditt namn och din e-postadress i svarsfältet. Observera att läraren inte kan se vad du har svarat på blankettens övriga frågor.

Du kan även göra utvärderingen trots att du avbrutit kursen och berätta då gärna varför du inte slutförde den. WebOodi gör ett sammandrag av svaren från studerandena i vilken flervalsfrågornas svar rapporteras skilt från de öppna frågornas svar. Detta innebär att det endast är möjligt att identifiera studerande i anslutning till de öppna frågorna – i de fall där den studerande själv skrivit sitt namn i svarsfältet.

Kursens lärare (i något fall också institutionens förman) får ett sammandrag av svaren.

Tack för din feedback - redan på förhand!

1. Kursens målsättningar presenterades i examensfodringarna och/eller i undervisningen

- mycket klart och motiverande
- klart och motiverande
- nöjaktigt
- dåligt
- inte alls
- kan inte säga

2. Kursens innehåll var

- synnerligen intressant och nyttigt
- intressant och nyttigt
- nöjaktigt
- magert
- obefintligt
- kan inte säga

3. Kursen förverkligades på ett sätt som stödde dess mål

mycket bra
bra
nöjaktigt
dåligt
inte alls
kan inte säga

4. Kurslitteraturen och studiematerial stödde min inläring

mycket bra
bra
nöjaktigt
dåligt
inte alls
kan inte säga/kursen hade ingen litteratur eller studiematerial

5. Under kursen lärde jag mig

speciellt mycket nytt och relevant
mycket nytt och relevant
tillräckligt mycket nytt
lite nytt
ingenting nytt
kan inte säga

6. Kursen var till sin kravnivå

alldeles för lätt
lite för lätt
lagom
lite för krävande
alldeles för krävande
kan inte säga

7. Kursens arbetsmängd i förhållande till antalet studiepoäng var

alldeles för liten
litet för liten
lagom
litet för stor
alldeles för stor
kan inte säga

8. Utvärdering till institutionen gällande kursarrangemangen och examensfodringarna. Var vänlig och motivera dina svar i flervalsfrågorna. Du kan lyfta fram kursens goda och dåliga sidor, presentera förslag till förändring, eller reflektera över kursens innehåll och arrangemang (t.ex. hur intressant innehållet var, gruppstorleken, undervisningsutrymmena, tidsaspekter, läromedel och litteratur).

9. Feedback till kursens lärare. Du kan ge feedback till exempel gällande hur väl du ansåg att kursen genomfördes eller hur undervisningsmetoderna fungerade, undervisningens kvalitet och interaktion. Ifall kursen har haft flera lärare, var vänlig och berätta vilken lärare din respons gäller.

Undergraduate feedback form

Faculty of Behavioural Sciences WebOodi feedback form in Word format

Welcome to the course feedback page.

Student feedback is crucial to the development of studies. The feedback obtained is used to assess and further develop the suitability and workload of new degree programmes. The purpose of this form is to obtain feedback on each course as a whole.

You can complete the form only once for each course. The form consists of two sections: the multiple-choice section includes seven questions and the open-question section includes two questions. Please choose the alternative in the multiple-choice questions that best describes your experience of the course. Your feedback should correspond to your own contribution in the course. Please respond to the open questions as well.

If necessary, you can group your responses to the open questions according to teaching method (for example, lectures, examinations, small group work and practical training). If you wish to receive comments on your feedback or replies to your own questions, please indicate your name and email address in the feedback field. Also, please note that the teacher cannot see your replies to the other questions on the form.

You can also give feedback if you have dropped out of the course and, if you wish, indicate your reason for dropping out. WebOodi will compile all student feedback into a summary in which the replies to the multiple-choice questions are reported separately, according to parameters for the group of respondents, from the replies to the open questions.

Thus, the identification of an individual student is possible only on the basis of the open questions and only if the student has written his or her name in the feedback field. The course teacher(s) (and some cases the head of the department) will receive the summary of responses.

Thank you for your feedback!

1. The course objectives were presented in the degree requirements and/or during the course

very clearly and in an encouraging way
clearly and in an encouraging way
satisfactorily
poorly
not at all
cannot say

2. The course content was

very interesting and useful
interesting and useful
satisfactory
insufficient
non-existent
cannot say

3. The teaching methods supported the course objectives

very well
well
satisfactorily
poorly
not at all
cannot say

4. The course literature and study material supported my learning

very well
well
satisfactorily
poorly
not at all
cannot say/no course literature or study material was used

5. I learning during the course

many new and relevant matters
several new and relevant matters
enough new matters
only a few new matters
no new matters
cannot say

6. The demands level of the course was

far too easy
somewhat too easy
appropriate
somewhat too demanding
far too demanding
cannot say

7. The course workload in relation to the number of credits awarded was

far too light
somewhat too light
reasonable
somewhat too heavy
far too heavy
cannot say

8. Feedback to the Department on the course arrangements and degree requirements

Please justify your responses to the multiple-choice questions. You can comment on the strengths and weaknesses of the course, propose changes and reflect on the course content and arrangements (for example, the interest level of the course content, group size, teaching facilities, timing, study material and literature).

9. Feedback to the course teacher

Your feedback should correspond to your own contribution in the course. You can comment on course arrangements, teaching methods, the quality of teaching and interaction. If the course had several teachers, please specify to whom your feedback applies.

Käyttätymistieteellisen tiedekunnan jatkokoulutuksen palautelomake

Tervetuloa antamaan kurssipalautetta!

Kurssien osallistujien antama palaute on opintojen kehittämisen kannalta ratkaisevassa asemassa. Toivomme, että vastaat erityisesti avokysymyksiin.

Mikäli toivot kommentteja palautteeseesi tai vastauksia kysymyksiisi, ole hyvä ja laita palautekenttään myös nimesi ja sähköpostiosoitteesi. Huomaathan vastatessasi, että opettaja ei pääse näkemään, mitä olet vastannut lomakkeen muihin kysymyksiin.

Voit antaa palautetta myös vaikka olisit keskeyttänyt kurssin suorittamisen ja kertoa halutessasi, mikä on ollut syy keskeyttämiseesi. WebOodi tekee opiskelijoiden antamista palautteista yhteenvedon, jossa monivalintakysymysten vastaukset raportoidaan erillään avokysymysten vastauksista.

Näin ollen kurssilaisen tunnistaminen on mahdollista ainoastaan avovastausten kohdalla siinä tapauksessa, että kurssilainen itse on kirjoittanut palautekenttään nimensä. Kurssin opettaja/t ja tiedekunnan kurssitarjonnasta vastaavat saavat yhteenvedon kysymysten vastauksista.

Kiitos palautteestasi jo etukäteen!

Käyttätymistieteellisen tiedekunnan jatko-opiskelija: laitos?

Kasvatustieteen laitos
Psykologian laitos
Puhetieteiden laitos
Soveltavan kasvatustieteen laitos
Kotitalous- ja käsityötieteiden laitos

Käyttätymistieteellisen tiedekunnan perusopiskelija: laitos?

Kasvatustieteen laitos
Psykologian laitos
Puhetieteiden laitos
Soveltavan kasvatustieteen laitos
Kotitalous- ja käsityötieteiden laitos

Muun tiedekunnan opiskelija: tiedekunta, erillislaitos tai JOO-oikeus?

Biotieteellinen tiedekunta
Eläinlääketieteellinen tiedekunta
Farmasian tiedekunta
Humanistinen tiedekunta
Käyttätymistieteellinen tiedekunta
Lääketieteellinen tiedekunta
Maatalous-metsätieteellinen tiedekunta
Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta
Oikeustieteellinen tiedekunta
Teologinen tiedekunta
Valtiotieteellinen tiedekunta
Erillislaitos tai muu yksikkö
JOO-opinto-oikeus

Monta vuotta olet tehnyt jatko-opintoja?

1...10 tai enemmän

1. Kurssin tavoitteet esitettiin opetuksessa

erityisen selkeästi ja motivoivasti
selkeästi ja motivoivasti
tydyttävästi
heikosti
ei lainkaan
en osaa sanoa

2. Kurssi oli sisällölliseltä anniltaan

erityisen hyödyllinen
hyödyllinen
tydyttävä
liian vähäinen
olematon
en osaa sanoa

3. Kurssin toteutustapa tuki sen tavoitteita

erityisen hyvin
hyvin
tydyttävästi
heikosti
ei lainkaan
en osaa sanoa

4. Kurssin kirjallisuus ja oppimateriaalit tukivat oppimistani

erityisen hyvin
hyvin
tydyttävästi
heikosti
ei lainkaan
en osaa sanoa / opintojaksolla ei käytetty kirjallisuutta tai oppimateriaaleja

5. Kurssilla opin

erityisen paljon olennaista
olennaista
riittävästi olennaista
vähän olennaista
ei lainkaan olennaista
en osaa sanoa

6. Kurssi oli vaativuustasoltaan

aivan liian helppo
hieman liian helppo
sopiva
hieman liian vaativa
aivan liian vaativa
en osaa sanoa

7. Opintojakson työmäärä oli suhteessa opintopistemäärään

aivan liian pieni
hieman liian pieni
kohtuullinen
hieman liian suuri
aivan liian suuri
en osaa sanoa

8. Mitä sait kurssilta?

9. Mitä toivoisit jatkossa kurssilta ja muita kehittämisajatuksia?

Faculty of Behavioural Sciences WebOodi feedback form

Welcome to the course feedback page!

Feedback from course participants is crucial to the development of studies. Please respond to all questions, especially the open questions.

If you wish to receive comments on your feedback or replies to your own questions, please indicate your name and email address in the feedback field. Please note that the course teacher cannot see your replies to the other questions on the form.

You can also give feedback if you have dropped out of the course and, if you wish, indicate your reason for dropping out. WebOodi will compile all student feedback into a summary in which the replies to the multiple-choice questions are reported separately from the replies to the open questions.

Thus, the identification of an individual course participant is possible only on the basis of the replies to the open questions and only if the participant has written his or her name in the feedback field. The course teacher(s) and the Faculty officials responsible for course offerings will receive the summary of responses. Thank you for your feedback!

Background information

Postgraduate student in the Faculty of Behavioural Sciences: department?

Department of Education
Department of Psychology
Department of Speech Sciences
Department of Applied Sciences of Education
Department of Home Economics and Craft Science

Undergraduate student in the Faculty of Behavioural Sciences: department?

Department of Education
Department of Psychology
Department of Speech Sciences
Department of Applied Sciences of Education
Department of Home Economics and Craft Science

Student in another faculty: faculty, independent institute or flexible study right scheme (“JOO”)?

Faculty of Biosciences
Faculty of Veterinary Medicine
Faculty of Pharmacy
Faculty of Arts
Faculty of Behavioural Sciences
Faculty of Medicine
Faculty of Agriculture and Forestry
Faculty of Science
Faculty of Law
Faculty of Theology
Faculty of Social Sciences
Independent institute or other unit
Flexible study right scheme (“JOO”)

How many years have you been pursuing postgraduate studies?

1...10 or more

1. The course objectives were presented during the course

very clearly and in an encouraging way
clearly and in an encouraging way
satisfactorily
poorly
not at all
cannot say

2. The course content was

very useful
useful
satisfactory
insufficient
non-existent
cannot say

3. The teaching methods supported the course objectives

very well
well
satisfactorily
poorly
not at all
cannot say

4. The course literature and study material supported my learning

very well
well
satisfactorily
poorly
not at all
cannot say/no course literature or study material was used

5. I learning during the course

many relevant matters
several relevant matters
enough relevant matters
too few relevant matters
no relevant matters
cannot say

6. The demands level of the course was

far too easy
somewhat too easy
appropriate
somewhat too demanding
far too demanding
cannot say

7. The course workload in relation to the number of credits awarded was

far too light
somewhat too light
reasonable
somewhat too heavy
far too heavy
cannot say

8. What did the course give you?

9. What would you like to see taught in the course in the future? Do you have any other development ideas?

Tiedekunnan PALAUTEJÄRJESTELMÄPALAUTE opiskelijoilta

Tällä lomakkeella keräämme palautteesi tiedekunnan kurssipalautejärjestelmästä (PalauteOodista).

Toivomme:

- Perusteltuja näkemyksiäsi,
- Käyttökokemuksia,
- Kehittämisenäkökulmaa sekä
- Järjestelmän suomia hyötyjä ja toimivuuden epäkohtia

Kyselyn tulokset ovat järjestelmän kehittämisen pohja. Kaikki palaute ohjataan myös PalauteOodin kehittäjille Opiskelijarekisteriin. Lisäksi kyselyn antia käytetään julkaisumateriaalina.

Kyselyn osiot ovat:

- Hyvät puolet,
- Huonot puolet,
- Kehittämiskohteet,
- Terveisesi

Olethan ystävällinen ja vastaat 7.11.2008 mennessä.

Lisätiedot: Anne Laakso, anne.laakso(at)helsinki.fi

S U U R K I I T O K S E T !

LAITOKSESI :

HYVÄT PUOLET

Tiedekunnan kurssipalautejärjestelmän (PalauteOodi) hyvät puolet?

Mainitse kolme merkittävintä.

1. _____ Perustelusi:
2. _____ Perustelusi:
3. _____ Perustelusi:

Jatka tarvittaessa hyvien puolien listausta tähän sarakkeeseen:

HUONOT PUOLET

Tiedekunnan kurssipalautejärjestelmän (PalauteOodi) huonot puolet?

Mainitse kolme merkittävintä.

1. _____ Perustelusi:
2. _____ Perustelusi:
3. _____ Perustelusi:

Jatka tarvittaessa huonojen puolien listausta tähän sarakkeeseen:

PALAUTEJÄRJESTELMÄN KEHITTÄMISKOHTEET

Kurssipalautejärjestelmän (PalauteOodi) kehittämiskohteet?

Mainitse kolme merkittävintä.

1. _____ Perustelusi:
2. _____ Perustelusi:
3. _____ Perustelusi:

Jatka tarvittaessa kehittämiskohteiden listausta tähän sarakkeeseen:

TERVEISESI

Terveisesi tiedekunnan järjestelmää kehittäville (mm. projektisuunnittelija Anne Laakso, opetustoimikunta):

Terveisesi opiskelijarekisteriin PalauteOodia kehittäville (mm. sovellussuunnittelija Katja Arstio):

Tiedekunnan PALAUTEJÄRJESTELMÄPALAUTE henkilöstölle

Tällä lomakkeella keräämme palautteesi tiedekunnan kurssipalautejärjestelmästä (PalauteOodista).

Toivomme:

- Perusteltuja näkemyksiäsi,
- Käyttökokemuksia,
- Kehittämisenäkökulmaa sekä
- Järjestelmän suomia hyötyjä ja toimivuuden epäkohtia

Kyselyn tulokset ovat järjestelmän kehittämisen pohja. Kaikki palaute ohjataan myös PalauteOodin kehittäjille Opiskelijarekisteriin. Lisäksi kyselyn antia käytetään julkaisumateriaalina.

Kyselyn osiot ovat:

- Hyvät puolet,
- Huonot puolet,
- Järjestelmä osana laitospolttuuria,
- Kehittämiskohteet,
- Tulevaisuuden näkymät ja
- Terveisesi

Olethan ystävällinen ja vastaat 7.11.2008 mennessä.

Lisätiedot: Anne Laakso, anne.laakso(at)helsinki.fi

S U U R K I I T O K S E T !

LAITOKSESI :

HYVÄT PUOLET

Tiedekunnan kurssipalautejärjestelmän (PalauteOodi) hyvät puolet?

Mainitse kolme merkittävintä.

1. _____ Perustelusi:
2. _____ Perustelusi:
3. _____ Perustelusi:

Jatka tarvittaessa hyvien puolien listausta tähän sarakkeeseen:

HUONOT PUOLET

Tiedekunnan kurssipalautejärjestelmän (PalauteOodi) huonot puolet?

Mainitse kolme merkittävintä.

1. _____ Perustelusi:
2. _____ Perustelusi:
3. _____ Perustelusi:

Jatka tarvittaessa huonojen puolien listausta tähän sarakkeeseen:

PALAUTEJÄRJESTELMÄN KEHITTÄMISKOHTEET

Kurssipalautejärjestelmän (PalauteOodi) kehittämiskohteet?

Mainitse kolme merkittävintä.

1. _____ Perustelusi:
2. _____ Perustelusi:
3. _____ Perustelusi:

Jatka tarvittaessa kehittämiskohteiden listausta tähän sarakkeeseen:

PALAUTEJÄRJESTELMÄ OSANA LAITOSKULTTUURIA

Kerro vapaamuotoisesti omasta, laitoshenkilöstön ja opiskelijoiden suhtautumisesta tiedekunnan kurssipalautejärjestelmään. Kuvaile esimerkiksi järjestelmän käyttöönottoon liittyneitä haasteita, omaksumiseen liittyneitä mielipiteitä ja asenteita, palautteen hyödyntämiseen liittyviä kokemuksia, jne.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Kerro vapaamuotoisesti, miltä kurssipalautejärjestelmän tulevaisuuden suunnitelmat laitoksellanne näyttävät. Mihin suuntaan ollaan menossa?

TERVEISESI

Terveisesi tiedekunnan järjestelmää kehittäville (mm. projektisuunnittelija Anne Laakso, opetustoimikunta):

Terveisesi opiskelijarekisteriin PalauteOodia kehittäville (mm. sovellussuunnittelija Katja Arstio):

Tietosuojavaltuuden toimisto 7.2.2008
Hyvä tietää –sarja 1/2008

HENKILÖTIETOJEN KERÄÄMINEN KOULUTUKSEN ITSEARVIOINTIIN LIITTYVISSÄ KYSELYISSÄ

Tietosuojavaltuutetun tehtävänä on antaa henkilötietojen käsittelyä koskevaa ohjausta ja neuvontaa. Tämä esite sisältää käyttööne tietosuojavaltuutetun neuvontaa otsikkoasiassa. Tutustukaa myös muihin julkaisuihimme ja koti- sivuumme internetissä.

Kyselyjen tekeminen liittyy koulutuksen itsearviointiin

Koulutuksen arvioinnin yhtenä tavoitteena on koulutuksen kehittäminen ja oppimisen edellytysten parantaminen (1). Koulutuksen arvioinnilla turvataan koulutuspalvelujen laatu (2).

Arviointijärjestelmän tarkoituksena on tuottaa koulutuksen paikallisessa, alueellisessa ja valtakunnallisessa kehittämistyössä ja päätöksenteossa tarvittavaa tietoa. Opiskelijat ja heidän huoltajansa saavat arvioinnista tietoa opetukselle asetettujen tavoitteiden toteutumisesta sekä erilaisten valintojen tekemiseksi.

Koulutuksen järjestäjien tulee sen vuoksi arvioida suunnitelmallisesti ja koulutuksen tavoitteisiin nähden kattavasti antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta. Itsearviointi käsittää sekä oppilaitostason että koulutuksen järjestäjätason, kuten kuntatason, arvioinnin. Paikallisesta arviointitoiminnasta ja sen kehittämisestä vastaavat ensisijaisesti koulutuksen järjestäjät. Keskeiset tulokset julkistetaan.

Opetuksen tai koulutuksen järjestäjällä on velvollisuus osallistua ulkopuoliseen arviointiin. Opetusministeriö ja sen yhteydessä toimiva koulutuksen arviointineuvosto vastaavat ulkopuolisesta arviointitoiminnasta ja sen kehittämisestä. Opetushallitus osallistuu osana koulutuksen arviointiasiantuntijoiden verkostoa opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden mukaisten oppimistulosten arviointiin (3).

Tätä itsearvioinnissa syntynyttä tietoa voidaan käyttää ulkopuolisessa arvioinnissa. Toisaalta ulkopuolinen arviointi voi ohjata koulutuksen järjestäjiä suuntaamaan itsearviointia myös niille koulutuksen osa-alueille, jotka kulloinkin ovat valtakunnallisen arvioinnin kohteena.

KYSELYN SUUNNITTELU

Kerätäänkö kyselyillä henkilötietoja

Opetuksen arvioinnissa opiskelijoille voidaan tehdä erilaisia kyselyitä, joissa saatetaan tiedustella heidän käsitystään saamastaan opetuksesta. Arvioinnin kohteena voi olla esimerkiksi pedagogisten järjestelyiden laatu ja henkilöstön ammattitaito.

Kyselyitä suunniteltaessa tulee selvittää, käsitelläänkö tai muodostuuko toiminnassa henkilötietoja (4). Opetuksen laatua koskevat arviointitiedot ovat henkilötietoja silloin, kun ne voidaan yhdistää tiettyyn opettajaan jollakin tavalla. Yhdistäminen voi tapahtua nimen ohella myös jonkin muun seikan perusteella. Esimerkiksi tieto siitä, minkä aineen

opetuksesta on kyse, yksilöi usein myös aineen opettajan ainakin, jos tiedetään, mihin opetusryhmään vastaajat kuuluvat.

Jos arviointikyselyissä annetut vastaukset voidaan yhdistää opettajiin, kyselyn toteutuksessa käsitellään henkilötietoja. Henkilötietojen käsittelystä on kyse myös silloin, kun kyselystä ilmenee vastaaja.

Onko kyselyn tarkoitus määritelty

Ensimmäiseksi tulee määritellä, mitä tarkoitusta varten henkilötietoja käsitellään eli mihin henkilörekisteriä on tarkoitus käyttää (5). Viranomaisten lakisääteiset tehtävät edellyttävät usein henkilötietojen käsittelyä. Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus määritellään rekisterinpitäjän eri tehtävien perusteella. Koulutuksen arviointikyselyissä henkilötietojen käsittelyn tarkoitus on laissa säädetty koulutuksen arviointi. Henkilötietojen käsittelyn määrittely rajaa henkilötietojen tulevaa käsittelyä.

Rekisterinpitäjä (6) vastaa siitä, että henkilötietoja käsitellään lain vaatimusten mukaisesti. Itsearvioinnissa rekisterinpitäjänä toimii koulutuksen järjestäjä, jonka lakisääteisiin tehtäviin koulutuksen arviointi kuuluu. Oikeus henkilötietojen käsittelyyn perustuu muussa laissa säädettyyn tehtävään tehdä itsearviointeja (7).

Jos kyselyin kerättäviä henkilötietoja olisi tarkoitus käyttää koulutuksen arvioinnin ohella myös johonkin muuhun tarkoitukseen, se tulisi ilmetä henkilötietojen käsittelyn tarkoituksen määrittelystä. Työnantaja voi esimerkiksi käsitellä työntekijöidensä henkilötietoja selvittääkseen heidän koulutustarvettaan. Henkilötietojen käsittely liittyy tällöin henkilöstöhallinnon tarpeisiin.

Yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (työelämän tietosuojalaki) tarkoituksena on vastata yksityiselämän suojaa koskeviin kysymyksiin nimenomaan työelämän alueella. Työnantajan on kerättävä työntekijää koskevat henkilötiedot ensi sijassa työntekijältä itseltään. Jos henkilötietoja kerätään muualta, työntekijältä on yleensä hankittava suostumus tietojen keräämiseen. Asiakaspalautteen kerääminen voi kuitenkin olla poikkeus (8).

Työnantajan oikeus käsitellä työntekijän henkilötietoja perustuu henkilötietolain 8 §:n 1 momentin 5 kohtaan. Työnantaja voi kerätä työntekijöistä vain välittömästi työsuhteen kannalta tarpeellisia henkilötietoja, mikä ilmenee työelämän tietosuojalain 3 §:stä. Tietojen tulee liittyä työsuhteen osapuolten oikeuksien ja velvollisuuksien hoitamiseen tai työtehtävien erityisluonteeseen. Tiedot voivat liittyä esimerkiksi työtehtävien suorittamiseen. Tarpeellisuusvaatimuksesta ei voida poiketa edes työntekijän suostumuksella. Lisätietoja Työministeriön esitteestä Työelämän tietosuoja (linkki osoitteessa <http://www.tietosuoja.fi/18578.htm>).

Miten vältetään tarpeettomien henkilötietojen kerääminen

Koulutuksen järjestäjä määrittelee etukäteen arvioinnin kohteen. Henkilötietojen käsittelyn tulee olla asiallisesti perusteltua sen hetkisen arvioinnin kannalta (9). Kaikissa käsittelyn vaiheissa keräämisestä säilyttämiseen saakka voi käsitellä vain sillä hetkellä suoritettavassa koulutuksen arvioinnissa tarpeellisia tietoja (10). Kysely tulee suunnitella siten, ettei kerätä tarpeettomia henkilötietoja.

On arvioitava, edellyttääkö itsearvioinnin toteuttaminen vastaajien tunnistamistietojen keräämistä. Yleensä vastaaminen voi tapahtua nimettömästi. Vastaajien nimien keräämiseen tulee olla erityiset perusteet. Esimerkiksi kilpailuun osallistuvan vastaajan

nimi voidaan kerätä erillisellä lipulla. Vastausten oikeellisuuden kannalta on kuitenkin tärkeää varmistaa, että vastaajana on opiskelija eikä kuka tahansa anonyymi internetin käyttäjä.

Jos kyselyn tavoitteena on opetuksen laadun selvittäminen, vastauksesta voi ilmetä, minkä aineen opetusta vastaukset koskevat. Kysely tulee kuitenkin muotoilla siten, että opettajien henkilötietoja ei kerätä tarpeettomasti ja asiattomasti. Tarkoituksena ei ole arvioida opetusta antavaa opettajaa henkilönä vaan opetuksen laatua. Kyselyn vastaajaa ohjataan antamaan asiallisia vastauksia. Esimerkiksi tyhjät vastauskentät saattavat olla ongelmallisia.

KYSELYN TOTEUTTAMINEN

Onko kyselyn tarkoituksesta kerrottu

Rekisteröidyillä on oikeus saada tieto heistä kerättävien henkilötietojen käsittelystä (11). Tietojen antaminen rakentaa luottamusta. Rekisterinpitäjä on vastuussa informoinnin toteuttamisesta.

Opiskelijoille tehtävään kyselyyn tulee liittää lähete, jossa kerrotaan, että vastaaminen on vapaaehtoista. Läheteessä tulee myös kertoa, kuka kerää henkilötietoja ja mihin tarkoitukseen tietoja kerätään.

Opettajille tulee kertoa tehtävästä kyselystä ja sen tarkoituksesta, jos kyselyssä kerätään heitä koskevia tietoja. Tärkeää on informoida, mitä tarkoitusta varten tietoja kerätään ja mille tahoille tietoja säännönmukaisesti luovutetaan. Hyödyllistä on myös tietää, kuinka kauan henkilötietoja sisältävää aineistoa säilytetään. Informoinnin voi antaa esimerkiksi kyselyn toteutukseen liittyvällä tiedotteella. Suositeltavaa kuitenkin on, että informointi annetaan kirjallisesti.

Mikäli kerättyjä tietoja olisi tarkoitus käyttää työntekijöiden luotettavuuden selvittämiseksi, työnantajan tulisi kertoa tällaisten tietojen hankkimisesta etukäteen. Työnantajan olisi kerrottava työntekijälle muualta kerätyistä tiedoista, ennen kuin tietoja käytettäisiin työntekijää koskevassa päätöksenteossa.

Onko henkilötietojen keräämisestä käyty lain tarkoittamat yt-neuvottelut

Työntekijän henkilötietojen kerääminen työsuhteen aikana kuuluu yhteistoimintamenettelyn piiriin (12). Työnantajan tulee ennen päätöksentekoa neuvotella henkilöstön edustajien kanssa suunnitellun toimenpiteen perusteista, vaikutuksista ja vaihtoehdoista.

Vastaukset ovat vastaajan arvioita, joita tulee voida kommentoida

Kerättävien henkilötietojen edellytetään olevan virheettömiä (13). Tietojen virheettömyyden arviointiin vaikuttaa henkilötietojen käsittelyn tarkoitus sekä käsittelyn merkitys rekisteröidyn yksityisyyden suojalle. Virheettömyysvaatimuksen merkitys korostuu, jos tietoja on tarkoitus käyttää yksityistä henkilöä koskevassa päätöksenteossa.

Rekisteröidyillä on oikeus saada tietää, mitä henkilötietojen käsittelyyn liittyviä oikeuksia hänellä on ja miten nämä oikeudet toteutetaan (14). Jokaisella on esimerkiksi pyynnöstään yleensä oikeus saada tietää, mitä tietoja hänestä on talletettu eri rekisterinpitäjien

henkilörekistereihin (15). Jos rekisteröity arvioi tietojen olevan virheellisiä, hänellä on oikeus vaatia virheellisen tiedon korjaamista (16).

Koska kyselyin kerättävät tiedot ovat opiskelijoiden subjektiivisia arvioita opettajan antamasta opetuksesta, opettajalla tulee olla mahdollisuus esittää oma näkemyksensä. Rehtori voi esimerkiksi palautekeskustelussa antaa jokaiselle opettajalle henkilökohtaisen palautteen siitä, miten hänen antamaansa opetusta on arvioitu. Opettajalla on tässä yhteydessä mahdollisuus esittää oma näkemyksensä. Osapuolten väliset suulliset keskustelut jäävät henkilötietolain soveltamisalan ulkopuolelle, jos keskusteluissa esitettyä ei kirjata minnekään ja jos keskustelussa esiin tulevat tiedot eivät ole peräisin mistään henkilörekisteristä.

VASTAUSTEN KÄSITTELY

Kenen tehtäviin vastausten käsittely kuuluu

Henkilötietoja voivat käsitellä vain ne henkilöt, jotka tarvitsevat niitä työtehtävissään. Työnantaja määrittelee työntekijöidensä työtehtävät.

Kerätyt tiedot saattavat olla salassa pidettäviä (17). Salassapitovelvoite asettaa tulosten julkistamiselle (18) ja tietojen käsittelylle erityisiä vaatimuksia. Salassapitosäännöksestä ilmenee, kenelle tietoja voi antaa.

Vaikka kyselyn toteutuksessa ei olekaan tarkoitus kerätä työntekijää koskevia henkilötietoja, vastauksiin saattaa liittyä myös tällaisia tietoja. Tämä seikka tulee huomioida vastausten käsittelyssä.

Rekisterinpitäjän tulee huolehtia siitä, että henkilöstöllä on riittävät ohjeet ja tiedot henkilötietojen käsittelystä ja käytöstä. Myös henkilötietojen käsittelyvastuut tulee määritellä.

Vastaukset on suojattava ulkopuolisilta

Kaikissa käsittelyn vaiheissa henkilötiedot on suojattava ulkopuolisilta (19). Yksittäisen opettajan arvioinnin julkaiseminen on henkilötietojen luovuttamista, joka on mahdollista vain henkilön suostumuksella. Kyselyin saatuja vastauksia ei näin ollen voi näyttää muille opettajille. Kysely tulee tietoverkossakin toteuttaa siten, että vastaajat eivät näe toistensa vastauksia.

Sen sijaan opetuksen laadun yhteisarvosana voidaan julkaista tilastotietona, joka ei ole yhdistettävissä kehenkään henkilöön. Se ei ole silloin henkilötieto.

Kyselystä laaditaan yhteenveto

Tiettyyn käyttötarkoitukseen kerätty aineisto muodostaa itsenäisen henkilörekisterin (20), josta laaditaan rekisteriseloste (21) jokaisen saataville. Kun opiskelija arvioi jollakin asteikolla jonkin oppiaineen opetusta, tietojen käyttötarkoituksena on oppilaitoksen antaman opetuksen arviointi ja kehittäminen. Itsearvioinnissa kerätyt henkilötiedot muodostavat erillisen aineiston.

Vastausten analysointivaiheessa vastauksista voidaan ottaa huomioon vain kunkin kyselyn kannalta oleellinen tieto. Suositeltavaa on, että vastauksista laaditaan yhteenvedot, jotka eivät sisällä yksittäistä henkilöä koskevia tietoja. Myös arviointitulosten julkistamisessa tulee huolehtia siitä, että yksittäinen henkilö ei tule epäasiallisesti kohdeksi.

Henkilötietoja sisältävien kyselyvastausten säilytysaika tulee määritellä (22). Jos vastausten säilyttäminen ei ole enää toiminnan kannalta tarpeellista, ne tulee hävittää. Hävittämisen tulee tapahtua luotettavasti. Myös tietoverkossa tehtyjen kyselyiden vastaukset tulee hävittää samassa ajassa.

Vastauksista ei näin ollen muodostu pysyvää itsenäistä henkilörekisteriä sen jälkeen, kun arvioinnin suorittamisesta on laadittu raportti. Sen sijaan vastauksista laaditut yhteenvedot voidaan säilyttää pidempäänkin (23).

Lisätietoja:

- Julkisuus ja tietosuoja opetustoimessa – opas koulujen ja oppilaitosten käyttöön (24)

1 Perusopetuslain 21§, lukiolain 16 §, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 24 §, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 15 §, taiteen perusopetuksesta annetun lain 7 §, vapaasta sivistystyöstä annetun lain 7 §, ammattikorkeakoululain 9 §, yliopistolain 5 §.

2 Koulutuksen valtakunnallisista tavoitteista säädetään laeissa, päätetään valtioneuvoston päätöksellä sekä määrätään opetushallituksen antamissa valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa. Lisäksi koulutuksen järjestäjä määrää paikallisista koulutuksen tavoitteista opetussuunnitelmissaan.

3 Kts. valtioneuvoston asetus koulutuksen arvioinnista 150/2003.

4 Henkilötietolain 3 §:n 1 kohta.

5 Henkilötietolain 6 §.

6 Henkilötietolain 3 §:n 4 kohta.

7 Henkilötietojen käsittely perustuu henkilötietolain 8 §:n 1 momentin 4 kohtaan.

8 Yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 4 § ja lain perustelut HE 75/2000.

9 Henkilötietolain 6 §.

10 Henkilötietolain 9 §.

11 Henkilötietolain 24 §. Yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 4 §:ssä säädetään työnantajan tiedonantovelvollisuudesta.

12 L yksityisyyden suojasta työelämässä 4 § (457/2007): Henkilötietojen kerääminen työhön otettaessa ja työsuhteen aikana kuuluu yhteistoiminnasta yrityksissä annetussa laissa (334/2007), yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetussa laissa (651/1988) sekä työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetussa laissa (449/2007) tarkoitetun yhteistoimintamenettelyn piiriin.

13 Henkilötietojen virheettömyydestä säädetään henkilötietolain 9 §:ssä.

14 Henkilötietolain 24 §.

15 Henkilötietolain 26 § - 27 §.

16 Henkilötietolain 29 §.

17 Salassapitosäännöksiä on koululaeissa ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:ssä. Kts. myös henkilötietolain 33 § vaitiolovelvollisuudesta.

18 KHO on ottanut 10.5.2005 antamassaan päätöksessä KHO:2005:26 kantaa kouluarviointiraporttien julkisuuteen.

19 Kts. henkilötietolain 5 §, 32 § sekä 33 § ja toimintaan soveltuvat salassapitosäännökset.

20 Henkilörekisterin määritelmä on henkilötietolain 3 §:n 3 kohdassa.

21 Rekisteriseloste osoitteessa www.tietosuoja.fi/2584.htm.

22 Kts. henkilötietolaki 9 § ja 34 §.

23 Viranomaisen asiakirjojen arkistoinnista saa lisätietoja Arkistolaitoksen kotisivuilta osoitteesta www.narc.fi.

24 Opetushallituksen julkaisu.

Helsingin yliopisto, Pedagogisten yliopistonlehtoreiden verkosto, Kokous 1.10.2008

Pedagogisten yliopistonlehtorien esitys palautelomakkeeksi WebOodiin LUONNOS 1.3

Valmistelu: Pedagogisten yliopistonlehtoreiden verkosto, Opintoasiaintoimikunnan palautejaos sekä sen työryhmä: Katja Arstio (opiskelijarekisteri), Taina Kaivola (palautejaoksen pj.), Marja Venna (palautejaoksen sihteeri).

n. 10 kysymystä tai väittämää WebOodin lomakkeeseen.

1. Taustatiedot

Kurssin nimi:

Kurssin tunnus Oodissa:

Laitos:

Vastuunopettajan nimi:

Palautteen antajan pääaine ja opintojen vaihe (perus- aine- tai syventävät opinnot):

Opintojen aloitusvuosi:

2. Kurssin tavoitteet

Olivatko kurssin tavoitteet selkeät? Kyllä/Kutakuinkin/Ei

Tarkenna ja perustele:

3. Sisältö

Muodostuiko kurssin keskeisistä aiheista selkeä kokonaisuus? Kyllä/Kutakuinkin/Ei

Tarkenna ja perustele:

4. Toteutustapa

Tavat, jolla kurssi toteutettiin, tuki oppimistani hyvin. Kyllä/Kutakuinkin/Ei

Tarkenna ja perustele:

5. Materiaalit

Kurssin oppimateriaalit olivat tarkoituksenmukaisia. Kyllä/Kutakuinkin/Ei

Tarkenna ja perustele:

6. Oppiminen

Opin kurssilla oman alani asiantuntijuuden kehittymisen kannalta hyödyllisiä asioita.

Kyllä/Kutakuinkin/Ei

Tarkenna ja perustele:

7. Vaatimustaso

Kurssi oli minulle vaatimuksiltaan. Liian vaikea/Sopiva/Liian helppo

Tarkenna ja perustele:

8. Työmäärä

Millainen kurssin kuormittavuus mielestäsi oli opintopistemäärään nähden (1 opintopiste = 27 tuntia opiskelijan työtä)? Liian kuormittava/Sopiva/Liian vähän kuormittava

Tarkenna ja perustele:

9. Tentti tai muu arviointi

Vastasiko arviointi (tentti tms.) kurssin tavoitteita, sisältöjä ja toteutusta? Kyllä/Jonkin verran/Ei

Tarkenna ja perustele:

10. Kurssi osana omia opintoja

Miten kurssi sopi opintojesi nykyiseen vaiheeseen ja henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaasi (Hops)? Hyvin/melko hyvin/Ei ollenkaan

Tarkenna ja perustele:

Ehdotuksia täydentäviksi kysymyksiksi:

+ Millainen kurssi kokonaisuutena mielestäsi oli? Arvioi asteikolla 1-5. Erinomainen (5)/Hyvä (4)/Melko hyvä (3)/Melko huono (2)/Hyvin huono (1)

Tarkenna ja perustele:

++ Miten kurssia tulisi mielestäsi kehittää? Kirjoita tähän.

+++ Mitä muuta palautetta haluat antaa? Kirjoita tähän.

Kiitos palautteestasi!

Käyttäytymistieteellisen tiedekunnan

PALAUTEJÄRJESTELMÄN TEKNISET KEHITTÄMISEHDOTUKSET

Esimerkkejä kehittämisehdotuksista ja niihin saaduista vastauksista vuosilta 2005-08

Käyttäytymistieteellinen tiedekunta tuottaa säännöllisesti palautejärjestelmän käytön yhdessä esiinnousseita PalauteOodin tekniseen toimintaan liittyviä kehittämisehdotuksia Helsingin yliopiston Oodituelle, joka edelleen esittää tärkeiksi ja mahdollisiksi katsomansa ehdotukset Oodi-konsortion päättävälle elimelle.

Tiedekunnan esittämiä teknisiä kehittämisideoita ja niihin Oodituesta saatuja vastauksia:

- Palautejärjestelmää tulisi kehittää siten, että palautetta voitaisiin kerätä myös osaopetustapahtumilta.
HY-Oodi vastaa: ”Kehittämisehdotus on viety eteenpäin.”
”Osa-opetustapahtumapalautetta on nykyisin mahdollista kerätä.”
- WebOodiin toivotaan kehitettävän oma toiminto opintokokonaisuuspalautteen keruuseen. Palaute pitäisi olla mahdollista kerätä opiskelijoilta sitä mukaa, kun he saavat kokonaisuusmerkinnän.
HY-Oodi vastaa: ”Nämä kaksi muutosta ovat yksinkertaisesti aivan liian suuria, jotta niitä olisi mitään mahdollisuutta saada toteutettua kevään 2007 versioon; toimittajan ja konsortion resurssit eivät riitä.” *”Kehittämistoive viety eteenpäin.”*
- Lukukausipalaute toivottaisiin toimintakuntoon mahdollisimman pian.
”Lukukausipalautteessa on todettu ongelmia: Opiskelijat jotka saavat lukukausipalautteen tehtäväkseen valikoidaan organisaation perusteella ja monien vanhojen opiskelijoiden organisaatiotieto on tiedekuntakohtainen. Uusilla opiskelijoilla organisaatio on laitokohtainen, joten heiltä voi lukukausipalautteen kysyä laitostasolta. Mutta vanhoilta opiskelijoilta kysyttäessä pitäisi tehdä tiedekunnan laajuinen lukukausipalaute, jotta he saisivat lukukausipalautteen vastattavien palautelomakkeidensa sekaan. Ja tuohon lk-palautteeseen pystyvät sitten vastaamaan muutkin saman tiedekunnan opiskelijat.”
- WebOodista saatavia yhteenvetoja ja raportteja tulisi kehittää huomattavasti sekä raporttien toimivuuden, laajuuden että yksityiskohtien kannalta (esimerkki yksityiskohdasta: alasvetoasteikon vastauksilla ei pitäisi näkyä keskiarvoja, keskihajontaa eikä mediaania).
Hy-Oodi vastaa: ”Tästä muutoksesta on tehty kehitysehdotus, jossa nämä arvot poistuvat näkyvistä ja vastausmääristä kullakin vaihtoehdolla näytetään myös prosenttiosuudet (nyt näkyvät jo frekvenssit).” *”Palautetiedon raportoinnissa on ikävä kyllä edelleen ongelmia, joita yritetään ratkoa.”*
- Asteikkojen ja valintalistojen luomisessa tulee ongelmia vastaan. Järjestys määräytyy annettujen arvojen mukaan, vaikkei se ole aina tarkoituksenmukaista. Myös asteikkojen myöhemmin muokkaaminen ei onnistu, joten on luotava kokonaan uusia asteikkoja.
- Opettajille menevä muistutusviesti annetusta palautteesta tulisi saada toimimaan mahdollisimman pian. Opiskelijoiden muistutusviestiä olisi hyvä päästä muokkaamaan.

Hy-Oodi vastaa: "Tämän pitäisi toimia nyt. Viestin sisällössä on tällä hetkellä joitain puutteita, mutta niiden pitäisi olla korjattavissa yliopistotasolla." "Uudemmissa versioissa muistutusviestin kehitystä on tapahtunut paljon."

- Laitoksen/tiedekunnan pitäisi pystyä määrittelemään, minkä avokysymyksen vastaukset näkyvät kenelle (esim. lomakkeen avokysymys nro 9 vastaukset näkyvät virkailijaoikeuksien haltijoille ja avokysymys 10 vastaukset ainoastaan opintojaksolle koodatulle opettajalle. Taustalla tietosuojakysymykset.

Hy-Oodi vastaa: "Tästä muutoksesta on tehty kehitysehdotus konsortiolle. Ehdotuksen mukaan lomakekohtaisesti voitaisiin määritellä, että vastauksen saa sekä opettaja että virkailija TAI ainoastaan opettaja."

- Opiskelijalle menevää automaattista muistutusviestiä pitäisi päästä muokkaamaan tiedekunta/laitostasolla tai opintojaksotasolla.

Hy-Oodi vastaa: "Tästä muutoksesta on tehty kehitysehdotus, jossa muistutusviestin voi määritellä opintojaksokohtaisesti." "Tämä on mahdollista nykyisessä versiossa."

- Palautelomakkeen yleistekstin ja kysymysten merkkimäärärajoitus tulisi poistaa tai sitä pitää nostaa huomattavasti.

Hy-Oodi vastaa: "Tästä muutoksesta on tehty kehitysehdotus, jossa merkkimäärärajoitusta nostetaan. Määrä on vielä avoin; nykytilanteessa kysymyksen merkkimääräraja on 1000 merkkiä ja yleistekstin 400. Voisiko ajatella riittävän, että kysymyksen merkkimääräraja olisi 2000 merkkiä ja yleistekstin 4000? Nykyisessä kasvatustieteen laitoksen lomakkeen alussa oleva väliteksteinä toteutettu ohjeistus on alle 1700 merkkiä pitkä. WebOodin yläraja minkäänlaisen tekstikentän merkkimäärärajoitusten kanssa on hieman yli 30 000 merkkiä."

- Kysymysten koodi (sekä sana että numero) pitäisi pystyä saamaan pois näkyviltä lomakkeella.

Hy-Oodi vastaa: "Tästä muutoksesta on tehty kehitysehdotus, jossa lomakekohtaisesti voi valita näkykö koodia lomakkeella vai ei. Vuodenvaihteen jälkeen käyttöön tulevassa versiossa numerot lasketaan lomakkeella "oikein", eli siten, että välitekstejä ei lasketa mukaan ja numerointi alkaa vasta ensimmäisestä "oikeasta" kysymyksestä."

- Kysymysryhmää (esim. "sisällöt") ei pitäisi joutua valitsemaan tai vaihtoehdoissa pitäisi olla tarjolla jotain yleisempää siltä varalta, että lomakkeella ei haluta ryhmitellä kysymyksiä.

Hy-Oodi vastaa: "Tulevassa versiossa kysymykselle ei tarvitse antaa kysymysryhmää; myös vanhoilta kysymyksiltä voi kysymysryhmän ottaa pois. Näkisin tämän siis olevan nyt ratkaistu ongelma."

- Alasvetolaatikoiden oletustekstiä (nyt "ei valintaa") tulisi päästä muuttamaan.

Hy-Oodi vastaa: "Tästä muutoksesta on viety eteenpäin kehitysehdotus, jossa oletusteksti voidaan muokata erikseen tätä sivua (kysymyslomakesivu) varten (nykyään on sama teksti kaikissa WebOodin alasvetovalikoissa, esim.hakusivut)."

- Lomakkeen automaattista alkutekstiä ("Tervetuloa antamaan kurssipalautetta") pitäisi pystyä muuttamaan/poistamaan.

Hy-Oodi vastaa: "Tähän asiaan liittyen, lomakesivun yläosan ilmettä ollaan muokkaamassa. Edelleen, tuo otsikkoalkutekstin muuttaminen on myös mahdollista, mutta yliopistotasolla. Poistaminenkaan (yliopistotasolla) ei välttämättä ole täysin mahdoton ajatus, joskin se saattaa vaatia muita

palautejärjestelmän käyttäjiä ottamaan tekstin puutteen jollain tapaa huomioon, mahdollisesti tekemällä oman yleistekstinsä. Se voidaan ajatella siirrettäväksi ' = pakollinen kysymys' -tekstin ylä- tai alapuolelle, jolloin se olisi heti ensimmäisten välitekstinä toteutettujen kysymysten edessä."*

- Laitoksen/tiedekunnan pitäisi päästä itse määrittelemään, ovatko palautteiden numeeriset yhteenvedot julkisia kaikille vai laitoksen väen lisäksi vain esim. opintojaksolle ilmoittautuneille opiskelijoille.

Hy-Oofi vastaa: "Nykyiset tietosuojaohjeet määrittävät palautteen näkymiseen liittyvät rajoitukset."

- Mikäli em. kohdan asiaa ei voida muuttaa, pitäisi numeeristen vastausten yhteenvedon yläkulmaan saada lyhyt ohjeistus palautetta katsoessa. Esim. näin: "Palautteen yhteenvedoa katsoessa tulee ottaa huomioon opintojakson toteutustavat, palautteen vastausprosentti ja palautteeseen vastanneiden lukumäärä."

Hy-Oodi vastaa: "Muutostoive on valitettavasti aivan liian iso jotta sitä kyettäisiin tekemään kevään 2007 versioon. Kohdan 2 ehdotus voidaan toteuttaa, mutta muutos tulee olemaan yliopistotasoinen, joten se tulee keskusteluttaa tiedekunnissa."

- Palautteenannon yksinkertaistamiseen voisi yrittää tehdä toimenpiteitä, esim. linkitys ja muistutukset tehokkaammiksi.

Hy-Oodi vastaa: "Tulevaisuudessa WebOodin etusivulle saadaan linkki opiskelijaa palautteeseen, johon ei vielä ole vastattu. Kun opiskelija kirjautuu WebOodiin, näkee hän heti etusivulta, mitä palautetta hänellä on annettavana. Ehkä tämä osaltaan auttaa korottamaan hieman palauteprosentteja."

Helsingin yliopiston Käyttäytymistieteellisen tiedekunnan Pedagogica-sarjassa ilmestyneet julkaisut:

1. **Päivi Virtanen 1999.** Alku aina hankalaa? Kasvatustieteellisen tiedekunnan opiskelijoiden käsityksiä opintojen etenemiseen vaikuttavista tekijöistä.
2. **Päivi Virtanen 2000.** Kuinkas heille kävikään? Kasvatustieteellisen tiedekunnan opiskelijoiden kertomaa opinnoissa viivästymisen ja opintojen keskeytymisen syistä.
3. **Päivi Virtanen 2000.** Oman alansa asiantuntijaksi? Kasvatustieteellisestä tiedekunnasta valmistuneet arvioivat koulutuksen antia työelämän näkökulmasta.
4. **Ilse Eriksson-Stjernberg 2000.** Tukea opiskelusuunnitelmiin. Kasvatustieteen ensimmäisen vuoden opiskelijoiden kokemuksia yliopisto-opiskelusta ja opettajatuutoritoiminnasta. Tuella ja taidolla –hankkeen julkaisu.
5. **Ilse Eriksson-Stjernberg ja Mia Jokinen 2001.** Kasvatustieteen laitoksen pääaineopiskelijoiden opiskeluorientaatiot. Tuella ja taidolla –hankkeen julkaisu.
6. **Ilse Eriksson-Stjernberg, Päivi Palojoki ja Marjut Tomma 2001.** Opiskelutaidot ja opettajatuutorointi. Kasvatustieteen laitoksen sekä kotitalous- ja käsityötieteiden laitoksen kokemuksia. Tuella ja taidolla –hankkeen julkaisu.
7. **Päivi Virtanen 2001.** Oppimisen eväitä opiskelijalle ja tukea opettajalle. Ohjausta opiskelutaitoihin IQFORM –virtuaaliyliopistohankkeen virittämänä.
8. **Päivi Virtanen 2002.** IQ FORM – Tutoring tools for virtual learning.
9. **Merja Ikonen-Varila 2002.** Ryhmätyöskentely verkkopohjaisessa oppimisympäristössä.
10. **Hanna Laurila 2002.** Kokemuksia verkossa – kasvatustieteen laitoksen orientaatiojakson verkkokurssi. Tuella ja taidolla –hankkeeseen liittyvän verkkokurssin arviointia ja kehittämistä.
11. **Mari Mattila 2002.** Kasvatustieteellisen tiedekunnan henkilökunnan, työnantajien sekä valmistuneiden näkemyksiä opinnoista ja työelämästä. Työssä ja opiskellen –hankkeen väliraportti kevät 2001 – syksy 2002.
12. **Aino-Maija Lahtinen (toim.) 2002.** Koulutuksen ja tutkintojen kansainvälinen arviointi 2002 – 2003.
13. **Leila Pehkonen 2003.** Kohti tutkivaa työtapaa.
14. **Anna Launonen ja Outi Raehalme 2003.** IQ Team – yhdessä enemmän. Opas ryhmätoimintaan verkossa.
15. **Matti Meri ja Katriina Maaranen 2003.** Only practice, no theory. Subject teacher students' conceptions of the pedagogical studies.
16. **Anna Launonen ja Outi Raehalme 2003.** IQ Team – more together. Guidebook for working together in a virtual team.
17. **Pia Sirkiä 2003.** Opiskelijoiden ja valmistuneiden näkemyksiä kasvatustieteen laitoksen harjoittelusta ja muista työelämäyhteyksistä. Työssä ja opiskellen hankkeen päätösraportti.
18. **Leena K. Kaukinen ja Anu Kaukola 2003.** Monimuotoisen verkkoluentokurssin kehittäminen käsityönopetuksen verkkoyliopistossa. KVV – hankkeen osaraportti Helsingin yliopistolta 20012003.
19. **Jaana Poikolainen 2003.** Kehittykö tieteellinen ajattelu. Kohti tutkivaa työtapaa kurssin oppimispäiväkirjojen analyysia. Tiedeyhteisöön sitouttaminen hankkeen toinen osaraportti 2003.

20. **Leila Jylhänkangas 2004.** Matkalla tiedeyhteisöön – Tieteellisen ajattelun kehittyminen ryhmässä opiskellen. Kohti tutkivaa työtapaa –kurssin opiskelijoiden kokemuksia ryhmässä opiskelemisesta ja tutkimuksen tekemisestä. Tiedeyhteisöön sitouttaminen hankkeen kolmas osaraportti 2004.
21. **Miia Collanus ja Leena Kaukinen 2004.** Kohti käyttäjäystävällisiä verkkoluentoja. Opiskelijoiden ja luennoitsijoiden kokemuksia Johdatus käsityötieteeseen verkkoluentoja
22. **Anne Laakso ja Marita Seppänen 2006.** Tutkielman ohjaus ja arviointi - Käsi kädessä vai eri teillä? Tutkielmien arviointi ja ohjaus Käyttäytymistieteellisessä tiedekunnassa. Argumentaatio ja Tutkielmien arvosanojen arvioinnin oikeudenmukaisuus.
23. **Miika Rouvinen ja Leena K. Kaukinen 2006.** Tieto- ja viestintäteknikan opetuskäyttö yliopiston opetuskulttuurin muutoksessa. KVVY –hankkeen raportti Helsingin yliopistolla 2001-2006.
24. **Erja Syrjäläinen ja Matti Meri 2007.** Kenttäkouluverkosto osana opettajankoulutusta.
25. **Taina Kaivola 2007.** Opettajaksi – kokemuksia aineenopettajan koulutuksen kehittämisestä 2004-2006.
26. **Jaana Myllylä, Anna Parpala, Sari Lindblom-Ylänne, Saija Korvenranta ja Anna Mattila 2007.** Käyttäytymistieteellisen tiedekunnan opiskelijoiden kokemuksia oppimisesta ja opetuksesta. Kyselytutkimus ensimmäisen ja kolmannen vuoden opiskelijoille.
27. **Anne Laakso 2008.** Yksissä kansissa – Käyttäytymistieteellisen tiedekunnan palautejärjestelmän käynnistäminen, toiminta, tulokset ja materiaali.